

ЉУДМИЛА ПОПОВИЋ
ЈЕЛЕНА ГИНИЋ

РОДНИЧОК 8

Руски језик за 8. разред основне школе,
осма година учења

ПРИРУЧНИК ЗА НАСТАВНИКЕ

ЗВАОД ЗА УЏБЕНИКЕ
Београд

Рецензенти

др Предраг Пипер, редовни професор Филолошког факултета у Београду
др Ксенија Кончаревић, редовни професор Православног богословског факултета у Београду

Анита Тешић, професор у Основној школи „Петар Кочић“ у Земуну

Уредник

Владана Антонијевић

Одговорни уредник

Слободанка Ружичић

За издавача

Милољуб Албијанић,
директор и главни уредник

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

371.3::811.161.1(035)

ПОПОВИЋ, Људмила, 1965–

Родничок 8 : руски језик за 8. разред
основне школе : осма година учења :
приручник за наставнике / Људмила Поповић,
Јелена Гинић. - 1. изд. - Београд : Завод за
уџбенике, 2010 (Београд : Службени гласник).
- 161 стр. : табеле ; 27 cm

Тираж 500.

ISBN 978-86-17-17122-1

1. Гинић, Јелена, 1975– [аутор]

а) Руски језик - Настава - Методика -
Приручници

COBISS.SR-ID 177755660

ISBN 978-86-17-17122-1

© ЗАВОД ЗА УЏБЕНИКЕ, Београд, 2010.

Ово дело не сме се умножавати, фотокопирати и на било који начин
репродуковати, ни у целини, а ни у деловима, без писменог одобрења издавача.

САДРЖАЈ

I. Шематски приказ садржаја по дидактичким јединицама	6
II. Увод	12
III. Садржај лекција	23

1. В ЭФИРЕ «ШКОЛЬНИК»

1. час	25
2. час	28
3. час	30
4. час	32
5. час	34
6. час	35
7. час	37
8. час	39
9. час	41
10. час	43
11. час	44
12. час	45

2. И ВСЁ-ТАКИ ОНА ВЕРТИТСЯ!

1. час	50
2. час	53
3. час	54
4. час	56
5. час	57
6. час	59
7. час	60
8. час	61
9. час	62
10. час	63
11. час	64
12. час	66

3. ЕСЛИ ОЧЕНЬ ЗАХОТЕТЬ

1. час	71
2. час	74
3. час	75
4. час	77

5. час	78
6. час	80
7. час	82
8. час	83
9. час	84
10. час	86
11. час	87
12. час	88

Открытый урок КЕМ БЫТЬ?

4. ДАВАЙ ПОВЕРИМ В ЧУДО!

1. час	97
2. час	100
3. час	101
4. час	103
5. час	105
6. час	106
7. час	108
8. час	109
9. час	111
10. час	112
11. час	113
12. час	115
13. час	116

5. АХ, ЭТОТ ПИТЕР!

1. час	120
2. час	123
3. час	124
4. час	125
5. час	127
6. час	129
7. час	130
8. час	131
9. час	132
10. час	135
11. час	137
12. час	138

6. ПРОЩАНЬЕ НЕ ДЛЯ НАС

1. час	142
2. час	144
3. час	146
4. час	147
5. час	148
6. час	150
7. час	151
8. час	153
9. час	154
10. час	155
11. час	157
12. час	158

I. ШЕМАТСКИ ПРИКАЗ САДРЖАЈА ПО ДИДАКТИЧКИМ ЈЕДИНИЦАМА

Број	Наслов	Комуникативне функције	Структуре	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуролошки елементи	Страна
1.	<i>В эфире «Школьник»</i>	<ul style="list-style-type: none"> – усвајање исказа у функцији захтевања и добијања информације о саговорнику (интервју) – усвајање исказа у функцији изражавања емоција – обнављање исказа у функцији изражавања допадања или недопадања – формулисање исказа у функцији пружања информације о свом слободном времену – састављање краћег наративног текста о догађајима за време распуста – усвајање типова и назива телевизијских и радиоемисија на руском језику, – обнављање исказа у функцији упознавања / представљања – обнављање назива школских просторија – обнављање функције исказивања дозволе и забране – именовање функција на руском језику: <i>Как выразить положительное/ отрицательное отношение к чему-либо?</i> <i>Как выразить эмоции?</i> <i>Как взять интервью?</i> <i>Как ответить на вопросы о своём свободном времени?</i> <i>Как знакомятся?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – именски предикат. Конструкције типа <i>Мой друг-спортсмен,</i> – обнављање типова промене глагола у презенту; – промена глагола <i>смотреть</i> и <i>слушать</i>, – глаголски вид: лично-временски облици несвршених и свршених глагола, начини формирања видеких парова спојивост несвршених и свршених глагола са одређеним прило- зима за време и предложно- падежним темпоралним конструкцијама – промена глагола <i>брать</i> и <i>взять</i> у презенту – модалне просте и сложене безличне реченице са прило- зима <i>можно</i> и <i>нельзя</i>: <i>Летом можно собирать грибы, а зимой нельзя</i> – парадигма презентских и императивних облика глагола <i>писать</i> и <i>ответать</i> – у потреба предлога <i>в</i> с локативом именица: <i>в школе, в кабинете, во дворе, в шестом классе</i> – обнављање облика номинатива множине именица и заменица, – конструкције са везницима <i>что, чтобы, почему</i> с глаголима <i>ска- зать, попросить, спросить</i> (претварање директног говора у индиректни) 	<ul style="list-style-type: none"> – обнављање фонолошке вредности руских вокала и консонаната, – акценат и редукција вокала – дијереза (губљење сугласника), – обезвучавање сугласника на крају речи и услед асимилације испред безвучног – изговор групе <i>-го</i> у наставцима генитива јединице придева и заменица 	<ul style="list-style-type: none"> – интервјуисање – руски телевизијски програм: врсте и називи емисија, – јутарњи програм на руском каналу – патроними 	

Број	Наслов	Комуникативне функције	Структуре	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуролошки елементи	Страна
2.	<i>Всё-таки она вертится!</i>	<ul style="list-style-type: none"> – усвајање исказа у функцији захтевања и пружања информације из области науке и технике (екскурзија у музеју) – усвајање исказа у функцији набављања улазница у музеј – обнављање исказа у функцији исказивања времена – формулисање исказа у функцији пружања информације о својим омиљеним часописима за омладину и децу – усвајање основних података о истакнутим руским научницима и научним открићима – усвајање назива земаља и њихових становника на руском језику – именовање функција на руском језику: <i>Как выразить время?</i> <i>Как ответить на вопросы о своих любимых журналах?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – усвајање начина творбе именица мушког и женског рода са значењем становника одређене земље – исказивање времена: <ul style="list-style-type: none"> • нумеративне синтагме (разликовање употребе конструкција са локативом и генитивом бројева) • предлошко-падежне конструкције са именицама • глаголска времена, • зависне реченице са везницима <i>когда, пока,</i> – усвајање сложених реченица са везником <i>если..., то...</i> – обнављање наставака именица у номинативу (све четири деклинације, три рода) – обнављање функција и значења номинатива у руском језику – усвајање значења и промене неодређених заменица 	<ul style="list-style-type: none"> – усвајање редукције вокала и изговора неодређених заменица: <i>кого-то [KaBŌta], кому-то [KaMYTa], кого-нибудь [KaBŌH'иBYT']; чего-то [Ч'иBŌTa]; чему-то [Ч'иMYTa]; чему-нибудь [Ч'иMYH'иBYT']</i> – усвајање тврдог изговора гласова са јотованим вокалом <i>е</i> у речима страног порекла: <i>вундеркинд, Родѣн, кибернетика, компьютер</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – екскурзија, – руски велики научници и значајна научна открића, – руски научно-популарни часописи за децу и омладину, – текст: «Эти современные вундеркинды», – песма: А. Стариков «Киберкют» 	

Број	Наслов	Комуникативне функције	Структуре	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуролошки елементи	Страна
3.	<i>Если очень захотеть</i>	<ul style="list-style-type: none"> – усвајање исказа у функцији захтевања и пружања информације о омиљеним професијама – усвајање лексике из семантичког поља «аеродром» – усвајање лексике из семантичког поља «избор омиљене професије» – усвајање функције изрицања забране – усвајање функције захтевања дозволе, – обнављање исказа у функцији исказивања припадности – именовање функција на руском језику: <i>Как расспросить о профессии?</i> <i>Как ответить на вопрос о профессии?</i> <i>Как сказать, кем ты хочешь стать?</i> <i>Выражение запрета.</i> <i>Как попросить разрешения?</i> <i>Выражение принадлежности</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – обнављање наставака именица у генитиву – обнављање спојивости бројева с падежним облицима именица – усвајање начина творбе именица мушког и женског рода са значењем носиоца занимања – исказивање припадности: <ul style="list-style-type: none"> • генитив присвојни • присвојне заменице • специфичност употребе присвојне заменице <i>свой</i> – категорије рода, броја и падежа код придева – компаратив придева и прилога – синтетички и аналитички облици, суплетивни облици – усвајање спојивости облика компаратива 	<ul style="list-style-type: none"> – алтернација сугласника у основама придева приликом творбе компаративних облика: г – к, к – ч, х – ш, т – ч, д – ж, ст – щ зк – ж, в – вл, – сегментација речи и фразе у функцији уобличавања поетске слике 	<ul style="list-style-type: none"> – манекенство у Русији – Владимир Мајаковски: «Кем быть?» – руске пословице о користи рада и учења 	

Број	Наслов	Комуникативне функције	Структуре	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуролошки елементи	Страна
4.	<i>Давай поверим в чудо!</i>	<ul style="list-style-type: none"> обнављање функције честитања новогодишњих празника, обнављање функције комплиментирања усвајање исказа у функцији позивања у госте и дочекивања гостију усвајање лексике из семантичких поља «дочек Нове године» и «кухиња» обнављање функције конверзације са продавцем приликом куповине усвајање комуникативне функције вербалног понашања за столом усвајање функције наручивања јела и пића у кафићу или ресторану усвајање функције исказивања количине усвајање функције тражења и добијања обавештења о тачном времену именовање функција на руском језику: <i>Как пригласить в гости?</i> <i>Как встретить гостей?</i> <i>Что говорят за столом?</i> <i>Как сделать заказ в кафе?</i> <i>Как выразить количество?</i> <i>Как сказать, который час?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> усвајање деминутивних именица са значењем хране и пића Исказивање количине: <ul style="list-style-type: none"> бројеви прилози за количину прилошке заменице зависне реченице усвајање промене глагола <i>есть</i> и <i>пить</i> у презенту обнављање наставака за <i>дату</i> једине и множине свих врста именица идентификација основних начина употребе именица у дативу: <ol style="list-style-type: none"> 1. означавање адресата: <i>Мила подарила подруце кнџу.</i> 2. означавање узраста: <i>Саше двенадцать лет.</i> 3. употреба уз предикативе <i>можно, надо, нужно, нельзя: Машуку нужно (надо, можно, нельзя) больше читать.</i> 4. употреба уз безличне повратне глаголе <i>хочется, нравится. Маше хочется (нравится) танцевать.</i> 5. употреба именица у дативу уз прилоге- предикативе <i>холодно, жарко, весело, скучно, интересно. Вову было интересно на экскурсии.</i> 6. употреба именице у дативу у циљу одређивања места (предлог <i>по</i>): <i>Я иду по берегу.</i> 7. употреба именице у дативу у циљу одређивања правца кретања (предлог <i>к</i>): <i>Ученик подошёл к школе.</i> 8. употреба именице у дативу у циљу изражавања средства везе: (предлог <i>по</i>): <i>Мы говорим по телефону.</i> 9. употреба именице у дативу у циљу означавања наставног предмета: <i>У нас контрольная по математике.</i> промена глагола советовать у презенту; промена глагола са суфиксом <i>-ова/-уж-</i> у презенту, типа <i>рисовать, советовать.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> обнављање фонетских промена - једначена сугласника по звучности и губљења сугласника обнављање употребе меког знака, деоног меког знака и деоног тврдог знака 	<ul style="list-style-type: none"> дочек Нове године у Русији велики Устјуг – руски град у којем станује Деда Мраз московски ресторани и кафићи руска национална кухиња, Лав Толстој «Три калача и одна баранка» Сергеј Јесењин «Белая берёза» 	

Број	Наслов	Комуникативне функције	Структуре	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуролошки елементи	Страна
5	<i>Ах, ётом Пуиер!</i>	<ul style="list-style-type: none"> – усвајање исказа у функцији дочекивања с пута – именовање превозних средстава – упознавање са знаменитостима Санкт-Петербурга – усвајање исказа у циљу оријентације у простору – захтевање помоћи од пролазника ради боље оријентације у простору – искази у функцији изражавања културног понашања у јавном превозу (аутобусу, трамвају) – усмено изражавање: састављање хипотетичке приче о показивању знаменитости свог града. пролазнику 	<ul style="list-style-type: none"> – префиксални глаголи кретања: дистрибуција предлога и префикса; питања која одговарају одређеним префиксима и предлозима: <i>выйти (откуда?) из...., уйти (откуда? от кого?) из...., от...., сойти (откуда? от кого?) с...., дойти (куда?) до....</i> – обнављање предикатива <i>нельзя, можно</i> – обнављање наставка за акузатив једине и множине свих врста именица – прилози за место и правац: <i>там, спереди, здесь, тут, справа, сзади, вверх, вниз; туда, вперед, налево, направо, назад, вверх, вниз</i> – идентификација основних начина употребе именица у акузативу: <ol style="list-style-type: none"> 1. означавање објекта радње: <i>Витя купил билеты.</i> 2. означавање правца кретања: <i>Девочки приехали в Петербург.</i> 3. означавање времена: <i>Встретимся в субботу.</i> 4. означавање узрока: <i>Мы поблагодарили хозяйку за хлеб-соль.</i> 5. означавање савладане препреке: <i>Мы пошли гулять, несмотря на погоду.</i> 6. означавање квалитета: <i>У меня рубашка в полоску.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – обележавање удвојених сугласничких слова и њихово читање 	<ul style="list-style-type: none"> – знаменитости Санкт-Петербурга: <i>Зимний дворец, Эрмитаж, Медный всадник, Летний Сад, Кунсткамера, Адмиралтейство, Мариинский театр</i> – посета позоришту у Русији. Делови позоришне представе. – одломак из поеме А. С. Пушкина <i>Руслан и Людмила</i> – песма: В. Орлов <i>Ворона</i> 	

Број	Наслов	Комунитативне функције	Структуре	Елементи фонетике и фонологије	Лингвокултуролошки елементи	Страна
6	<i>Проциње не для нас</i>	<ul style="list-style-type: none"> – усвајање исказа у циљу изражавања узрока у вези с одређеном радњом – утврђивање исказа у циљу обављања телефонског разговора – именовање делова намештаја и покућства – именовање просторија у стану – усвајање исказа у циљу изражавања временских прилика – упознавање с првим словенским просветитељима, Ћирилом и Методијем – усмено изражавање: сатављање приче о Дану Словенске писмености и првим словенским просветитељима, Ћирилу и Методију – упознавање с местима у Београду у којима се изучава руски језик: Филолошки факултет, Филолошка гимназија, Руски дом 	<ul style="list-style-type: none"> – предлози <i>из-за</i> + Ген., <i>от</i> + Дат., <i>благодаря</i> + Дат. за изражавање узрока – узрочне зависне реченице са сложеним везицима: <i>потому-что, так как, из-за того что</i> – степени поређења: прости и сложени компаратив и суперлатив – обнављање промене простих и сложених компаратива и суперлатива – предикативи <i>тепло, холодно, жарко</i> – промена и употреба повратне сложене заменице <i>друг друга</i>, – предикативи <i>холодно, жё, тепло</i> – обнављање наставака за <i>инструментал</i> јединице и множине свих врста именица – идентификација основних начина употребе именица у инструменталу: <ul style="list-style-type: none"> 1. означавање именског предиката: <i>Витя спáнет <u>инженёров</u></i>. 2. означавање лица, вршиоца радње: <i>Мáша дру́жит с <u>Милой, Вовой и Сашей</u></i>. 3. означавање оруђа помоћу ког се врши радња: <i>Пра́рисует <u>карандашом</u></i>. 4. означавање места вршења радње: <i>За́ домом сад</i>. 5. означавање квалитета производа радње: <i>Я люблю́ <u>тёрó с яблоками</u></i>. 6. означавање времена вршења радње: <i>Вéчером пойдём в кино́</i>. 7. означавање циља вршења радње: <i>Сáша пошёл <u>за хлебом</u></i>. 8. Означавање начина вршења радње: Пёвец поёт <u>бáсом</u>. 9. означавање поређења: Хоть <u>вóлком</u> вой. – наставци –ОМ и –ЕМ после сугласника <i>ж, ч, ш, щ и ц</i>, – обнављање наставака за <i>локатив</i> јединице и множине свих врста именица – идентификација основних начина употребе именица у локативу: <ul style="list-style-type: none"> 1. означавање места вршења радње: <i>Мáша суи́ет <u>во дворе́</u></i>. 2. означавање времена вршења радње: <i>В <u>мáе</u> цветёт ка́штан</i>. 3. означавање објекта мисли или говора: <i>Вóва мечтáет о <u>велосипе́де</u></i>. 4. означавање начина вршења радње: <i>Дéвочки е́здили в Пете́рбург <u>на по́езде</u></i>. 5. означавање квалитета производа радње: <i>У меня́ ру́ки <u>в черни́лах</u></i>. – локатив на –<i>у</i>, –<i>ю</i> (месно и временско значење). – конструкције с везицима <i>что, чтобы, почему</i> са глаголима <i>сказа́ть, попроси́ть, спрoси́ть</i> (претварање директног говора у индиректни. 	<ul style="list-style-type: none"> – хомографи: речи које се исто пишу а различито читају (и значе) у зависности од места акцента. - Хомоформе: облици речи који се исто пишу а припадају различитом падешком облику у зависности од акцента – изговор гласова [ч'], [ш'] – удвојена сугласничка слова и њихово читање 	<ul style="list-style-type: none"> – „Руски дом“ у Београду – програма „Руског дома“ за месец мај. – „Филолошка гимназија“ у Београду – „Филолошки факултет“ у Београду – Дан Словенске писмености. Први словенски просветитељ, Ћирило и Методије – словенски народи (источни, западни, јужни) 	

II. УВОД

1. СТРУКТУРА УЦБЕНИЧКОГ КОМПЛЕТА

Уцбенички комплет садржи *Уцбеник*, *Радну свеску*, аудио-диск и *Приручник за наставнике*. Сваки од елемената овог комплета је незаобилазан део глобалног уцбеничког склопа.

1.0. УЦБЕНИК садржи шест дидактичких јединица овако насловљених: *«В эфире Школьник». Всё-таки она вертится! Если очень захотеть. Давай поверим в чудо! Ах, этот Питер! Прощание не для нас.*

Концепција *Уцбеника* наставља структурно и методички циклус од три претходна уцбеника за 5, 6. и 7. разред. Неопходно је нагласити да је ово уцбеник који завршава осмогодишњи циклус учења руског језика као првог страног језика. Стога је у њему, уз савладавање новог градива, предвиђено и обнављање свих садржаја који су били понуђени у претходним уцбеницима ове серије. Наведена тенденција ка рекапитулацији целокупног градива објашњава обимност понуђеног градива у уцбенику, што не подразумева обавезну обраду сваког елемента садржаја. Селективи приступ приликом рекапитулације градива мора бити водећи у наставниковом раду са ученицима. Наставник најбоље познаје своје ученике и њихов ниво знања, те је стога на њему да одлучи које ће садржаје одабрати за обраду на часу, а које може препустити самосталном раду ученика или изоставити у целини.

Задатак целокупног циклуса од осам уцбеника аутори виде у томе да омогући ученицима савладавање тако сложеног задатка као што је усвајање комуникативних основа циљног страног језика на рецептивном и репродуктивном нивоу. Свака дидактичка јединица овог *Уцбеника* представља нову етапу у концентричном излагању градива.

Концентричност излагања огледа се како на ситуативно-наративном, тако и на комуникативном и граматичком нивоу. У *Уцбеник* је представљен наставак приче о вршњацима ученика, који се налазе у различитим ситуацијама током свог заједничког школовања и дружења у једној од московских школа. Сижејна линија се одвија логично, прилагођено околностима и годишњим добрима, узрасту и специфичним културним приликама. Ове године Мила

и њени другови показаће својим вршњацима како да организују школски радио, водиће их на аеродром, у музеј науке и технике, у завичај Деда Мраза, у „Большој театр“, на путовање у Петербург, у позната подмосковска одмаралишта, а на крају ће им предложити да наставе учење руског језика у Филолошкој гимназији, а затим на Филолошком факултету у Београду. Они ће упознати ученике са активностима Руског дома у Београду. Ове ситуације су искоришћене за обнављање и усавршавање на вишем нивоу тема: *школа, наука и техника, професије, ја и моји другови, годишња доба, руска кухиња, празници, у ресторани, боје, време и свакодневне обавезе, излети и путовања, место у којем живим, флора и фауна, забава и одмор, позориште, оријентација у времену и простору, изглед и карактерне особине човека, одећа и обућа, кувина, становање и друге.*

Обнављање и усавршавање тематских блокова осмишљено је комплементарно и концентрично. У сваком од шест понуђених тематских блокова преплиће се на лексичком и комуникативном нивоу неколико тематских јединица. Рецимо, у тематском блоку *В эфире “Школьник”* обновљене су теме *школа, ја и моји другови, школски распусти, слободно време, ТВ програми*, које су обрађене у току усвајања нове комуникативне функције – *интервјуисање*. Такав тематски склоп је развијен у следећем сажету: Мила је постала уредник школског радиопрограма, она припрема циклус емисија о животу ученика под насловом «Волшебная страна». Маша и Саша су репортери. Вова је фоторепортер (ученицима је већ познато да се он успешно бави фотографисањем). У циклусу емисија биће обрађене следеће теме: слободно време ученика, школски распуст. Репортери уче своје вршњаке томе како исправно формулисати питања, како се представити, како причати о својим доживљајима са распуста или о својим омиљеним активностима. Једна од девојчица прича у емисији о томе како је са друговима уредила двориште поред своје зграде, други ученик упознаје своје београдске вршњаке са репертоаром московских биоскопа и позоришта. У овој лекцији усвајају се и обнављају следеће комуникативне функције: *Как выразить положительное/отрицательное отношение к чему-либо? Как выразить эмоции? Как взять интервью? Как ответить на вопросы о своём свободном времени? Как знакомятся?*

Концентричност излагања омогућава комбинацију усвојеног лексичког фонда и обрађених комуникативних функција. Усвајање новог градива кроз обнављање старог, пружа ученицима подршку, сазнање да они већ владају градивом и подстиче тежњу за усавршавањем. Формирање новог знања и активирање старог – дидактички је мото уџбеничког склопа за 8.разред.

Концепцијска и методичка усредсређеност на комуникативни план у овом уџбенику прати концепцијску замисао Уџбеника за 7. разред. Осим

стрипованих дијалога и илустрованих мини-дијалога, који се дају у оквиру прва два дела сваке лекције, велика пажња је посвећена утврђивању и усвајању најфреквентнијих исказа који се користе у одређеним комуникативним ситуацијама.

У првом делу сваке од наведених лекција комуникативне ситуације су илустроване у облику стрипа. Тиме је заступљен први ниво савладавања комуникативне ситуације – рецептивни. Ученик запажа детаље у стрипу на које наставник скреће пажњу, анализира ситуације. Други ниво савладавања комуникативне ситуације – активни, лексички, предвиђен је у оквиру следећег часа. Ради се о превођењу ученика на виши степен лексичке и комуникативне компетенције (знања и способности за продуктивну употребу лексичког фонда). Неки од ученика ће се, вероватно, задржати на рецептивном нивоу. Неопходно их је охрабрити, упутити на вежбе испод стрипованих комуникативних ситуација (рубрика *СМОТРИМ; СЛУШАЕМ; ОТВЕЧАЕМ*) и мотивисати их охрабрујућим евалуативним исказима. У овом уџбенику понуђени дијалози су дужи у односу на адекватне дијалоге у Уџбенику за 7. разред. Стога се наставницима препоручује да селективно издвоје два од четири дијалога за самосатално читање, које се накнадно оцењује. Истовремено, неопходно је упознати ученике са садржајем свих дијалога јер, као што је било напоменуто, они представљају део једне приче. Уколико наставник не може да постигне да обради сва четири дијалога, у другом делу лекције препоручује се аудирање двају дијалога уз обавезну њихову семантизацију.

Када се обрађују комуникативне функције, задатак наставника је да објасни у чему је разлика између понуђених комуникативних формула и у каквој ситуацији је примерено употребити сваку од њих. Том сложеном задатку помоћи ће текстуални део сваке лекције, где се поменуте функције уклапају у природни контекст.

Трећи део сваке лекције, као и у уџбеницима за 5, 6. и 7. разред, посвећен је културолошким чињеницама. Мада, мора се поново нагласити, ниједан блок у Уџбенику није дат изоловано – културолошке чињенице прожимају цео наративни дискурс. Ове године рубрика *Альбом путешественника* (како је названа ова културолошка страна), обogaћена је информацијама о најпопуларнијим телевизијским програмима и емисијама на руском језику, о историји руске науке, дејим научнопопуларним часописима, о историјским споменицима у Петербургу, чувеним позориштима и биоскопима, истакнутим руским песницима – Блоку, Мајаковском, Јесењину, историји ћирилице и бројним другим чињеницама, које ће учинити свет руске културе приамљивим за ученике. Аутори су такође настојали да ученици прошире своја

знања о историји руске културе и савременом животу Руса, као и да боље упознају водеће културне, научне и образовне установе своје престонице.

Културолошка рубрика се такође користи за сврху овладавања издашном и поузданом скалом дискурса, стицањем културе писменог и усменог изражавања. Управо у оквиру ове рубрике ученици настоје да направе свој први интервју, путују авиокомпанијом „Аерофлот“, наручују храну у руским ресторанима, одлазе у „Бољшој“ и сл. Неопходно је имати на уму да такав ниво овладавања језиком није доступан свима. Зато су задаци у оквиру рубрике селективно пробрани: за успешније ученике су предвиђена креативна вежбања, док слабије треба мотивисати успехом који су постигли приликом извођења једноставнијих задатака.

Према концепту *Уџбеника*, у оквиру стицања морфолошке компетенције ученици ће обновити целокупно градиво – утврдити значења, функције и облике свих падежа, утврдити придевске промене, као и обновити на вишем нивоу знање о глаголским променама, основним и редним бројевима, заменицама и прилозима. Од нових садржаја је понуђен гласоски вид, обрађене су неодређене заменице, компаратив и суперлатив придева и прилога, творба деминутивних облика именица, творба именица са значењем места становања и занимања. Посебно су обрађени глаголи кретања изведени префиксалном творбом и значења појединих префикса, као и спојивост наведених глагола са одређеним падежним облицима са, или без предлога. Додатна пажња је посвећена обради функционално-семантичких поља посесивности, квантитативности, квалитативности, просторно-временских односа.

С обзиром на то да су у текстовима све чешће заступљене сложене реченице, неизбежно је упознавање са најфреквентнијим типовима зависно сложене реченице – временском, условном допусном, узрочном. У циљу савладавања везника и везничких речи, заступљених у наведеним типовима реченица, уводе се бројне вежбе за њихово активно усвајање.

Такође је у *Уџбенику* предвиђено етапно усвајање граматичких облика. У првој фази ученици савладавају облике рецептивно, кроз обрасце понуђене искључиво у контексту – како у оквиру дијалога, тако и кроз одабрани дискурс текстова. У другој фази се предвиђа утврђивање рецептивно усвојеног градива путем систематизације њихових облика, док у трећој фази усвајају апстрактне облике изоловано. Пут од пасивног ка активном савладавању деклинацијских и коњугацијских промена разрађен је до детаља и снабдевен краћим текстовима. Прилог *Грамматические таблицы* на крају *Уџбеника* садржи не само нове табеле и парадигме, већ и старе (понуђене у одговарајућим одељцима *уџбеника* за 5, 6. и 7. разред) што омогућава ученицима лак и брз увид у пређено градиво приликом његовог обнављања.

Утврђивање фонолошке, ортографске и ортоепске компетенције предвиђено је у оквиру рубрике *ЗВУКИ И БУКВЫ*, која је ученицима већ позната. Они усвајају и обнављају на вишем нивоу чињенице о гласовној вредности руских фонема, њиховој реализацији у посебним условима, као и о прозодијским елементима – акценту, интонацији и сл. Усвајање основних ортографских принципа предвиђено је на основном нивоу и поткрепљено бројним вежбањима у циљу њиховог лакшег меморисања.

Треба се посебно осврнути на избор прозних и песничких текстова у *Уџбенику*. Сви текстови су саставни део опште тематске оријентације лекције у чији састав улазе, а истовремено садрже примере за конкретно граматичко правило које се усваја. Текстови познатих руских књижевника су пробрани и по естетским мерилима, тако да ученици од првих контаката са циљним језиком стичу знање о богатој књижевности која је на том језику настала.

Граматичко градиво о средствима и начинима претварања директног говора у индиректни се стално утврђује кроз вежбе препричавања. Стога су текстови одабрани тако, да ученицима омогуће и обављање тог задатка.

На овом нивоу учења страног језика ученицима се нуди да се опробају у превођењу на руски језик. Приликом превођења ученици ће наићи на специфичне изразе и конструкције у руском језику за које ће тражити еквиваленте у свом. Преношење тежишта у савладавању језичке грађе са осе комбинације на осу селекције допринеће јачању говорне компетенције. Уз сваки текст за превођење са српског језика нуди се аналогни текст на руском језику. Тако ученици већ у првом тексту који је понуђен за превођење на руски језик, „Јутарњи програм РТС-а“, уочавају еквиваленте реченица са именским предикатом, безличне реченице, циљне зависносложене реченице које су раније усвојили у оквиру текста «Утро России», и сами изводе закључак о корелацијама. Помоћ ученицима у превођењу пружају и посебне табеле са издвојеним аналозима у оба језика.

Илустрације у *Уџбенику* су духовите и богате садржајем. Њихову вишеслојност наставник треба вешто да искористи, што значи да пре сваке нове лекције мора пажљиво да их проучи и да осмисли начин презентације њиховог садржаја, полазећи од личне креативности и, свакако, ослањајући се на помоћ која је понуђена у *Приручнику*.

2.0. Радна свеска. Вежбе и задаци у *Радној свесци* су намењени увежбавању и утврђивању градива, презентованог у *Уџбенику*. Оне су такође подељене по лекцијама, при чему свака од шест лекција у *Радној свесци* прати материјал одговарајуће лекције у *Уџбенику*.

Све вежбе у *Радној свесци* можемо да поделимо на рецептивне и продуктивне. У вежбама је навелико заступљен лудички елемент: оне су про-

мишљене у облику посебно осмишљених игара, чији је циљ утврђивање усвојене лексике и обрађених комуникативних функција. Велики број вежби је посвећен увежбавању конкретних морфолошких или правописних правила. Такве вежбе је подесно давати ученицима за самосталну израду код куће, док у школи наставник треба да се ослони на *Радну свеску* у циљу релаксације ученика после презентације новог градива или пред неку активност која захтева већи напор. Зато се за израду на часу препоручују вежбе са наглашеним лудичким елементом: друштвене игре, укрштене речи, илустровани задаци, читање забавних текстова и сл.

На крају сваке лекције у *Радној свесци* постоји тест, чији је основни циљ провера ефикасности наставниковог рада са децом. Овај тест индикује не само ниво усвојености градива, већ и брзину реаговања ученика на адекватан проблем; стога је неопходно водити рачун о времену израде теста.

3.0. Аудио-касета је намењена стицању искуства у разумевању живог руског говора и представља узор исправног изговора. Она садржи дијалоге, текстове, песме и пословице у извођењу деце и одраслих који говоре руски језик као матерњи. Садржај аудио-касете тематски и дидактички прати склоп *Уџбеника* и *Радне свеске*. Аудио-снимак садржи материјал који је такође распоређен у шест одговарајућих дидактичких јединица.

Аудио-вежбе наставник користи према упутствима датим у *Приручнику*, тј. у тесној спрези са осталим елементима уџбеничког комплета. За сваки час у оквиру веће наставне јединице наснимљено је неколико минута аудио-материјала, али наставник може (а у појединим случајевима и мора) да продужи период намењен аудитивном усвајању градива понављањем појединих текстова.

4.0. Приручник за наставнике садржи 3 поглавља. У првом поглављу се даје шематски приказ општег садржаја *Приручника* по наставним јединицама, где су посебно издвојени наслов, комуникативне функције, обрађиване граматичке структуре, основе фонетике и фонологије и лингвокултуролошки елементи који се презентују у оквиру сваке од шест лекција.

Друго поглавље садржи увод, у којем је дат приказ и краћи опис садржаја свих компоненти уџбеничког комплета, као и краћи опис структуре курса.

Треће поглавље нуди опис свих шест дидактичких јединица. Стога се састоји од шест једнаких делова, чија структура одсликава комуникативне функције и граматичке структуре које су предвиђене за обраду у оквиру сваке лекције и издвојене у посебној табели.

Даљи опис дидактичке јединице садржи речник лексике која је предвиђена за усвајање – продуктивни и рецептивни речник. Затим следе: опис наставних

средстава неопходних приликом рада са ученицима у оквиру дате лекције, издвојени лингвокултуролошки елементи дидактичке јединице, као и садржај аудио-снимка за дату лекцију у целини.

После садржаја аудио-снимка су решења за поделу лекције по часовима. Опис сваког часа нуди разрађене обрасце структуре школског часа, који углавном садржи од 5 до 7 саставних компоненти. Њихов избор – од загревања, преко презентације до понављања, у комбинацији са мноштвом понуђених игара и креативним вежбама у *Радној свесци*, омогућује брзу смену активности, у распону од интензивнијих до опуштајућих, што ће претворити час у забавно дружење повезано са креативним учењем страног језика.

2. СТРУКТУРА КУРСА

РОДНИЧОК 8 садржи шест лекција, од којих је свака подељена на дванаест часова, у трајању од по 45 минута. На крају сваке лекције је предвиђен тест који ће омогућити увид у ефикасност курса, као и у исправност примењиваног дидактичког поступка.

Свака лекција садржи презентацију и увежбавање нових комуникативних функција и структура које их прате. Сваки час у оквиру лекције такође обухвата ревизију и рекапитулацију обрађеног градива кроз мини-дијалоге, вежбе понављања и примерене игре. Настојећи да испоштују разлике у различитим индивидуалним приступима настави, аутори овог уџбеничког комплета су настојали да понуде велики избор активности – вежби, активних и пасивних игара, чији краћи опис следи у наставку овог поглавља.

2.1. ВРСТЕ АКТИВНОСТИ

2.1.1. ЗАГРЕВАЊЕ

Загревање представља уводни део у оквиру сваког часа. Вежбе загревања су у функцији припреме деце за рад на усвајању нових комуникативних функција, јачања њихове концентрације, као и обнављања градива обрађеног на претходним часовима. Загревање често има наглашено лудички карактер и кратко траје (у просеку од 5 до 10 минута). Оптимални временски период загревања од пресудног је значаја за даљи ток часа: уколико се непотребно продужи, деца ће бити уморна и неће бити у стању да пажљиво прате презентацију која следи одмах иза загревања. Током загревања наставник се стално креће по учионици успостављајући контакт са сваким од ученика појединачно. *Ниједан ученик не сме бити зајосињављен!*

2.1.2. ПРЕЗЕНТАЦИЈА

Ово је кључна активност у оквиру сваког часа. Током ове временски најдуже и садржајно најсложеније активности ствара се подлога за усвајање предвиђених комуникативних функција, уводе се нове реалије и обрађује лексика која је у вези са њима. Приликом презентације наставник користи различите поступке: визуализацију и драматизацију лексике и структура; питања и одговоре на релацији наставник–ученик; мини-дијалоге; рад у групама; слушање аудио-снимка итд. Значајно је да наставник у току презентације стално прати реакцију ученика и напушта одабрани поступак, уколико примети да концентрација ученика опада. Предвиђено је да презентација траје од 10 до 20 минута, у зависности од врсте одабраних поступака и њихове комбинације.

2.1.3. СЛУШАЊЕ АУДИО-СНИМКА

Ова активност понекад улази у састав презентације, али често је издвојена и следи иза неких других активности – игара, вежбања у *Радној свесци* и сл. Таквим разбијањем презентације постиже се олакшана рецепција градива, уколико је оно обимно, као и таласасто одржавање концентрације. Уколико ученици не реагују на команде спикера, наставник зауставља траку, уочава проблем, решава га и поново пушта траку.

2.1.4. МИНИ-ДИЈАЛОЗИ

Мини-дијалози служе за активно увежбавање обрађених структура и лексике. Изводе се обично у паровима. Први мини-дијалог изводе успешнији ученици према упутствима наставника, док се дрловање према понуђеном обрасцу обавља између ученика који седе у истој клупи (или по избору самих ученика). За време обављања таквих мини-дијалога наставник обилази разред, ослушкујући и помажући ученицима да се опробају у активном коришћењу усвојених комуникативних функција.

2.1.5. ЧИТАЊЕ

Читање дијалога представља следећи ниво савладавања комуникативних функција после њиховог рецептивног усвајања кроз презентацију наставника, као и путем слушања аудио-снимка. Планирајући ову активност за други час сваке лекције, наставник унапред дели улоге ученицима, који увежбавају само свој део текста. На такав начин се олакшава домаћи задатак и уводи у читање елемент драматизације који ће учинити ову активност привлачном.

Читање песама и краћих текстова без припреме, непосредно на часу, увек треба да буде додељено успешнијим ученицима са добрим изговором. Понекад је пожељно пустити аудио-снимак текста или песме после претходног

читања и семантизације речи, а понекад пре читања. У том циљу неопходно је пратити упутства која су наведена у *Приручнику*, а која проистичу из дубоког познавања концепције *Уџбеника*.

2.1.6. ПРЕПРИЧАВАЊЕ

Препричавање представља логички наставак у развоју комуникативне компетенције ученика. На овом нивоу савладавања језика ученици уче како се директни искази претварају у индиректне, тј. како да претворе просту реченицу у сложену. Такав поступак захтева разумевање начина градње зависнослужених реченица у руском језику, али и познавање парадигме промене личних и присвојних заменица. Стога се обради тих граматичких структура посвећује велика пажња. Вештина препричавања увежбава се у спрези са развијањем комуникативне функције изражавања личног става – ученик учи не само како да исправно пренесе информацију, већ и како да искаже своје мишљење у вези са њом.

Препричавање може бити разврстано у неколико подврста ове активности:

- 1) детаљно препричавање текста у којем се, по могућству, чувају типолошке особине текста, одражавају структурне и композицијске појединости;
- 2) сажето препричавање у којем се преноси главна информација, док се појединости изостављају;
- 3) селективно препричавање у којем се репродукују поједини делови текста;
- 4) препричавање с допунским задацима као што су претварање директног говора у индиректни, промена актера, премештање делова, довршавање текста и сл.
- 5) препричавање са креативним елементима, тј. самостално обликовање исказа.

Ова активност има за циљ:

- јачању концентрације ученика на тексту;
- усвајању вештине анализе текста, уочавања у њему главних и споредних елемената;
- уочавању у тексту обрађеног градива;
- стварању навике формирања исказа према аналогји са усвојеним у оквиру текста.

Припреме за препричавање позитивно утичу на богаћење речничког фонда и граматичке структуре говора ученика, као и правилно распоређивање језичких средстава.

2.1.7. РАЗГОВОР О ТЕКСТУ

Разговор о тексту првенствено је намењен развијању комуникативне способности изражавања личног става у вези са одређеном темом, али има васпитну

функцију стварања навике да се коректно износи своје мишљење поштујући туђе. Примењујући ову активност у оквиру часа, наставник доприноси јачању самопоуздања ученика. Ученике треба мотивисати да отворено износе своје проблеме и да своје срећне тренутке деле са друговима. Лакоћу емотивног „отварања“ на страном језику, која је познати психолошки феномен, треба искористити у циљу ефикаснијег савладавања одговарајућих комуникативних функција.

2.1.8. ПИСАЊЕ САСТАВА

Писање састава доприноси развијању комуникативне вештине препричавања и исказавања личног става. Пишући састав или есеј ученици уче како да изразе своје схватање неког проблема, истовремено активирајући све знање које су стекли током претходних година учења руског језика. Писање састава треба да се одвија према унапред одређеном плану. Као подлога за такав план могу да послуже питања која следе из текста са одређеном темом. Непходно је да наставник пре израде састава, који се даје као домаћи задатак, упути ученике на питања из вежбе у *Уџбенику* која могу да послуже као план за писање састава или да састави са ученицима такав план. Од најбољих састава ученика препоручујемо израду постера, који може да послужи као одличан подстицај за даљи развој њихове креативности.

2.1.8. ПРЕВОЂЕЊЕ

Посебан изазов за ученике представља превођење са српског језика на руски. Како би тај задатак био остварив у овој фази учења језика, у *Уџбенику* су понуђени текстови за превођење на руски језик, који садрже исте конструкције и сличну лексику као текстови на руском језику који су предвиђени за претходну обраду. Осим тога, у сваком конкретном случају ученицима се скреће пажња на специфичне синтагме и конструкције на руском језику и указује се на њихове еквиваленте у српском језику. Задатак ученика је да уочавају корелације између два понуђена текста, успостављају логичке односе, као и да изводе закључке о адекватности елемената и структура у оба језика. Превођење на руски језик пружа ученицима неопходно самопоуздање и осећај сатисфакције да осам година учења језика није прошло узалуд и да су способни да се носе са најтежим задатком који се поставља пред неког ко учи страни језик.

2.1.9. ИГРЕ

Игре чине језик природним и пуним садржаја, полазећи од забаве и стимулативног контекста. Понуђене игре можемо да разврстамо на фонетске,

игре реаговања, физичке игре, конкурсе и квизове, као и на музичке игре. Правила сваке игре наставник објашњава деци пред њен почетак, без обзира на то да ли се игра раније примењивала у процесу наставе. Циљ сваке игре је истакнут посебно приликом њене презентације, и приликом њеног извођења наставник мора да прати тај циљ како се не би изгубио дидактички континуитет.

2.2.0. ПЕСМЕ И РЕЦИТАЦИЈЕ

Курс обилује песмама и рецитацијама. Приликом њиховог избора аутори су се руководили како дидактичким, тако и естетским циљевима. Одабране песме су углавном преузете из богате ризнице песама истакнутих руских песника. Меморисање песама прати циљ увежбавања исправног изговора, зато приликом њихове презентације наставник мора да се ослони на аудио-снимак и инсистира на фонетски исправном изговору.

2.2.1. ВЕЖБАЊА У РАДНОЈ СВЕСЦИ

Вежбања у *Радној свесци* су углавном заснована на језичкој грађи *Уџбеника*. Стога је неопходно узети у обзир чињеницу да је *Радна свеска* функционално и тематски прилагођена структури *Уџбеника* и да су вежбе подређене циљу утврђивања усвојеног градива. Приликом конципирања структуре часа и домаћег задатка наставник мора да искористи максимум вежби понуђених у *Радној свесци*, што ће му олакшати детаљна селекција, понуђена у овом *Приручнику*. Али израда свих задатака у *Радној свесци* не сме да постане сама себи циљ, чиме се учење претвара у напорно дриловање. У одабиру и селекцији задатака из *Радне свеске*, као уосталом и у целокупној својој активности, наставник мора да се ослони на сопствено осећање мере.

Количина и разноврсност вежби у *Радној свесци* надахнуће децу на учење руског језика, подједнако као и избор игара понуђених у *Приручнику*, уколико се они искористе сврсисходно и са мером!

2.2.2. ДОМАЋИ ЗАДАТАК

Израда домаћег задатка је предвиђена за крај сваког часа. За домаћи задатак се најчешће нуде вежбе из *Уџбеника* и *Радне свеске* предвиђене за ту сврху, али често део задатка може бити увежбавање читања, меморисање, као и неки други чин, попут израде постера, интервјуа, честитке или другог поступка који развија код ученика креативни приступ учењу. **Креативност ученика увек мора бити награђена!** Направите од радова ученика изложбу или постер, који ће их уверити да се њихов рад поштује; тиме ће стећи навику да поштују сваки рад, па и само учење.

III САДРЖАЈ ЛЕКЦИЈА

В ЭФИРЕ «ШКОЛЬНИК»

I УРОК

Комуникативне функције	Језичке структуре	Активности
<ul style="list-style-type: none"> – усвајање исказа у функцији захтевања и добијања информације о саговорнику (интервју), – усвајање исказа у функцији изражавања емоција, – обнављање исказа у функцији изражавања допадања или недопадања, – формулисање исказа у функцији пружања информације о свом слободном времену, – састављање краћег наративног текста о догађајима за време распуста, – усвајање типова и назива телевизијских и радиоемисија на руском језику, – обнављање исказа у функцији упознавања/ представљања, – обнављање назива школских просторија, – обнављање функције исказивања дозволе и забране, – именовање функција на руском језику: <i>Как обменяться впечатлениями об интересной передаче или фильме.</i> <i>Как проверить, насколько эффективно ты используешь свободное время.</i> <i>Как выразить положительное/ отрицательное отношение к чему-либо.</i> <i>Как выразить эмоции.</i> <i>Как взять интервью.</i> <i>Как ответить на вопросы о своём свободном времени.</i> <i>Как знакомятся.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – именски предикат. Конструкције типа <i>Мой друг – спортсмен.</i> – обнављање типова промене глагола у презенту, промена глагола <i>смотреть</i> и <i>слушать</i>. – именски предикат; конструкције типа: <i>Мой друг - спортсмен. Я-отличница,</i> – глаголски вид: <ul style="list-style-type: none"> • лично-временски облици несвршених и свршених глагола, • начини формирања видских парова, • спојивост несвршених и свршених глагола са одређеним прилозима за време и предложно-падежним темпоралним конструкцијама, – промена глагола <i>брать</i> и <i>взять</i> у презенту, – модалне просте и сложене безличне реченице са прилозима <i>можно</i> и <i>нельзя</i>: <i>Летом можно собирать грибы, а зимой нельзя,</i> – парадигма презентских и императивних облика глагола <i>писать</i> и <i>отвечать</i>, – употреба предлога <i>в</i> са локативом именица: <i>в школе; в кабинете; во дворе; в шестом классе,</i> – обнављање облика номинатива множине именица и заменица, – конструкције са везницима <i>что, чтобы, почему</i> са глаголима <i>сказать, попросить, спросить</i> (претварање директног говора у индиректни) 	<ul style="list-style-type: none"> – аудирање и усвајање кратких дијалога, – читање дијалога, – одговарање на питања у вези са садржајем цртежа и текста, – увежбавање усвојених комуникативних структура путем драматизације исказа, – извођење вежби са понављањем мини-дијалога ради продуктивног усвајања основног речника, – фонетске игре у циљу увежбавања правилног изговора, – игре са елементима фонетско-геометријског транскрибовања речи, – игре у циљу продуктивног и рецептивног усвајања лексике, – игре у циљу активног усвајања обрађених комуникативних функција, – вежбање у радној свесци, – слушање и меморисање песмица са аудио-касете, – рецитовање

ЕЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ

Обнављање фонолошке вредности руских вокала и консонаната. Акценат и редукција вокала. Дијереза (губљење сугласника). Обезвучавање сугласника на крају речи и услед асимилације испред безвучног. Изговор групе – *го* у наставцима генитива једнине придева и заменица

РЕЧНИК

Реда́ктор – *уредник*; журна́лист – *новинар*; корреспондэ́нт – *извештач*; переда́ча – *емисија*; цикл – *циклус*; веду́щий (веду́щая) – *води́тель (води́телька)*; актёр – *глумац*; режиссёр – *редитељ*; роль – *улога*; приключе́нский фильм – *трилер*; погоня – *пошера*; пресле́дование – *јурњава*; стрельба – *јуцњава*; мусор – *ћубре*; виктори́на – *врста забавној квиза*;

в эфире – *емити́ује се*; пригласи́ть в переда́чу – *позвати́ти у емиси́ју*; брать интервью – *интервјуиса́ти*; всё не всё, но – *није баш све, али...*; обустро́ить двор – *уреди́ти двори́ште*;

у меня всё времё уходит на учёбу/ фотогра́фию/ футбо́л/ просмо́тр телепереда́ч/ прослу́шивание му́зыки – *све време ми одлази на учење/ фотои́рафисање/ фудбал/ иледање телеви́зије/ слушање музике*.

оказаться в курсе – *оријенти́сати се*; пу́льт телеви́зора – *даљински уйравља́ч*; утренний эфир – *јушарња емисија*; информагэ́нтство – *новинска аге́нција*; сообще́ние – *саопштење*; спектакль – *предста́ва*; гастрóли – *посе́товање*

РЕЦЕПТИВНИ РЕЧНИК

круглосу́точный кана́л – *целодневни програм*; *развлекáтельный* – *забавни*; *игровые, документáльные филь́мы* – *играни, документарни филмови*; *мультфиль́м* – *цртаћ*; *познавáтельно-просвети́тельский* – *научно-образовни*; *общедосту́пный кана́л по подгото́вке поступа́ющих в сре́дние и вы́сшие учёбные заведе́ния* – *бесплатан програм за припрему ђака за упис у средње школе и на факултете*.

Эта исто́рия произошлá – *ово се десило*; он отлича́лся двумя́ особе́нностями – *одликовале су ња две особине*; зрёние – *вид*; поочерёдно – *наизменично*; не прошлó и ча́са – *није прошао ни саи*; отморо́зил себе́ у́ши – *смрзле су му се уши*; корзи́на – *кориа*; ва́ленки – *зимске чизме од чоје*; уша́нка – *руска мушка кайа са „ушима“*;

руга́ть – *ириди́ти*; в сердца́х – *у афекти́у, на крај срца*; чего́ греха́ тайти́; уж чего́ там – *да се не лажемо*

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, Радна свеска, аудио-касета; карте са исписаним комуникативним функцијама и одговарајућим исказима; лопта; фотографије руских новина, инсерти из филмова, телевизијских емисија; програм телевизијских емисија; аудио-снимци руских реклама и савремене музике

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЕЛЕМЕНТИ

Интервјуисање

Руски телевизијски програм: врсте и називи емисија

Јутарњи програм на руском каналу

Телевизијски програми на руском језику

Транслитерација руских имена

Руски патроними

Пословица

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини-дијалози

Дијалози

Текст: «Утро России»

Текст: «Ученик Ольга Прошкин»

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(12 часова)

1. час

1. Загревање. Игра «РАСПИСАНИЕ»

Циљ:

- обнављање назива школских предмета;
- обнављање назива школских просторија;
- обнављање локативних конструкција са предлозима *в, на*.

Трајање: око 7 минута

Начин обављања активности: групно и индивидуално

Опис активности

Наставник поздравља ученике, затим им упућује питање: *Какой у нас урок?* Деца одговарају: *У нас урок русского языка.* Наставник пита: *Где мы*

нахо́димся? В како́м кабинéте? Ученици: Мы нахо́димся в кабинéте ру́сского языка́.

Затим наставник исписује на табли два распореда часова. Ученике дели на две екипе. Представник једне екипе именује предмет и његово место у распореду, на пример: *Второ́й уро́к – матемáтика (физкульту́ра)*. Представник друге екипе именује школску просторију у којој се држи час: *В кабинéте матемáтики (в спортзале)* итд. Други пут екипе замењују улоге. Побеђује екипа са више исправних одговора.

На тај начин ученици се припремају за презентацију градива и обнављају називе школских предмета и просторија.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање исказа у функцији захтевања и добијања информације о саговорнику (интервју);
- усвајање исказа у функцији изражавања емоција;
- обнављање исказа у функцији изражавања допадања или недопадања;
- формулисање исказа у функцији пружања информације о свом слободном времену;
- састављање краћег текста о догађајима за време распуста;
- обнављање исказа у функцији упознавања/представљања;
- обнављање назива школских просторија.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активностии: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис активностии

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на странама 8–9. Подсетите их на ситуацију када су се опростили од девојчице Миле и њених другова.

Користећи поступак питање–одговор опишите илустрације основног стрипа на датим странама. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу: *У шко́льников зако́нчилились ле́тние кани́кулы. Ми́ла ста́ла реда́ктором шко́льного ра́дио. Она́ реши́ла сде́лать цикл пе́редач «Во́лшебная страна́». В пе́реда́че шко́льники расска́зывают о том, как провóдят своё свобо́дное вре́мя, как провели́ ле́то. Ма́ша, Са́ша и Во́ва – репортёры. Они́ чле́ны шко́льной реда́кции.*

Предложени репертоар питања и одговора:

Где Ма́ша, Са́ша и Во́ва? Они в шко́льном коридóре. У како́го кабинéта они́ нахо́дятся? Они́ у кабинéта исто́рии. Что де́лают дети? Они́ иду́т брать

интервью́ у шестикла́сников. Что у ребят в руках? У ребят микрофо́н, магнитофо́н и ка́бель.

Где Ма́ша и Са́ша? Они́ в шко́льной библиоте́ке? Что они́ де́лают? Они́ беру́т интервью́ у ма́льчика. Како́е панно́ висит на стене́? На стене́ панно́ «Го́рдость на́шей шко́лы». Чьи́ фотогра́фии висят на панно́? На панно́ фотогра́фии Ми́лы, Ма́ши, Са́ши и Во́вы.

Где нахо́дятся Ми́ла и Во́ва? Они́ в столо́вой. Что ест Мила? Ми́ла ест бу́лочку. Что ест Во́ва? Во́ва ест бутербро́д. Что пьют де́ти? Де́ти пьют сок. О чём они́ разгово́ривают? Они́ разгово́ривают о переда́че.

Где нахо́дятся де́ти? Они́ в студи́и. Что де́лают ребята́? Они́ снима́ют радиопереда́чу. В эфире Ма́ша. Она веде́т переда́чу. С Ма́шей в студи́и де́вочка. Ма́ша берёт у де́вочки интервью́. Что написа́но на двери́ в студи́ю. На двери́ написа́но «Ти́хо! Идёт за́пись!»

Обратити пажњу на изговор речи страног порекла:

микрофо́н – микрофон

фильм – филм

ра́дио – радио

режиссё́р – режисер

ле́то – лейто

студи́я – сѣудио

После презентације главног стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама које су у функцији активног усвајања истакнутих комуникативних функција.

Неопходно је применити поступак питање–одговор на *Уџбеник*, а затим на ученике. Пожељно је постављати ученицима овде понуђена или слична питања и помоћи им да исправно одговоре користећи што више нових речи.

После презентације прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 7 минута

Ојис акѣивносѣи

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа, а затим прећи на слушање записа мини-дијалога. Приликом слушања сваког од њих скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију. После слушања ових дијалога упутити ученицима питања о називу и распореду просторија у њиховој школи.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме мини-дијалоге налик на понуђене у *Уџбенику* у различитим комуникативним ситуацијама:

а) на часу руског језика (између наставника и ученика);

б) на паузи (другови разговарају о распореду);

в) код куће после школе (родитељи питају ученике о успеху у школи).

Понављати дијалоге по неколико пута и сваки пут нешто мењати у исказима, рецимо, распоред часова, тип часа и сл. Уколико се дијалози успешно инсценирају, ово извођење мини-дијалога може да се претвори у забавну и веома корисну игру.

5. Игра «ХЛОП-ШЛЁП»

Циљ: активно усвајање обрађене лексике и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 6 минута

Начин извођења: групно

Ойис акѣивносѣи

Наставник именује ситуације из 1. лекције. Уколико именује исправно ученици плескају и кажу «Хлоп!». Уколико наставник именује ситуацију погрешно – ученици се тапшу по коленима и кажу «Шлѣп!».

На пример: *Мила и Во́ва в столо́вой.* – «Хлоп!»

Де́ти в зоопáрке. – «Шлѣп!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

5. Домаћи задатак

Читање дијалога на странама 10–11. Пожељно је поделити ученицима улоге тако да свако увежба свој део текста. **Уколико наставник сматра да је градиво преобимно, ученицима треба да зада само два од четири понуђена дијалога, према свом избору.** Усвајање нових речи и исказа из речника на страни 11 *Уџбеника*.

2. час

1. Загревање: игра «ИНТЕРВЬЮ»

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно и индивидуално

Опис активности

Извести загревање у облику игре. Један ученик је школски репортер. Он интервјуише своје другове. Први пут улогу репортера може да преузме наставник. Репортер бира ученика и интервјуише га. Репертоар питања за интервју:

Как тебя зовут? Сколько тебе лет? В каком классе ты учишься? Какой твой любимый предмет? Где ты живёшь? Где ты отдыхал летом? итд.

Затим заменити пар ученика и наставити игру.

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу

Опис активности

Ученици читају дијалог, сваки ученик чита своју улогу. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који исправно уоче грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексике

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Ученици заједно са наставником израђују вежбе у *Учбенику* на странама 8–9: *СМОТРИМ, СЛУШАЕМ, ОТВЕЧАЕМ*. С обзиром на то да се ради о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике како би их мотивисао успех постигнут приликом извођења.

4. Игра «РАДИОСТУДИЈА»

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Опис активности

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме ситуацију у студију. Један од ученика је водитељ емисије. Водитељ води емисију

посвећену школском распусту и слободном времену ученика. Гости у студију се мењају. Они одговарају на питања водитеља. У међувремену водитељ пушта музику, рекламе (*Слушаем групу А сейчас рекламы* итд.) У циљу јачања лудичког елемента неопходно је донети на час касете са снимцима руских реклама и музике.

Искористити што више исказа из обрађених дијалога. Обновити комуникативну функцију исказивања допадања/недопадања.

5. Домаћи задатак

Препричавање дијалога према вежби 3 на страни 9 *Уџбеника*. Наставник подсећа ученике на основна правила препричавања текста:

- 1) прочитати текст неколико пута;
- 2) направити план текста;
- 3) научити напамет нове речи и исказе;
- 4) запамтити конструкције, помоћу којих се директни говор претвара у индиректни: *Машиа сказала, что... Сашиа ответил, что... Вова спросил, почему...*

3. час

1. Препричавање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: индивидуално

Опис активности

Ученици укратко препричавају о чему разговарају јунаци стрипа. Активно користе сложене реченице са везницима *что, чтобы, почему* уз глаголе *сказа́ть, попроси́ть, спроси́ть*. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једни препричавају, остали уочавају грешке у конструкцијама и настоје да их исправе. Они који уоче и исправе грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања препричавања. Препричавање се оцењује.

2. Презентација

Циљ: усвајање промене глагола попут *слу́шать* и *смотре́ть* у презенту

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама

Ойис акѣивносѣи

Наставник каже ученицима да отворе *Уѣбеник* на странама 12–13, где су наведени шематизовани прикази промене глагола *слушати* и *смотреть*. Затим наставник чита са ученицима облике у табелама и наводи ученике да употребе одговарајући облик у одговорима на питања која им поставља. Нпр.: *Какую музыку ты обычно слушаешь? Какую музыку слушает твой друг/твоя подруга?* Наставник подсећа ученике да се по истом обрасцу мења и глагол *делать*, након чега наводи ученике да одговарају на питања са глаголом *делать*: *Что мы сейчас делаем? Когда вы делаете домашнее задание?* итд. После такве презентације наставник изводи закључак о томе да сви глаголи који се завршавају на *–ать*, осим појединих глагола (*держать, слышать, дышать, знать*) као и глаголи на *–еть*, осим појединих глагола (*смотреть, видеть, ненавидеть, терпеть, обидеть, вертеть, зависеть*) спадају у 1. конјугацију и мењају се према усвојеном обрасцу. Посебну пажњу наставник скреће на формирање облика императива. После тога ученици на табли и у свескама израђују вежбу 1 на страни 12 *Уѣбеника*.

После израде вежбе бр. 1 наставник упућује ученике на шематизовани приказ промене глагола *смотреть* и скреће пажњу на чињеницу да се 7 глагола: *смотреть, видеть, ненавидеть, терпеть, обидеть, вертеть, зависеть*, иако завршавају на *–еть*, мењају према другој коњугацији. Затим ученици на табли и у свескама израђују вежбу 2 на страни 13 *Уѣбеника*.

3. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених глаголских облика

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика и показати им како да одглуме мини-дијалоге према следећим обрасцима:

–*Что ты делаешь?*

–*Слушаю музыку.*

–*Какую музыку ты слушаешь?*

–*Я слушаю рок/хеви метал/хип-хоп/рэги/джаз/этно-рок/народную в современной обработке...*

–*Что ты смотришь?*

–*Я смотрю фильм/передачу/концерт.*

–*По какому каналу ты смотришь ...?*

–*По первому/второму/третьему/четвёртому...*

- Что ты делаешь?*
- Беру интервью у старшеклассников.*
- У кого ты сейчас берёшь интервью?*
- Я беру интервью у Ивана Николыча из восьмого „Б“.*

4. Понављање

Циљ: утврђивање формирања императивних облика

Трајање: 5 минута

Начин извођења: колективно

Ойис акѿивносѿи

Ученици уз помоћ наставника на табли израђују вежбу бр. 8 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежбе 6 и 7 у *Радној свесци*. Вежба 3 на страни 13 *Уџбеника*

4. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ: утврђивање грађе

Трајање: 10 минута

Начин извођења: колективно

Ойис акѿивносѿи

Ученици читају своје одговоре на питања из вежби 6 и 7 у *Радној свесци*, као и вежбе 3 на страни 13 *Уџбеника*.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање лингвокултуролошких чињеница, везаних за садржаје јутарњег програма на каналу „Планета РТР“;
- утврђивање усвојене лексике и обрађених структура.

Трајање: око 20 минута

Начин обављања акѿивносѿи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис акѿивносѿи

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 14. Наставник пита ученике да ли имају могућност да гледају канал на руском језику „Планета РТР“ или «Москва-открытый мир». Ученици који прате наведене канале могу да постану ослонац у даљој презентацији грађе која се може извести

у форми дијалога – ученици одговарају на питања наставника у вези са садржајима програма који гледају на руском језику. Уколико таквих ученика нема, наставник полази од информације садржане у тексту коју препричава ученицима на приступачнији начин, успут објашњавајући речи и изразе из рубрике *Словарик*. Затим ученици слушају и читају текст *Утро России* на страни 14 *Уџбеника*.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојене лексике и обрађених структура

Трајање: око 5 минута

Начин обављања актиивносѝи: питања и одговори на релацији наставник–ученик

Ойис актиивносѝи

Ученици одговарају на питања у вези са текстом «Утро России» (вежба на страни 15).

4. Превођење

Циљ:

– усвајање информације о именском предикату у руском језику;

– стицање вештине превођења са српског на руски језик.

Трајање: око 10 минута

Начин обављања актиивносѝи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; рад у групама.

Ойис актиивносѝи

Наставник упућује ученике на табеле на страни 15 *Уџбеника*, у којима су наведене руске конструкције и њихови српски еквиваленти и скреће њихову пажњу на чињеницу да су у сва три примера употребљене конструкције са именским предикатима којима у српском језику одговарају различити глаголи - *биѝи*, *чиниѝи*, *ѝредсѝављаѝи* и др. Наставник такође скреће пажњу на чињеницу да је безличне руске реченице, попут *В поѝе зрѝния програ́ммы любопы́тныѝ собы́тия в Росси́и*, подесно преводити личним конструкцијама: *Проѝрам ОСВЕТЉАВА занимљивѝ доѝађаѝе у Русији*. Затим ученици, уз наставникову помоћ, траже у тексту „Јутарњи програм РТС-а“ конструкције које су еквивалентне онима из текста «Утро России». Такве еквиваленте пожељно је исписати на табли и записати у свеске. Обратити пажњу ученика на табеле после текста „Јутарњи програм РТС-а“, где су наведени примери транслитерације српских имена и еквиваленти српских прилога за временско одређивање понављање радње: *Од ѝонедѝелѝка до среде* – *С понедѝелѝника по среду*; *Понедѝелѝком и уѝорком* – *По понедѝелѝникам и вто́рникам*; *Викендом* – *По выходны́м*.

5. Домаћи задатак

Превести на руски језик текст „Јутарњи програм РТС-а“. Написати текст превода у свесци.

5. час

1. Загревање: игра «ПО КАКИМ ДНЯМ?»

Циљ: обнављање исказа у функцији захтевања и пружања информације о временским оквирима понављане радње

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Две екипе се такмиче. Представник једне екипе пита представника друге екипе којим данима имају одређене предмете, Нпр.: *По какім дням у нас ру́сский язы́к?* Представник друге екипе одговара. Затим се парови мењају. Побеђује екипа са више исправно формулисаних питања и одговора.

2. Превођење

Циљ:

- утврђивање грађе о именском предикату у руском језику;
- стицање вештине превођења са српског на руски језик.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; рад у групама.

Опис активности

Ученици читају своје преводе текста „Јутарњи програм РТС-а“. Наставник заједно са ученицима анализира и исправља грешке. Наставник упућује ученике на табелу на страни 15 *Уџбеника*, у којој су наведени примери транслитерације српских имена на руски језик. Наставник скреће пажњу на чињеницу колико су често употребљени именски предикати у преводу и настоји да их ученици користе у што већој мери у руском језику. Еквиваленте реченица са именским предикатом у руском језику пожељно је исписати на табли и записати у свеске.

3. Мини-дијалози

Циљ: усвајање комуникативних функција захтевања и пружања информације о телевизијском програму

Трајање: 15 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика који ће драматизовати интервју на понуђену тему. Неопходно је уклопити питања и одговоре тако да се добије дијалог, на пример:

- *Во сколько начинается трансляция матча?*
- *В шесть часов.*
- *По какому каналу?*
- *По „НТВ Футбол“.*

4. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици самостално израђују вежбе 1–4 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежба 5 у *Радној свесци*

6. час

1. Загревање: игра «ХЛОП-ШЛЁП»

Циљ: утврђивање усвојене лексике

Трајање: око 5 минута

Начин обављања акѣивносѣи: групно

Ойис акѣивносѣи

Загревање се изводи у облику игре *ХЛОП-ШЛЁП*. Ученицима се каже тематска реч, рецимо *РАДИО*. Наставник изговара речи, тематски везане за пошту (лексика обрађена у оквиру ове теме), као и речи узете из других семантичких поља. Уколико реч спада у лексику тематски у вези са радиом (*студия, микрофон, магнитофон, запись, реклама, репортёр, ведущий* итд.), ученици плесну у дланове и кажу «*Хлоп!*», ако је реч узета из друге области (*парта, дерево, чемодан, билет* итд.), ученици кажу «*Шлёп!*» и тапшу се по коленима. Темпо игре се постепено убрзава, а онај ко трипут погрешно – испада из игре.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање лингвокултуролошких чињеница који су у вези са садржајем руских ТВ канала;
- утврђивање усвојене лексике и обрађених структура;

- усвајање комуникативне функције исказивања емоција;
- утврђивање функције захтевања и пружања информације у вези са слободним временом ученика.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активносћи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама

Ојис активносћи

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на странама 16–17. Наставник показује амблеме руских телевизијских канала и објашњава њихове садржаје. Затим наставник заједно са ученицима анализира садржаје руских телевизијских канала (табела на странама 16–17 *Уџбеника*). После читања сваког од садржаја наставник упућује ученицима питања о томе да ли им се допадају такве емисије, филмови итд. Наставник скреће пажњу на именовање врсте програма и емисија на руском језику, а затим ученици именују сличне емисије домаћих или страних ТВ канала, на пример: *«Хотите стать миллио́нером?»* – „Милионер“, *«Спокойной но́чи, малы́ши!»* – „Лаку ноћ, децо!“, *«Но́вости»* – „Дневник“ итд.

Наставник скреће ученицима пажњу на начин исказивања допадања/недопадања у руском језику (страни 18 у *Уџбенику*) и инсистира да ученици примењују такве исказе у својим одговорима.

3. Игра «ПЕРЕДАЧА»

Циљ: утврђивање назива емисија

Трајање: 5 минута

Начин извођења: групно

Ојис активносћи

Поделити разред на две екипе. Наставник именује тип емисије, а представници екипа наизменично називају емисије на српском језику које би се уклопиле у тај тип, на пример:

наставник: *развлекательные передачи*

ученик: „Милионер“, „Најслабија карика“, „Идол“ итд.

Побеђује екипа са више исправних одговора.

4. Презентација

Циљ: усвајање комуникативних функција захтевања и пружања информације о слободном времену ученика

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активносћи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис акѣивносѣи

Ученици заједно са наставником читају садржај рубрика *Как взятъ интервью?* и *Как отвѣтитъ на вопросы о свободном времени* на странама 18–19 у *Уѣбенику*.

Затим следи обрада презентованих комуникативних функција. Наставник поставља ученицима питања, а ученици одговарају користећи понуђене исказе у *Уѣбенику*.

5. Игра «РАДИОСТУДИЈА»

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме ситуацију у студију. Један од ученика је водитељ емисије. Водитељ води емисију посвећену слободном времену ученика. Гости у студији се мењају. Они одговарају на питања водитеља. У међувремену водитељ пушта музику, рекламе (*Слушаем группу А сейчас рекламы* итд.) У циљу јачања лудичког елемента, неопходно је донети на час касете са снимцима руских реклама и музике.

Искористити у игри рубрике *Как взятъ интервью?* и *Как отвѣтитъ на вопросы о свободном времени* на страни 19 *Уѣбеника*.

6. Домаћи задатак

Попунити анкету на страни 19 *Уѣбеника*; вежба 8 у *Радној свесци*.

7. час

1. Загревање: игра «ПЕРЕДАЧА»

Циљ: утврђивање назива емисија

Трајање: 5 минута

Начин извођења: групно

Ойис акѣивносѣи

Загревање се изводи у облику игре. Поделити разред на две екипе. Наставник именује тип емисије, а представници екипа наизменично називају емисије на српском језику које би се уклопиле у тај тип, на пример:

наставник: *развлекательные передачи*

ученици: „Милионер“, „Најслабија карика“, „Идол“ итд.

Побеђује екипа са више исправних одговора.

2. Игра «ЛЮБЛЮ – НЕ ЛЮБЛЮ»

Циљ: утврђивање исказа у функцији изражавања допадања/недопадања

Трајање: око 5 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник говори исказе са активностима, а ученици одговарају да ли воле или не воле да обављају именовану активност. На пример:

наставник: *учить уроки.*

ученик: *Терпѣть не могу!*

наставник: *ходить в кино.*

ученик: *Обожаю!*

Побеђује екипа чији представници искористе више различитих исказа у функцији изражавања емоција понуђених на страни 18 *Уџбеника*.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник припрема две врсте карата: на једним су исписане интенције (нпр. *Как выразить эмоции? Как взять интервью? Как ответить на вопросы о свободном времени?* итд.), а на другим искази са одговарајућом илокутивном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију, док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси већи број поена.

4. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици самостално израђују вежбу 9 у *Радној свесци*.

5. Игра «ИНТЕРВЬЮ»

Циљ: усвајање комуникативних функција захтевања и пружања информације о слободном времену ученика

Трајање: 15 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика који ће, користећи питања и одговоре из рубрика *Как взять интервью?* и *Как ответить на вопросы о свободном времени?* на стр. 18–19 у *Уџбенику*, драматизовати интервју на понуђену тему. Неопходно је уклопити питања и одговоре тако да се добије дијалог, на пример:

– *Когда у тебя есть свободное время, что ты делаешь?*

– *У меня есть хобби. Хотя у меня мало свободного времени, я стараюсь заниматься спортом.*

– *Какой твой любимый вид спорта?*

– *Всё время у меня уходит на футбол.*

Побеђује пар који успе да искористи више „уклопљених“ реплика.

6. Домаћи задатак

Вежба 11 у *Радној свесци*.

8. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 5 минута

Начин обављања акѣивносѣи: групно

Ойис акѣивносѣи

Загревање се изводи у облику игре. Наставник именује одређену интенцију, а ученици формулишу одговарајуће исказе. На пример: наставник – *Как выразить эмоции?* ученици – *Во!*

Побеђује екипа са више исправних одговора.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање лично-временских облика несвршених и свршених глагола;

– усвајање начина формирања видских парова;

– усвајање спојивости несвршених и свршених глагола са одређеним прилозима за време и темпоралним предложно-падежним конструкцијама;

– усвајање промене глагола *брать* и *взять* у презенту.

Трајање: око 20 минута

Начин обављања акѣивносѣи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама

Ойис акѣивносѣи

Наставник заједно са ученицима проналази реченице са глаголским видским паровима *братъ – взять*; *опаздывать – опоздаѣть*; *дѣлать – сдѣлать*; *помогать – помочь* у дијалозима на стр. 20 *Уѣбеника*. Затим објашњава ученицима основне карактеристике глаголског вида у руском језику. Неопходно је, користећи понуђени списак глагола, објаснити ученицима како се формирају облици свршених глагола, која је семантика свршених глагола. Такође је потребно истаћи који су временски облици несвршених, а који свршених глагола у руском језику. Користећи понуђене табеле објаснити спојивост несвршених и свршених глагола са одређеним прилозима за време и темпоралним предложно-падежним конструкцијама.

Извести са ученицима следећу вежбу: Наставник говори несвршени глаголски облик из понуђеног репертоара, а одабрани ученик каже исправан свршени облик. На пример: наставник – *читаѣть*; ученик – *прочитаѣть*.

Затим наставник презентује ученицима промену глагола *братъ* и *взять* у презенту.

Наставник изводи вежбу: Говори реченицу са једним од обрађиваних глагола у инфинитиву, затим показује на ученика и каже: *настоящее время/ прошедшее время/ будущее время*. Ученик треба да реагује адекватним глаголским обликом у исказу. На пример, наставник: *Оля братъ книгу в библиотеке!* ученик: *Оля возьмѣт книгу в библиотеке*.

Затим ученици заједно са наставником израђују вежбе на стр. 21 у *Уѣбенику*.

3. Игра

Циљ: утврђивање облика глагола *братъ* и *взять*

Трајање: око 5 минута

Начин обављања акѣивносѣи: групно

Ойис акѣивносѣи

Наставник распоређује ученике у круг, а сам стоји у центру и додацује им тениску лоптицу. Када добаци неком ученику лоптицу, говори заменицу или лично име и глаголско време. А ученик хвата лоптицу и каже исправан облик глагола *братъ* или *взять* у одговарајућем времену. Наставник убрзава игру. Онај ко погрешно излази из круга.

4. Мини-дијалози

Циљ:

– утврђивање усвојених глаголских облика;

– обнављање прилога за време *уже*, *ещѣ*.

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѿивносѿи

Изабрати парове способнијих ученика и показати им како да одглуме мини-дијалоге према следећим обрасцима:

– *Что ты делаешь?*

– *Читаю книгу.*

– *Ты уже прочитал книгу?*

– *Нет, я ещё читаю.*

– *Ты уже сделал упражнение?*

– *Нет, я ещё делаю.*

– *Ты часто делаешь упражнения?*

– *Да, я часто делаю упражнения.*

– *Что ты делаешь?*

– *Беру интервью у старшеклассников.*

– *Ты уже взял(а) интервью у Маши?*

– *Нет, я ещё не взял(а) интервью у Маши.*

5. Понављање

Циљ: утврђивање усвојеног градива

Трајање: 5 минута

Начин извођења: индивидуално

Ойис акѿивносѿи

Израда писмене вежбе на странама 21 и 22 у *Уѿбенику*.

6. Домаћи задатак

Вежбе 10, 12, 13 у *Радној свесци*.

9. час

1. Загревање: игра «ДЕД»

Циљ: утврђивање усвојене лексике

Трајање: око 10 минута

Начин обављања акѿивносѿи: групно

Ойис акѿивносѿи

Деца бирају «деда», онда се тихо договарају шта ће да показују деди. Затим следи драматизација следећег дијалога:

- *Здра́вствуй, дед!*
- *Здра́вствуйте, де́ти! Где вы бы́ли, что вы де́лали?*
- *Где мы бы́ли, мы не ска́жем, а что де́лали, пока́жем.*

Деца покретима показују како су се све одмарали током лета, а деда мора да погоди, рецимо: *купа́лись, загора́ли, собира́ли грибы́, гуля́ли* итд.

Ако деда погоди и исправно именује активност, деца беже, а деда настоји да ухвати онога ко ће постати нови деда. Ако не погоди, деца приказују другу активност.

2. Игра

Циљ: утврђивање облика глагола *брать* и *взять*

Трајање: око 10 минута

Начин обављања акти́вности: групно

Опис акти́вности

Наставник распоређује ученике у круг, а сам стоји у центру и додацује им тениску лоптицу. Када добаци неком ученику лоптицу, говори заменицу или лично име и глаголско време. Ученик хвата лоптицу и каже исправан облик глагола *брать* или *взять* у одговарајућем времену. Наставник убрзава игру. Онај ко погрешно излази из круга.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 10 минута

Опис акти́вности

Наставник припрема две врсте карата: На једним су исписане интенције (нпр. *Как вы́разить э́моции? Как взять интервью? Как отве́тить на вопро́сы о свобо́дном времени?* итд.), а на другим искази са одговарајућом илокутивном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси већи број поена.

4. Игра «РАДИОСТУДИЯ»

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 15 минута

Начин извођења: у паровима

Опис акти́вности

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме ситуацију

у студију. Један од ученика је водитељ емисије. Водитељ води емисију посвећену слободном времену ученика. Гости у студију се мењају. Они одговарају на питања водитеља. У међувремену водитељ пушта музику, рекламе (*Слушаем групу А сейчас рекламы* итд.) У циљу јачања лудичког елемента неопходно је донети на час касете са снимцима руских реклама и музике.

Искористити у игри рубрике *Как взять интервью?* и *Как ответить на вопросы о свободном времени* на стр. 19 *Уџбеника*.

5. Домаћи задатак

Вежбе 14, 15, 17, 18 у *Радној свесци*.

10. час

1. Загревање: игра «ХЛОП-ШЛЁП»

Циљ: утврђивање промене усвојених глагола

Трајање: око 5 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник говори исправне и неисправне синтагме са глаголима обрађеним на прошлом часу. На пример: *Вчера́ я взяла́ кни́ги в библиоте́ке; *ма́льчик всегда́ сделал упра́жнения пра́вильно;* итд. Тамо где су облици употребљени неисправно, ученици реагују са «Шлѣп!».

2. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора

Трајање: око 5 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 23 и објашњава да ће слушати шaljиви текст о томе како је ученик Федя Огурцов писао састав о свом летњем распусту. Ученици слушају аудио-снимак.

3. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора

Трајање: око 15 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник дели улоге међу успешнијим ученицима и упућује их да прочитају текст «Ученик Ольга Прошкин». Један од ученика чита текст аутора. Наставник објашњава ученицима непознате речи и изразе.

Затим ученици одговарају на питања (вежба на страни 24).

4. Понављање

Циљ:

- утврђивање исказа у функцији описа активности за време школског распуста;
- утврђивање начина формирања глагола свршеног вида.

Трајање: 10 минута

Начин извођења: индивидуално

Опис активности

Ученици израђују писмене вежбе на страни 24 Уџбеника.

5. Презентација

Циљ: усвајање модалних речи *можно* и *нельзя*

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама

Опис активности

Наставник заједно са ученицима проналази у тексту алогичне реченице и исправља их уз помоћ модалних речи *можно* и *нельзя*, према обрасцу понуђеном у оквиру вежбе на страни 25 Уџбеника. Нпр. : *Зимой можно кататься на коньках и лыжах, а летом нельзя.* Ученици траже еквиваленте за наведене конструкције у српском језику и уочавају потребу превођења безличних конструкција личним: *Зими можно да се клизамо и скијамо, а лети не можно.* Предочити ученицима чињеницу да се речи *можно* и *нельзя* користе и у пермисивној функцији допуштања–недопуштања; у том случају многу да се преводе и као *смети – не смети*: *Можно выйти? Можно.* (Смем ли да изађем из учионице? Смеш.) *Можно я переночую у подруги? Нельзя.* (Смем ли да спавам код другарице? Не смеш.) Затим ученици заједно са наставником израђују вежбе на страни 25 Уџбеника.

6. Домаћи задатак

Написати састав о свом летњем распусту користећи исказе из текста «Ученик Ольга Прошкин». Увежбати читање текста.

11. час

1. Загревање: игра «ХЛОП-ШЛЁП»

Циљ: утврђивање усвојене лексице

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Ойис акѣивносѣи

Загревање се изводи у облику игре *ХЛОП-ШЛЕП*. Ученицима се каже тематска реч, рецимо *КАНИКУЛЫ*. Наставник изговара речи које су тематски у вези са распустом (лексику обрађена у оквиру ове теме), као и речи, узете из других семантичких поља. Уколико реч спада у лексику тематски у вези са распустом (*море, пляж, деревња, книга, купа́ться, загора́ть, отдых, купа́льник, го́ры, пала́тка* итд.), ученици плесну длановима и кажу «Хлоп!», ако је реч узета из друге области (*микро́фон, уче́бник, па́рта, кабинéт, врач* итд.), ученици кажу «Шлёп!» и плесну се по коленима. Темпо игре се постепено убрзава, а онај ко трипут погреши – испада из игре.

2. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора

Трајање: око 15 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник оцењује читање текста «Ученик Ольга Прошкин». Обухватити све ученике овом врстом активности.

3. Провера домаћег задатка

Циљ: утврђивање усвојеног градива

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици читају своје саставе о распусту. Наставник одликује најбоље радове тако што ће их истаћи на посебан пано.

4. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 15 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици самостално израђују вежбе 17, 18, 19 у *Радној свесци*.

6. Домаћи задатак

Вежба 24 у *Радној свесци*

12. час

1. Загревање: игра «ИНТЕРВЬЮ»

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно и индивидуално

Опис активности

Извести загревање у облику игре. Један ученик је школски репортер. Он интервјуише своје другове. Репортер бира ученика и интервјуише га. Репертоар питања за интервју:

Как тебя зовут? Сколько тебе лет? В каком классе ты учишься? Какой твой любимый предмет? Где ты живёшь? Где ты отдыхал летом? итд.

Затим заменити пар ученика и наставити игру.

2. Тест

Циљ: провера нивоа усвојености лекције

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник упућује ученике на тест у *Радној свесци*. После теста наставник проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставниковог рада.

3. Читање

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Ученици заједно са учитељем читају текст «О чём мечтает Анечка» или «Школьник в деревне» (по наставниковом избору) и одговарају на питања у вези са текстом. Текстови су дати у оквиру вежби 22 и 23 у *Радној свесци*.

4. Презентација

Циљ:

– усвајање руских патронима;

– утврђивање комуникативне функције представљања.

Трајање: око 5 минута

Опис активности

Наставник упућује ученике да обрате пажњу на значење речи *прозвище* и *отчество* у руском језику (стр. 24 *Уџбеника*). Затим ученици покушавају да направе патрониме мушког и женског рода од познатих им руских имена, на пример: *Пётр – Петрович, Петровна; Фёдор – Фёдорович, Фёдоровна* итд.

Ученици такође обнављају функцију представљања уз помоћ рубрике *Как знакомятся* на стр. 25 *Уџбеника*.

5. Пословица

Циљ: меморисање руске пословице

Трајање: око 3 минута

Ойис акѣивносѣи

Упутити ученике да прочитају пословицу на стр. 25 *Уѣбеника*: *Понравилсѣ рассказ, потому что не про нас*. Наставник објашњава смисао пословице, а затим ученици, неколико пута, у хору понављају пословицу док је не запамте. Обратити пажњу на изговор [пѣтамушѣ н'ипранас].

6. Игра

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 7 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник припрема две врсте карата: на једним су исписане интенције (нпр. *Как представѣтсѣ?* итд.), а на другим су исписани искази са одговарајућом илокутивном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију, док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси већи број поена.

И ВСЁ-ТАКИ ОНА́ ВЕРТИТСЯ! II УРОК

Комунікативні функції	Лезичке структури	Активности
<ul style="list-style-type: none"> – усвајање исказа у функції захтевања и пружања информације из области науке и технике (екскурзија у музеју), – усвајање исказа у функції набављања улазница за музеј, – обнављање исказа у функції исказивања времена, – формулисање исказа у функції пружања информације о својим омиљеним часописима за омладину и децу, – усвајање основних података о истакнутим руским научницима и научним открићима. – усвајање назива земаља и њихових становника на руском језику, – именовање функција на руском језику: <i>Как выразить время?</i> <i>Как ответить на вопросы о своих любимых журналах?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – усвајање начина творбе именица мушког и женског рода са значењем становника одређене земље, – исказивање времена: <ul style="list-style-type: none"> • нумеративне синтагме (разликовање употребе конструкција са локативом и генитивом бројева), • предлошко-падежне конструкције са именицама, • глаголска времена, • зависне реченице са везницима <i>когда́, пока́,</i> – усвајање сложених реченица са везником <i>если..., то...</i> – обнављање наставака именица у номинативу (све четири деклинације, три рода), – обнављање функција и значења номинатива у руском језику, – усвајање значења и промене неодређених заменица 	<ul style="list-style-type: none"> – аудирање и усвајање кратких дијалога, – читање дијалога, – одговарање на питања у вези са садржајем цртежа и текста, – увежбавање усвојених комуникативних структура путем драматизације исказа, – извођење вежби са понављањем мини-дијалога ради продуктивног усвајања основног речника, – фонетске игре у циљу увежбавања правилног изговора, – игре са елементима фонетско-геометријског транскрибовања речи, – игре у циљу продуктивног и рецептивног усвајања лексике, – игре у циљу активног усвајања обрађених комуникативних функција, – вежбање у радној свесци, – слушање и меморисање песмица са аудио-касете, – рецитовање

ЭЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ

Усвајање редукције вокала и изговора неодређених заменица: *кого-то* [КаВОта]; *кому-то* [КаМУТа]; *кого-нибудь* [КаВОЊ'иБУТ']; *чего-то* [Ч'иВОТа]; *чему-то* [Ч'иМУТа]; *чему-нибудь* [Ч'иМУЊ'иБУТ'].

Усвајање тврдог изговора слогова са јотованим вокалом *е* у речима страног порекла: *вундеркинд*, *Роден*, *кибернетика*, *компьютер*.

РЕЧНИК

разви́тие – *развиј*; экскурсово́д, гид – *водич*; входно́й биле́т – *улазница*; коло́нна – *стиуб*; учёный – *научник*; знамени́тый, сла́вный – *чувени*; основополо́жник – *зачејник*; Периоди́ческая систе́ма элеме́нтов – *Периодни сисџем Менделџејева*; исле́дование – *истиџивање*; ча́стный косми́ческий кора́бль – *йривајни космички брод*; луч – *зрак*; с по́мощью – *уз йомоћ*; напра́вить – *усмериџи*; закипе́ть – *йровреџи*; неудобно – *незјодно*; безвре́дна для окружа́ющей среды́ – *није шџејџна йо околину*; жечь – овде: *ложиџи*; нефть – *нафџа*; уго́ль – *ујаљ*; всё-таки́ она́ ве́ртится – *иџак се окреће*; у меня́ не получа́ется – *не йолази ми за руком*

РЕЦЕПТИВНИ РЕЧНИК

у́рду – *један од индијских језика*; бра́ться за что-то – *йочињаџи нешиџо*; виолонче́ль – *чело*; лепи́ть – *вајаџи*; киберне́тика – *информаџика*; компью́теры тре́тьего поколе́ния – *рачунари џређе йенераџије*; дви́гаться – *креџаџи се*; фигу́рное ката́ние – *умейџничко клизање*; сокра́щённо – *скрађено*; мечта́ть – *машџаџи*; кре́пко – *чврсиџо*

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, *Радна свеска*, аудио-касета; карте са исписаним комуникативним функцијама и одговарајућим исказима; лопта; научно-популарни часописи за децу и омладину; фотографије и слике великих српских научника; проспекти музеја науке и технике и сл.

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЭЛЕМЕНТИ

Екскурзија

Руски велики научници и значајна научна открића

Руски научнопопуларни часописи за децу и омладину

Песма: *А. Блок Я и мо́лод, и свеж, и влюблён...*

Текст: «Эти современные вундерки́нды»

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини-дијалози

Дијалози

Песма: А. Блок *Я и мо́лод, и свеж, и влюблён...*

Текст: «Ты́сяча за́йчиков»

Текст: «Фестива́ль нау́ки в Белгра́де»

Песма: Б. Заходер *Мне с постё́ли встава́ть неохота́...*

Текст: «Эти совреме́нные вундерки́нды»

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(12 часова)

1. час

1. Загревање: игра «НЕДЕЉКА»

Циљ: обнављање лексике из семантичке групе „дани у недељи“

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Загревање се изводи у облику игре. Испред табле излази седморо ученика. Они добијају картице са бројевима. Наставник командује: «Понедељник!». Ученици се ређају од понедељка налево, свако заузима положај у складу са својим редним бројем. Чим се поређају, ученици именују дан у недељи, чији број имају. Ко погрешно – излази из игре, а његово место заузима други ученик. Затим се дани у недељи ређају поново. Овај пут наставник може да да команду: „Среда!“ или било који други дан у недељи од којег почиње одбрајање дана.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање исказа у функцији захтевања и пружања информације из области науке и технике (екскурзија у музеју);
- усвајање исказа у функцији набављања улазница за музеј;
- усвајање основних података о истакнутим руским научницима и научним открићима;
- усвајање начина творбе именица мушког и женског рода са значењем становника одређене земље;
- обнављање предложно-падежних конструкција са бројевима и именицама за исказивање времена.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања акѿивносѿи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис акѿивносѿи

Упутите ученике да отворе *Уѿбеник* на стр. 28–29. Користећи поступак питање–одговор опишите илустрације основног стрипа на странама 28–29. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу. Предложени репертоар питања и одговора:

Где Саша и Вова? Саша и Вова пришли в музеј науѿи и теѿники. Что деѿает Вова? Вова покупает билеты в музей. Где Вова покупает билеты? Вова покупает билеты в кассах. Вова заказывает экскурсию. Дети, а вы ходили на экскурсию в музей?

Где находятся Саша и Вова на этой картинке? Они в зале науки восемнадцатого-девятнадцатого веков. Что деѿает Вова? Он фотографирует. А что деѿает Саша? Он записывает на диктофон рассказ экскурсовода. О ком рассказывает экскурсовод? Он рассказывает о великих российских учёных – Ломоносове и Менделееве.

На этой картинке зал науки двадцатого века. Экскурсовод рассказывает ребѿтам о славном походе на сеѿверный полюс.

Что это? Это атомный корабль «Арктика». Он дошёл до Сеѿверного полюса.

А вот этот экспонат называется «солнечная электростанция». Что спрашивает Саша экскурсовода? Он спрашивает, как назовут двадцать первый век. Двадцать первый век назовут веком экологии.

Обратити пажњу на конструкције за изражавање временских односа у руском језику:

зал науѿи восемнадцатого-девятнадцатого веков

зал науѿи двадцатого века

как назовут двадцать первый век?

После презентације главног стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама, које су у функцији активног усвајања истакнутих комуникативних функција.

Неопходно је применити поступак питање-одговор на *Уѿбеник*, а затим на ученике. Пожељно је постављати ученицима овде понуђена (или слична) питања и помоћи им да исправно одговоре користећи што више нових речи.

После презентације прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 7 минута

Ојис актиивности

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа. Затим прећи на слушање записа мини-дијалога. Приликом слушања сваког од њих скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију. После слушања ових дијалога упутити ученицима питања о називу и распореду школских просторија у њиховој школи.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ојис актиивности

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме мини-дијалог налик на понуђене у *Уџбенику* у различитим комуникативним ситуацијама:

а) на благајни музеја (између посетиоца музеја и продавца карата);

б) у музеју науке и технике (између туриста и водича).

Понављати дијалог по неколико пута и сваки пут нешто мењати у исказима, рецимо, цену карата, време екскурзије, поставку у музеју итд. Уколико се дијалози успешно инсценирају ово извођење мини-дијалога може да се претвори у забавну и веома корисну игру.

5. Игра «ХЛОП-ШЛЕП»

Циљ: активно усвајање обрађене лексике и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 6 минута

Начин извођења: групно

Ојис актиивности

Наставник именује ситуације из 1. лекције. Уколико именује исправно ученици плескају и кажу «Хлоп». Уколико наставник именује ситуацију погрешно – ученици се тапшу по коленима и кажу «Шлеп!».

На пример: *Сáша и Во́ва в музе́е.* – «Хлоп!»

Э́то карти́нная галле́рея . – «Шлеп!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Читање дијалога на стр. 30–31. Пожељно је поделити ученицима улоге тако да свако увежба свој део текста. **Уколико наставник сматра да је градиво преобимно, ученицима треба да зада само два од четири понуђена дијалога, према свом избору.** Усвајање нових речи и исказа из речника на страни 31.

2. час

1. Загревање: игра «ИЗ КАКОЈ СТРАНЫ?»

Циљ: усвајање назива становника различитих земаља

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно и индивидуално

Опис активности

Извести загревање у облику игре. Један од ученика пантомимом представља становника неке земље. Ученици погађају из које је земље допутовао турист и именују га користећи подсетник на страни 31 у *Уџбенику*, на пример: *Это китаец. Это испанка* и сл. Побеђује ученик који је дао највише исправно формулисаних исказа. Обратити пажњу ученика на ортографско правило писања малог слова у називима становника земаља у руском језику.

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу

Опис активности

Ученици читају дијалог, сваки ученик чита своју улогу. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексики

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Ученици заједно са наставником израђују вежбе у *Уџбенику* на странама

28–29: *СМОТРИМ, СЛУШАЕМ, ОТВЕЧАЕМ*. С обзиром на то да се ради о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике, како би их мотивисао успех постигнут приликом извођења.

4. Игра «ЭКСКУРСИЯ»

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Опис активности

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме ситуацију у музеју. Један од ученика је водич. Водич прича о руским научницима и великим открићима руске науке. Деца постављају водичу питања. Обратити пажњу на исправност формулисања питања. У циљу јачања лудичког елемента неопходно је донети на час проспекте из различитих музеја. Искористити што више исказа из обрађених дијалога.

5. Домаћи задатак

Увежбавање нових речи и исказа из речника на страни 31; вежба 1 на страни 32 *Уџбеника*.

3. час

1. Загревање: игра «ХЛОП-ШЛЁП»

Циљ: утврђивање усвојене лексике

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Загревање се изводи у облику игре *ХЛОП-ШЛЁП*. Ученицима се каже тематска реч, рецимо *НАУКА*. Наставник изговара речи, које су тематски у вези са науком (лексика обрађена у оквиру ове теме), као и речи узете из других семантичких поља. Уколико реч спада у лексику тематски у вези са науком (*учёный, основоположник, открытие, периодическая система элементов, исследование, космический корабль*) ученици плесну у дланове и кажу «Хлоп», а ако је реч узета из друге области (*парта, дерево, чемодан, билет* итд.), ученици кажу «Шлёп» и ударе се по коленима. Темпо игре се постепено убрзава, а онај ко трипут погрешно – испада из игре.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање начина исказивања времена;
- утврђивање усвојене лексике и обрађених структура.

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама

Опис активности

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 32. Наставник подсећа ученике на врсте речи и конструкције које изражавају временске односе у руском језику. Обратити посебну пажњу на конструкције са локативом и конструкције које одговарају на питања: *Какогo числa? Какогo годa?* Затим ученици заједно са наставником израђују вежбе на стр. 32 у *Уџбенику*.

3. Игра «СТАРИК-ГОДОВИК»

Циљ: обнављање лексике из семантичке групе „називи месеца“

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Загревање се изводи у облику игре. Испред табле излази дванаест ученика. Они добијају картице са бројевима. Један од ученика је старик-годовик, он командује месецима: «Январь!». Ученици се ређају од јануара налево, свако заузима положај у складу са својим редним бројем. Чим се поређају, ученици именују месеце чији број имају. Ко погреши – излази из игре, а његово место заузима други ученик. Затим се месеци ређају поново. Овај пут старик-годовик може да командује: «Июнь!» или да назове било који други месец од којег почиње одбрајање осталих месеца у години.

4. Игра «КАКОЕ СЕГОДНЯ ЧИСЛО?»

Циљ: утврђивање исказивања временских односа

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Опис активности

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме следећу ситуацију. Један од ученика пише на табли датум (било који) и поставља питање *Какое сегодня число?* Други ученик одговара, на пример: *21.07.2003* – *Сегодня двадцать первое июля две тысячи первого года.*

5. Домаћи задатак

Препричавање дијалога према вежби 5 на страни 30 *Уџбеника*. Наставник подсећа ученике на основна правила препричавања текста, као и на конструкције помоћу којих се директни говор претвара у индиректни: *Екскурсовод* *сказал, что... Саша спросил, когда... Вова спросил, почему...*

4. час

1. Препричавање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: индивидуално

Опис активности

Ученици укратко препричавају о чему разговарају јунаци стрипа. Активно користе сложене реченице са везницима *что, чтобы, почему* уз глаголе *сказа́ть, попроси́ть, спроси́ть*. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једни препричавају, остали уочавају грешке у конструкцијама и настоје да их исправе. Они који уоче и исправе грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања препричавања. Препричавање се оцењује.

2. Презентација

Циљ: усвајање временских реченица са везницима *когда, пока*

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама

Опис активности

Наставник каже ученицима да отворе *Уџбеник* на страни 32, на којој се налази рубрика „Как выразить время“, где су под тачком 5 наведени примери временских реченица са везницима *когда, пока*: *Когда́ я прие́ду́ домой, позвоню́ тебе́. Пока́ мы тебя́ ждали́, пошёл дождь*. Затим наставник наводи ученике да употребе одговарајуће конструкције у одговорима на питања која им поставља. Нпр.: *Что ты делаешь, когда учитель объясняет новую тему? Пока учитель объясняет, я слушаю/записываю*. После тога ученици на табли и у свескама израђују вежбу бр. 4 на стр. 33 *Уџбеника*. Образац: *Экскурсовод говорил. Саша записывал. Когда экскурсовод говорил, Саша записывал. Пока экскурсовод говорил, Саша записывал.*

3. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених глаголских облика

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика и показати им како да одглуме мини-дијалоге према следећим обрасцима:

– *В каком году ты родился?*

– *Я родился в ... году.*

– *В каком году ты пошёл в школу?*

– *Я пошёл в школу в ... году.*

– *Какой сегодня день?*

– *Сегодня пятница.*

– *Какое сегодня число?*

– *Сегодня*

4. Понављање

Циљ: утврђивање формирања императивних облика

Трајање: 5 минута

Начин извођења: колективно

Ойис акѣивносѣи

Ученици уз помоћ наставника на табли израђују вежбу 9 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежбе 6, 7 и 10 у *Радној свесци*.

5. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ: утврђивање грађе

Трајање: 10 минута

Начин извођења: колективно

Ойис акѣивносѣи

Ученици читају своје одговоре на питања из вежби 6, 7 и 10 у *Радној свесци*.

2. Презентација

Циљ: – усвајање културолошких чињеница у вези са развојем руске науке;

– утврђивање усвојене лексике.

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Наставник представља ученицима славне личности руске науке. Осим материјала понуђеног у *Уџбенику*, припремити илустративни материјал о савременој руској науци.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојене културолошке информације

Трајање: 5 минута

Начин извођења: групно

Опис активности

Наставник дели разред у две екипе. Затим наизменично упућује екипама реплике са именима великих руских научника, које треба допунити. Рецимо, *Менделеев – великий российский – Химик*. Игра се може одвијати и у супротном смеру – наставник именује област науке, а ученици наводе имена руских научника. Побеђује екипа са више исправних одговора.

4. Читање песме

Циљ: усвајање новог културолошког материјала и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: колективно

Опис активности

Наставник упућује ученике на песму А. Блока на страни 34 *Уџбеника* и објашњава да је та песма настала у оквиру циклуса «Стихи о прекрасной даме» на који је песника инспирисала Љубов Менделејева, ћерка великог руског научника Менделејева. Наставник семантизује непознате изразе и речи и објашњава ученицима симболику песме. Неопходно је скренути пажњу ученика на ритмо-мелодику песме, која као да понавља периодично струјање ветра по лепом летњем дану. Ученици слушају и читају песму.

5. Домаћи задатак

Научити напамет песму А. Блока *Я и молод, и свеж, и влюблен...*

6. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ: увежбавање исправног изговора

Трајање: 10 минута

Начин извођења: индивидуално

Опис активности

Ученици рецитују песму А. Блока. Наставник исправља грешке у изговору. Рецитоване се оцењује.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање културолошких чињеница које су у вези са руским научно-популарним дечијим часописима;
- утврђивање усвојене лексике.

Трајање: око 15 минута

Опис активности

Наставник ученицима представља руске научно-популарне часописе за децу. Осим материјала понуђеног у *Уџбенику*, припремити илустративни материјал о одговарајућим часописима на српском језику. Затим наставник представља ученицима један од текстова из поменутих часописа «Ты́сяча зайчи́ков». Ученици слушају аудио-снимак текста. Неопходно је семантизовати непознате речи.

3. Игра «ЧТО ТЫ ЧИТАЕШЬ?»

Циљ: утврђивање усвојене културолошке информације

Трајање: 5 минута

Начин извођења: у паровима

Опис активности

Наставник изводи пред таблу ученике у паровима. Један упућује питање: *Что ты чита́ешь?*, а други одговара и именује неки часопис на руском језику. Онда први ученик пита: *О чём э́тот журна́л?* Други ученик одговара користећи конструкције и информацију из *Уџбеника*.

4. Вежба

Циљ:

- утврђивање усвојене лексике;
- усвајање сложених реченица са везником *если...то...*

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: групно и индивидуално

Ойис акѣивносѣи

Ученици заједно са наставником израђују вежбе на страни 37 *Уџбеника*.

7. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ: увежбавање изговора

Трајање: око 20 минута

Начин обављања акѣивносѣи: индивидуално

Ойис акѣивносѣи

Ученици читају текст. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док један ученик чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања читања. Читање се оцењује.

2. Превођење

Циљ: стицање вештине превођења са српског на руски језик

Трајање: око 15 минута

Начин обављања акѣивносѣи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; рад у групама

Ойис акѣивносѣи

Наставник упућује ученике на текст на руском језику *Фестивал науки в Белграде* на страни 37 *Уџбеника*. Ученици слушају и читају текст. Затим наставник упућује на конструкције које су издвојене у табели испод текста и објашњава како се оне преводе на српски језик. Ученици уз наставникову помоћ траже у тексту *Ноћ музеја* конструкције које су еквивалентне онима из текста *Фестивал науки в Белграде*. Такве еквиваленте пожељно је исписати на табли и записати у свеске.

3. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици самостално израђују вежбу 8 у *Радној свесци*.

4. Домаћи задатак

Превести на руски језик текст *Ноћ музеја*. Написати текст превода у свесци.

8. час

1. Загревање: игра «ЧТО ТЫ ЧИТАЕШЬ?»

Циљ: утврђивање усвојене културолошке информације

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Загревање се изводи у облику игре. Наставник изводи пред таблу ученике у паровима. Један упућује питање: *Что ты читаешь?*, а други одговара и именује неки часопис на руском језику. Онда први ученик пита: *О чём этот журнал?* Други ученик одговара користећи конструкције и информацију из *Уџбеника*.

2. Превођење

Циљ: стицање вештине превођења са српског на руски језик

Трајање: око 15 минута

Начин обављања акѣивносѣи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; рад у групама

Ойис акѣивносѣи

Ученици читају своје преводе текста *Нох музеја*. Наставник заједно са ученицима анализира и исправља грешке.

3. Игра «ЭКСКУРСИЯ»

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме ситуацију у музеју. Један од ученика је водич. Водич прича о руским научницима и великим открићима руске науке. Деца постављају водичу питања. Обратити пажњу на исправност формулисања питања. У циљу јачања лудичког елемента неопходно је донети на час проспекте из различитих музеја.

Искористити што више исказа из обрађених дијалога.

4. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици самостално израђују вежбу 11 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежбе 12,13 у Радној свесци

9. час

1. Загревање: игра «КАКОЕ СЕГОДНЯ ЧИСЛО?»

Циљ: утврђивање исказивања временских односа

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис актиивносѝи

Загревање се изводи у облику игре. Један од ученика пише на табли датум (било који) и поставља питање: *Какое сегодня число?* Други ученик одговара, на пример: *21.07.2003 – Сегодня двадцать первое июля две тысячи первого года.*

2. Презентација

Циљ:

– усвајање функција номинатива;

– утврђивање наставака у номинативу једнине и множине за сва три рода.

Трајање: око 20 минута

Начин обављања актиивносѝи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис актиивносѝи

Ученици читају текст о космичком броду на страни 38 *Уџбеника*. Наставник семантизује непознате речи. Затим ученици проналазе именице у номинативу у тексту. Наставник објашњава њихове наставке и функцију у реченици, а затим анализира табелу са приказаним наставцима именица у номинативу. Након тога ученици израђују вежбу испод табеларног приказа наставака на страни 40.

3. Игра

Циљ: утврђивање наставака именица у номинативу множине

Трајање: око 5 минута

Начин обављања актиивносѝи: групно

Ойис актиивносѝи

Наставник распоређује ученике у круг, а сам стоји у центру и додацује им тениску лоптицу. Када баци неком ученику лоптицу – говори именицу. Ученик хвата лоптицу и говори исправан облик номинатива множине задате именице. Наставник убрзава игру. Онај ко погрешно излази из круга.

4. Понављање

Циљ: утврђивање усвојеног градива

Трајање: 10 минута

Начин извођења: индивидуално

Опис активности

Ученици израђују писмену вежбу 14 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежба 15 у *Радној свесци*

10. час

1. Загревање: игра «СТАРИК-ГODOVIK»

Циљ: обнављање лексице из семантичке групе „називи месеца“

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Загревање се изводи у облику игре. Испред табле излази дванаест ученика. Они добијају картице са бројевима. Један од ученика је старик-годовик, он командује месецима: «Январь!». Ученици се ређају од јануара налево, свако заузима положај у складу са својим редним бројем. Чим се поређају, ученици именују месеце чији број имају. Ко погрешно – излази из игре, а његово место заузима други ученик. Затим се месеци ређају поново. Овај пут старик-годовик може да командује: «Июнь!» или да назове било који други месец од којег почиње одбрајање осталих месеца у години.

2. Презентација

Циљ: усвајање неодређених заменица

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама

Опис активности

Наставник објашњава употребу и облике неодређених заменица. Неопходно је нагласити разлику у погледу веће–мање неодређености ових заменица и њихову употребу. Наставник подсећа ученике на промену упитних заменица *кто* и *что* – анализира табелу са приказаном парадигмом и примере употребе неодређених заменица у индиректним падежима. Посебну пажњу наставник посвећује изговору поменутих заменица. У том циљу пушта ученицима аудио-снимак песме Б. Заходера *Мне с постели вставать неохота...*

3. Читање

Циљ: утврђивање изговора усвојених неодређених заменица

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Ученици читају шаловиту песму Б. Заходера *Мне с постели вставать неохота...* Наставник инсистира на исправном изговору.

4. Игра «КТО-ТО СТУЧИТ»

Циљ: утврђивање усвојених неодређених заменица

Трајање: 5 минута

Начин извођења: групно

Опис активности

Један ученик излази пред таблу и окреће леђима према разреду. За то време неко од ученика куца по клупи. Затим цео разред у хору пита: «Кто-то стучит. Кто это?» Ученик погађа име оног ко је куцао. Ако погоди, иде на место, а пред таблу излази ученик који је куцао.

5. Домаћи задатак

Вежба 16 у *Радној свесци*

11. час

1. Загревање: игра «КТО-ТО СТУЧИТ»

Циљ: утврђивање усвојених неодређених заменица

Трајање: 5 минута

Начин извођења: групно

Опис активности

Један ученик излази пред таблу и окреће се леђима према разреду. За то време неко од ученика куца по клупи. Затим цео разред у хору пита: *Кто-то стучит. Кто это?* Ученик погађа име оног који је куцао. Ако погоди, иде на место, а пред таблу излази ученик који је куцао.

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора

Трајање: око 5 минута

Опис активности

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 42 и објашњава да ће слушати шаловити текст о томе како су амбициозни родитељи

преоптеретили свог сина разноразним обавезама. Ученици слушају аудио-снимак текста «Эти современнные вундеркинды».

4. Читање

Циљ:

- увежбавање исправног изговора;
- усвајање изговора слогова са јотованим вокалом *е* у речима страног порекла.

Трајање: око 20 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник дели улоге међу успешнијим ученицима и упућује их да прочитају текст «Эти современнные вундеркинды».

Један од ученика чита текст аутора. Наставник објашњава ученицима непознате речи и изразе. Посебну пажњу обраћа на изговор слогова са јотованим вокалом *е* у речима страног порекла: *вундеркинд*, *Роден*, *кибернетика*, *компьютер*.

Затим ученици одговарају на питања (вежба на страни 43).

5. Игра «ИНТЕРВЬЮ»

Циљ: усвајање комуникативних функција захтевања и пружања информације о слободном времену ученика

Трајање: 15 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика који ће, користећи питања и одговоре из рубрика *Как взять интервью?* и *Как ответить на вопросы о свободном времени?* на стр. 35 у *Учебнику* драматизовати интервју на понуђену тему. Неопходно је уклопити питања и одговоре тако да се добије дијалог, на пример:

– *Когда у тебя есть свободное время, что ты делаешь?*
– *У меня есть хобби. Хотя у меня мало свободного времени, я стараюсь заниматься спортом.*

– *Какой твой любимый вид спорта?*

– *Всё время у меня уходит на футбол.*

Побеђује пар који успе да искористи више „уклопљених“ реплика.

6. Домаћи задатак

Увежбати читање текста «Эти современнные вундеркинды».

12. час

1. Загревање: игра «ИНТЕРВЬЮ»

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно и индивидуално

Опис активности

Извести загревање у облику игре. Један ученик је школски репортер. Он интервјуише своје другове. Репортер бира ученика и интервјуише га. Репертоар питања за интервју:

Как тебя зовут? Сколько тебе лет? В каком классе ты учишься? Какой твой любимый предмет? Где ты живёшь? Где ты отдыхал летом? итд.

Затим заменити пар ученика и наставити игру.

2. Тест

Циљ: провера нивоа усвојености лекције

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник упућује ученике на тест у *Радној свесци*. После теста наставник проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставничког рада.

3. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора

Трајање: око 15 минута

Опис активности

Наставник оцењује читање текста «Эти современные вундеркинды». Обухватити све ученике овом врстом активности.

4. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора

Трајање: око 5 минута

Опис активности

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 41 и објашњава да ће слушати шаловиту песму о сајбер-мачку.

Приликом слушања снимка наставник семантизује непознате речи. После

слушања аудио-снимка наставник скреће пажњу на кратке облике придева у тексту. Ученици одговарају на питање како би они искористили свог сајбер-мачка.

5. Презентација

Циљ: усвајање културолошких чињеница

Трајање: око 5 минута

Опис активности

Наставник упућује ученике да обрате пажњу на објашњење „Марфијевог закона“ на руском језику (вежба 23 у *Радној свесци*).

Комунікативне функції	Мовні структури	Активності
<ul style="list-style-type: none"> – усва́я́ннє ісказа у функції захтева́ннє і пружа́ннє інформації о омилє́ннє профєси́јама, – усва́я́ннє лексикє из семантичког по́ља „аеродром“, – усва́я́ннє лексикє из семантичког по́ља „избор омилє́нє профєси́је“, – усва́я́ннє функції изрица́ннє забране, – усва́я́ннє функції захтева́ннє дозво́лє, – обнавля́ннє ісказа у функції ісказива́ннє припадности, – именованье функції на руском језику: <i>Как расспросить о профессии?</i> <i>Как ответить на вопрос о профессии?</i> <i>Как сказать, кем ты хочешь стать?</i> <i>Выражение запрета.</i> <i>Как попросить разрешения?</i> <i>Выражение принадлежности...</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – усва́я́ннє начина творбе именица мушког и женског рода са значе́ннєм носиоца занима́ннє, – ісказива́ннє припадности: <ul style="list-style-type: none"> • генитив присвојни, • присвојнє заменице, • специфичност употребе присвојнє заменице <i>сво́й</i>, – категорије рода, броја и падежа код придева, – компаратив придева и прилога – синтетички и аналитички облици; суплетивни облици, – усва́я́ннє спојивости облика компаратива, – обнавля́ннє наставака именица у генитиву (све четири деклинације, три рода), – обнавля́ннє функції и значе́ннє генитива у руском језику, – значе́ннє и облици генитива партитивног, – обнавля́ннє спојивости бројева са падежним облицима именица, – компаратив придева и прилога – синтетички и аналитички облици; суплетивни облици, – усва́я́ннє спојивости облика компаратива 	<ul style="list-style-type: none"> – аудира́ннє и усва́я́ннє кратких дијалога, – чита́ннє дијалога, – одговара́ннє на пита́ннє у вези са садржа́јем цртежа и текста, – увежбавање усвојєних комуникативних структура путем драматизације ісказа, – извође́ннє вежби са понавля́ннєм мини-дијалога ради продуктивног усваја́ннє основног речника, – фонетске игре у циљу увежбава́ннє правилног изговора, – игре са елементима фонетско-геометријског транскрибова́ннє речи. – игре у циљу продуктивног и рецептивног усваја́ннє лексикє, – игре у циљу активног усваја́ннє обрађєних комуникативних функција, – вежба́ннє у радној свесци, – слуша́ннє и мемориса́ннє песмица са аудио-касете, – рецитова́ннє

ЕЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ, ФОНОЛОГИЈЕ И МОРФОЛОГИЈЕ

Сегментација речи и фразе у функцији уобличавања поетске слике.
Кретање тона приликом читања поезије. Гласовна симболика

Алтернација сугласника у основама придева приликом творбе компаративних облика:

Г – К	доро́Гой	до́роГо	дору́Же
К - Ч	кре́пКий	кре́пКо	кре́пЧе
Х - Ш	ти́Хий	ти́Хо	ти́Ше
Т - Ч	бога́Тый	бога́То	бога́Че
Д – Ж	твёрДый	твёрДо	твёрЖе
СТ – Щ	гу́СтоЙ	гу́Сто	гу́Ще
ЗК – Ж	бли́ЗКий	бли́ЗКо	бли́Же
В – ВЛ	дешёВый	дёшеВо	дешёВЛе

РЕЧНИК

учитель – *настїавник*; писатель – *йисац*; рабочий – *радни́к*; артист – *їлумац*; журналист – *новинар*; лётчик – *йилойї*; бухгалтер *рачуновођа*; водитель – *возач*; врач – *лекар*; кассир – *блаїајник*; музыкант – *музичар*; повар – *кувар*; программист – *йроїрамер*; продавец – *йродавац*; строитель – *їрадиїељ*; судья – *судија*; подготовка – *йриїрема*; терпение – *сїриїљење*; обучение – *обука*; учёба – *сїудуїе*; осмотр – *йреїлеґ*; зал ожидания – *чекаоница*; посадка – *укрцавање*; справочное бюро – *информације*; эскалатор – *йокреїйне сїейенице*; вовремя – *на време*; нелётная погода – *невреме*; полёт – *лейї*; мастерская – *радионица*; обслуживающий персонал – *особље*; водитель – *возач*; гру́зчик – *носач*; передвижной – *йокреїйни*

Вход воспрещён!

Не улазийи!

Не подходи́, у́бьёт!

Не йрилази, може да убије!

Трогать руками запрещается!

Забрањено дирајти рукама!

Входить разрешается только пилотам.

Улаз само за њилоџе.

Только для обслуживающего персонала.

Само за особље.

сѣмка – снімање; показ мод – модна ревіја; надёжный – сиѹран; сорва́ть
плáны – йоремейи́и йланове; поступи́ть в – уйиса́и се на; сдава́ть экзамены
– йола́и́и исйи́и; аудито́рия – слушаони́ца; отбо́рочный тур – каси́и́и;
де́ятельность – занима́е

РЕЦЕПТИВНИ РЕЧНИК

выно́сливый – *издржљив*; гармо́шка – *хармоника*; заправля́ть – *йунийти*; горя́чее – *йориво*; догада́ться – *сейтии се*; приземли́ться – *слейейти*; позвоно́чник – *кичма*; стро́ить из себя́ – *йравийи се*; плóтник – *дрводеља*; мудрено́ – *йеишко*; пи́лить – *йесйерисайи*; гудо́к – овде: *сирена која најављује йочейтак смене*; дуде́ть – *сиñализирайи*; матро́с – *морнар*; сдава́йся – *йредај се*; выю́жный – *снежни*; скве́рный – *одврайан*; повороши́ть – овде: *йрелисйайи*; намота́ть на ус – *зайамйийи*

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, Радна свеска, аудио-касета; карте са исписаним комуникативним функцијама и одговарајућим исказима; лопта; фотографије представника различитих занимања; портрет Владимира Мајаковског

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЕЛЕМЕНТИ

Аеродром «Шереме́тьево-1»

Манекенство у Русији

Владимир Маяковский «Кем быть?»

Руске пословице о користи рада и учења

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини –дијалози

Дијалози

Текст: «Если о́чень захоте́ть»

Текст: «Ста́рый моря́к»

Текст: «Де́вочки»

Песма: В. Маяковский *Кем быть?*

Текст: «У́чимся чита́ть стихи́»

Песма: О. Высóтская *Со́лнце, со́лнце, ты отку́да?*

Песма: Т. Рик *Роди́тельный*

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(12 часова)

1. час

1. Загревање: игра «ПРОФЕССИЯ»

Циљ: обнављање назива занимања

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник дели разред у три екипе. Затим даје свим ученицима делиће претходно исечених фотографија са представницима различитих професија – свакој од екипа делиће једне фотографије или слике. Циљ игре је да ученици што пре саставе делиће фотографије и исправно напишу на табли занимање лика са фотографије. Побеђује екипа која прва састави слику и исправно испише на табли назив занимања.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање исказа у функцији захтевања и пружања информације о омиљеним професијама;
- усвајање лексике из семантичког поља «аеродром»;
- усвајање функције изрицања забране;
- усвајање начина творбе именица мушког и женског рода са значењем носиоца занимања;
- исказивање припадности:
 - генитив присвојни,
 - присвојне заменице.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на странама 46–47. Користећи поступак питање – одговор опишите илустрације основног стрипа на датим странама. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу:

Маша и Мила решили сделать передачу о популярных профессиях. Девочки попросили папу Машин рассказать о своей профессии пилота и показать им аэропорт «Шереметьево-1».

Предложени репертоар питања и одговора:

Где Маша и Мила? Они в аэропорту. Как называется аэропорт? Это аэропорт «Шереметьево». Кто это? Это папа Машин. Он пилот.

На ётой карцінке папа паказывае Маіше і Міле аэропóрт. Вот зал ождидания. Кто в зале? В зале пассажиры. Они ождидают свой рейс. Вот справочное бюро.

На ётой карцінке Маіша і Міла смотраят на аэродрóм. На аэродрóме самолёты – большіе і маленькіе. На аэродрóм вход разрешён то́лько обслуживающему персона́лу. Пассажи́рам на аэродрóм вход воспрещён.

Папа Мілы расказывае о людях, ко́торые заботится об исправности самолёта. Это те́хники.

Обратити пажњу на именице са значењем занимања, као и на културолошке чињенице – назив аеродрома у Москви, назив руског националног авиопревозника.

После презентације главног стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама, које су у функцији активног усвајања истакнутих комуникативних функција.

Неопходно је применити поступак питање–одговор на *Уџбеник*, а затим на ученике. Пожељно је постављати ученицима овде понуђена (или слична) питања и помоћи им да исправно одговоре користећи што више нових речи.

После презентације прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 7 минута

Ойис акѣивносѣи

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа.

Затим прећи на слушање записа мини-дијалога. Приликом слушања сваког од њих скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију. После слушања ових дијалога упутити ученицима питања о називу и распореду школских просторија у њиховој школи.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме мини-дијалоге, налик на понуђене у различитим комуникативним ситуацијама.

Наставник исписује на табли и семантизује непознате речи, а затим помаже ученицима да одглуме следеће дијалоге:

а) информисање о времену регистрације на шалтеру авиопревозника (између путника и службеника):

– Скажи́те, пожа́луйста, когда́ начина́ется регистра́ция ре́йса на Бе́лград?

– Че́рез полча́са.

б) предаја пртљага приликом регистрације (између путника и службеника):

– Ва́ш биле́т и па́спорт.

– Пожа́луйста.

– Ско́лько у ва́с бага́жных ме́ст.

– Два́.

– Су́мку бу́дете сдава́ть?

– Не́т, я возьму́ её в сало́н.

– Во́т ва́ш поса́дочный та́ло́н.

в) код куће после школе (родитељи питају ученике о успеху у школи).

Понављати дијалоге по неколико пута и сваки пут нешто мењати у исказима. Уколико се дијалози успешно инсценирају, ово извођење мини-дијалога може да се претвори у забавну и веома корисну игру.

5. Игра «ХЛОП-ШЛЁП»

Циљ: активно усвајање обрађене лексике и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 7 минута

Начин извођења: групно

Опис акти́вносѝи

Наставник именује ситуације из 3. лекције. Уколико именује исправно, ученици плескају и кажу «Хлоп». Уколико наставник именује ситуацију погрешно – ученици ударају се рукама по коленима и кажу «Шлёп!».

На пример: *Ма́ша и Ми́ла в аэропорту́.* – «Хлоп!»

Де́ти на вокза́ле. – «Шлёп!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Читање дијалога на стр. 48–49. Пожељно је поделити ученицима улоге тако да свако увежба свој део текста. **Уколико наставник сматра да**

је градиво преобимно, ученицима треба да зада само два од четири понуђена дијалога, према свом избору. Усвајање нових речи и исказа из речника на страни 49.

2. час

1. Игра «ПУЋАНИЦА»

Циљ:

- увежбавање разликовања тврдих и меких сугласника;
- уочавање функције меког знака.

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно и индивидуално

Опис активности

Наставник доноси на час парче вате и камен. Ученик добија картице са речима у којима има тврдих и меких сугласника [л] – [л'], [р] – [р'], [м] – [м'], [с] – [с'] итд. Мекоћу сугласника обавезно обележава меки јотовани вокал, али у неким речима страног порекла сугласник остаје тврд. На пример: *олењ, лојжка, тењ, нос, вундеркинд, дењ, дым, наш, веселје, няня, лук, Люся, лопата, кибернетика, сад, сядь, Роден, откријтка, лењ, компјутер, парк, стюардесса*, и сл. Задатак такмичара је да распореде картице у низу тако да испод вате буду речи са меким сугласницима, а испод камена – речи са тврдим сугласницима.

Игра се одвија између двеју екипа. Ради обављања задатка наизменично се позивају представници екипа (редова). Почетак игре може да изгледа као позив да се помогне ученику да разврста тврде и меке сугласнике.

Такмичари не само разврставају речи, већ и изговарају их. За сваку исправно смештену картицу и изговорену реч добија се по један бод. За неисправан изговор одузима се пола бода. Побеђује екипа са више бодова.

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу

Опис активности

Ученици читају дијалог, сваки ученик чита своју улогу. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексики

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Ученици заједно са наставником израђују вежбе у *Уџбенику* на странама 46–47: *СМОТРИМ, СЛУШАЕМ, ОТВЕЧАЕМ*. С обзиром на то да се ради о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике како би их мотивисао успех постигнут приликом извођења.

4. Игра «ПРОФЕССИЯ»

Циљ: обнављање назива занимања

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник дели разред у три екипе. Затим даје свим ученицима делиће претходно исечених фотографија са представницима различитих професија – свакој од екипа делиће једне фотографије или слике. Циљ игре је у томе да ученици што пре саставе делиће фотографије и исправно напишу на табли занимање лика са фотографије. Побеђује екипа која прва састави слику и исправно испише на табли назив занимања.

5. Домаћи задатак

Увежбати нове речи и исказе из речника на страни 49; вежбе бр. 1–5 у *Радној свесци*.

3. час

1. Загревање: игра «ХЛОП-ШЛЕП»

Циљ: утврђивање усвојене лексики

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Загревање се изводи у облику игре *ХЛОП-ШЛЕП*. Ученицима се каже тематска реч, рецимо *АЭРОДРОМ*. Наставник изговара речи које су, тематски у вези са поштом (лексика обрађена у оквиру ове теме), као и речи, узете из других семантичких поља. Уколико реч спада у лексику тематски у вези са радиом (*аэропорт, самолёт, пилот, багаж, стюардесса, билет, посадочный*

талон, техник итд.), ученици плесну длановима и кажу «Хлоп», а ако је реч узета из друге области (студия, микрофон, магнитофон, запис, реклама, репортёр, ведущий итд.), ученици кажу «Шлёп» и плесну се по коленима. Темпо игре се постепено убрзава, а онај ко трипут погреши – испада из игре.

2. Презентација

Циљ: усвајање комуникативних функција захтевања и пружања информације о занимању родитеља или о свом будућем занимању

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Ученици заједно са наставником читају садржај рубрика: *Как расспросить о профессии? Как ответить на вопрос о профессии? Как сказать, кем ты хочешь стать?* на страни 50 у *Учбенику*.

Затим следи обрада презентованих комуникативних функција. Наставник поставља ученицима питања, а ученици одговарају користећи исказе понуђене у *Учбенику*.

3. Игра «ИНТЕРВЬЮ»

Циљ: усвајање комуникативних функција захтевања и пружања информације о слободном времену ученика.

Трајање: 15 минута

Начин извођења: у паровима

Опис активности

Изабрати парове способнијих ученика који ће, користећи питања и одговоре из рубрика *Как сказать, кем ты хочешь стать?* на страни 50 у *Учбенику*, инсценирати интервју на понуђену тему. Наставник инсистира да се искористи што више понуђених варијанти одговора из истоимене рубрике у *Учбенику*.

4. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Ученици самостално израђују вежбу 7 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Препричавање дијалога према вежби 5 на страни 48 *Уџбеника*. Наставник подсећа ученике на основна правила препричавања текста, као и на конструкције помоћу којих се директни говор претвара у индиректни: *Папа Машии* *сказал, что ... Машиа спросила, почему ... Машиа удивилась, как ...*

4. час

1. Препричавање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: индивидуално

Опис активности

Ученици укратко препричавају о чему разговарају јунаци стрипа. Активно користе сложене реченице са везницима *что, чтобы, почему* уз глаголе *сказа́ть, попроси́ть, спроси́ть*. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једни препричавају, остали уочавају грешке у конструкцијама и настоје да их исправе. Они који уоче и исправе грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања препричавања. Препричавање се оцењује.

2. Презентација

Циљ: усвајање комуникативних функција тражења и добијања дозволе и изрицања забране

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Ученици заједно са наставником читају садржај рубрика *Как попроси́ть разрешения? Выражение запрёта* на страни 51 у *Уџбенику*. Затим следи обрада презентованих комуникативних функција. Наставник поставља ученицима питања, а ученици одговарају користећи исказе понуђене у *Уџбенику*.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексике

Трајање: око 10 минута

Начин обављања актиивносѝи: групно

Оѝис актиивносѝи

Ученици заједно са наставником израђују вежбу 4 у *Уѝбенику* на страни

52. Ученицима се поставља одређени комуникативни задатак:

1) Представь, что ты про́сишь у своѝих родѝтелей разреше́ния.: а) сходи́ть в кино; б) оста́ться на но́чь у дру́га/подру́ги; в) пригласи́ть друзе́й на вечеринку;

2) Представь, что ты о́чень сторо́гий учи́тель (стро́гая учи́тельница). Приду́май не́сколько запрётов для своѝих ученико́в.

Ученици смишљају фразе према наведеним интенцијама. Овај задатак може да се изведе у облику такмичења између два тима. Побеђује онај тим који смисли више исправних исказа.

5. Игра «ДОЧКИ-МАТЕРИ»

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Оѝис актиивносѝи

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме следећу ситуацију. Један од ученика је родитељ, а други дете. Дете моли родитеља за дозволу да уради нешто, родитељ даје дозволу или забрањује. Побеђује пар који без грешака инсценира ситуацију.

Искористити у игри рубрике *Как попроси́ть разреше́ния? Выраже́ние запрёта* на страни 51 *Уѝбеника*.

6. Домаћи задатак

Попунити анкету на страни 51 *Уѝбеника*; вежба 8 у *Радној свесци*.

5. час

1. Загревање: игра «ДЕД»

Циљ: утврђивање усвојене лексики.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања актиивносѝи: групно.

Опис активности

Деца бирају «деда», онда се тихо договарају шта ће да показују деди. Затим следи драматизација следећег дијалога:

- *Здра́вствуй, дед!*
- *Здра́вствуйте, де́ти! Куда идёте, кем ста́нете?*
- *Куда идём не ска́жем, а кем ста́нем, пока́жем.*

Деца покретима показују коју ће професију да одаберу, а деда мора да погоди; рецимо: *учите́ль, инже́не́р, по́вар* итд.

Ако деда погоди и исправно именује професију, деца беже, а деда настоји да ухвати онога ко ће постати нови деда. Ако не погоди, деца приказују друга занимања.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање културолошких чињеница које су увези са животом ученика у Русији;
- усвајање пословице;
- утврђивање условне реченице са везником *если...,то...*

Трајање: око 20 минута

Ойис акѿивносѿи

Наставник представља ученицима руску манекенку Каћу Шидловску и њену животну причу, а затим пушта ученицима аудио-снимак текста «Если о́чень захоте́ть». Указати ученицима на поуку приче да се радом и упорношћу може доћи до остварења свих циљева у животу. Осим материјала понуђеног у *Уџбенику*, припремити илустративни материјал о различитим професијама. Обрадити пословицу *Терпенье и труд всё перетрут*. Завршити презентацију понуђеном вежбом на страни 53 у *Уџбенику* са условном реченицом *Если о́чень захоте́ть...*

3. Игра «ИНТЕРВЬЮ»

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 5 минута

Начин обављања акѿивносѿи: групно и индивидуално

Ойис акѿивносѿи

Извести загревање у облику игре. Један ученик је школски репортер. Он интервјуише своје другове. Репортер бира ученика и интервјуише га. Репертоар питања за интервју:

Как тебя́ зову́т? Ско́лько тебе́ лет? В како́м клáссе ты у́чишься? Кем рабо́тают твои́ родите́ли? Кем ты хо́чешь ста́ть? итд. Затим заменити пар ученика и наставити игру.

4. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици уз наставникову помоћ израђују вежбе 6 у Радној свесци.

5. Домаћи задатак

Читање текста «Если очень захотеть»

6. час

1. Загревање: игра «ИСПОРЧЕННЫЙ ТЕЛЕФОН»

Циљ: увежбавање изговора и разликовања опозитивних тврдих и меких сугласника у речима

Трајање: око 5 минута

Начин обављања акѣивносѣи: групно и индивидуално

Ойис акѣивносѣи

Загревање се изводи у облику игре. Наставник имитира телефонски разговор са једним од ученика изговарајући пар речи са опозитивним паровима тврдих и меких сугласника, на пример: сад – сядь. Ученик понавља пар речи. Затим наставник изговара само једну од поменутих речи, на пример: само са тврдим – сад, а ученик треба да изговори реч са меким сугласником – сядь и супротно.

Наставник наизменично изговара речи са тврдим и меким сугласницима. У „телефонском разговору“ истовремено могу учествовати два или три ученика.

Списак речи за игру:

[л] – [л']: лапа – ляпа, луна – Лёна, лук – люк, галка – галька, полка – полька, полный – больно, угол – уголь, ел – ель, кол – моль.

[р] – [р']: ров – рёв, Рома – Римма, рад – ряд, зорко – зорько, горка – горько, жар – жарь.

[д] – [д']: дала – дела, дам – день, дома – Дима, дубок – дятел, один – одна, едут – едят.

[с] – [с']: сад – сядь, сады – сиди, сам – Сеня, трус – гусь, Тарас – карась, колос – повесть, рис – рысь.

[з] – [з']: фазан – Кузьма, вокзал – озябнуть, коза – козёл, замок – земля, забор – зёбра, зал – зелье.

[н] – [н']: барабан – барабань, сын – кинь, Зина – Соня, нам – нет, надо – небо.

[т] – [т']: кнут – гнуть, тут – тихо, тянут – тянуть, просит – просить, ты – тебя, так – тихо.

На једном часу није пожељно презентовати више од две фонолошке опозиције.

2. Читање текста

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: индивидуално

Опис активности

Ученици читају текст «Если очень захотеть». Наставник инсистира на исправном изговору.

3. Презентација

Циљ:

– усвајање начина исказивања присвојних односа;

– утврђивање усвојене лексики и обрађених структура.

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Упутити ученике да отворе *Уџбеник* на страни 55. Наставник их подсећа на врсте речи и конструкције које изражавају присвојне односе у руском језику. Обратити посебну пажњу на употребу присвојне заменице *свой*. Затим ученици заједно са наставником израђују вежбе на стр. 55 *Уџбеника*.

4. Читање

Циљ: утврђивање употребе присвојних заменица и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: индивидуално

Опис активности

Ученици читају текст «Твоя́ ма́ма». Наставник инсистира на исправном изговору.

5. Домаћи задатак

Читање текста «Твоя́ ма́ма»

7. час

1. Загревање: игра «КАКОЕ СЕГОДНЯ ЧИСЛО?»

Циљ: утврђивање исказивања временских односа

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Опис активности

Загревање се изводи у облику игре. Један од ученика пише на табли датум (било који) и поставља питање: *Какое сегодня число?* Други ученик одговара, на пример: *21.07.2003 – Сегодня двадцать первое июля две тысячи первого года.*

2. Презентација

Циљ:

- разликовање категорија рода, броја и падежа код придева;
- утврђивање падежних наставка придева у једнини и множини за сва три рода.

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Ученици читају текст о старом „морском вуку“ на стр. 56 у *Уџбенику*. Наставник семантизује непознате речи. Затим ученици проналазе придеве у тексту. Наставник објашњава њихове наставке и функцију у реченици. После презентације ученици израђују вежбе испод текста на стр. 56 *Уџбеника*.

3. Игра

Циљ: утврђивање падежних наставка придевских облика

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник распоређује ученике у круг, а сам стоји у центру и додаје им тениску лоптицу. Када баци неком ученику лоптицу – говори синтагму са придевом у номинативу и назив падежа, на пример: *старый моряк – родительный*. Ученик хвата лоптицу и говори исправан падежни облик (*старого моряка*). Наставник убрзава игру. Онај ко погрешно излази из круга.

4. Понављање

Циљ: утврђивање усвојеног градива

Трајање: 10 минута

Начин извођења: индивидуално

Опис активности

Ученици израђују писмену вежбу 9 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежба 10 у *Радној свесци*.

8. час

1. Загревање: игра «ОТВЕТЬ НА ВОПРОС»

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Наставник припрема две врсте карата: на једним су исписане интенције (нпр. *Как выразить эмоции? Как взять интервью? Как ответить на вопросы о свободном времени? Как расспросить о профессии? Как ответить на вопрос о профессии? Как сказать, кем ты хочешь стать? Как попросить разрешения? Выражение запрета* итд.), а на другим искази са одговарајућом илокутивном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију, док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси већи број поена.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање творбе компаратива придева и прилога;
- усвајање синтетичких, аналитичких и суплетивних облика компаратива;
- усвајање правила алтернација сугласника у основама придева приликом творбе компаратива.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Наставник објашњава творбу синтетичких, аналитичких и суплетивних облика компаратива. Неопходно је указати на правила алтернације сугласника у основама придева приликом творбе компаратива.

3. Читање

Циљ: утврђивање усвојеног градива

Трајање: око 10 минута

Ојис акѿивносѿи

Ученици читају текст «Девочки» на страни 57 у *Уѿбенику*. Наставник инсистира на исправном изговору. Ученици проналазе облике компаратива у тексту.

4. Понављање

Циљ: утврђивање усвојеног градива

Трајање: 10 минута

Начин извођења: индивидуално и групно

Ојис акѿивносѿи

Ученици на табли израђују вежбе у вези с употребом компаратива (страница 58 у *Уѿбенику*).

5. Домаћи задатак

Вежбе 19, 20 у *Радној свесци*.

9. час

1. Загревање: игра «ИНТЕРВЬЮ»

Циљ: усвајање комуникативних функција захтевања и пружања информације о слободном времену ученика

Трајање: 5 минута

Начин извођења: у паровима

Ојис акѿивносѿи

Изабрати парове способнијих ученика који ће, користећи питања и одговоре из рубрика *Как сказа́ть, кем ты хо́чешь ста́ть?* на страни 50 у *Уѿбенику*, инсценирати интервју на понуђену тему. Наставник инсистира да се искористи што више понуђених варијаната одговора из истоимене рубрике у *Уѿбенику*.

2. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора

Трајање: око 10 минута

Ојис акѿивносѿи

Наставник упућује ученике да отворе *Уѿбеник* на страни 59 и објашњава

да ће слушати песму Владимира Мајаковског о избору професија. Објаснити ученицима ко је В. Мајаковски, каква је његова улога у авангардној руској књижевности са почетка 20. века. Ученици слушају аудио-снимак текста песме «Кем быть?».

3. Читање

Циљ:

- увежбавање исправног изговора;
- утврђивање облика компаратива.

Трајање: око 15 минута

Опис активности

Наставник дели улоге међу успешнијим ученицима и упућује их да прочитају текст «Кем быть?». Наставник објашњава ученицима непознате речи и изразе, посебно скреће пажњу на облике компаратива.

Затим ученици одговарају на питања (вежба 3 на страни 61).

4. Игра

Циљ: утврђивање творбе синтетичких облика компаратива придева

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник распоређује ученике у круг, а сам стоји у центру и додацује им тениску лоптицу. Када баци неком ученику лоптицу – говори придев. Ученик хвата лоптицу и говори исправан синтетички облик компаратива. Наставник убрзава игру. Онај ко погрешно излази из круга.

5. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 61 и објашњава да ће слушати текст о томе како исправно читати песме. Приликом слушања снимка наставник семантизује непознате речи. Ученици одговарају на питања о томе да ли умеју да читају поезију.

6. Домаћи задатак

Увежбати читање текста песме «Кем быть?».

10. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ: увежбавање исправног изговора

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Наставник оцењује читање текста песме «Кем быть?». Обухватити све ученике овом врстом активности.

2. Презентација

Циљ:

– усвајање функција генитива;

– утврђивање наставака у генитиву једине и множине за сва три рода.

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Ученици читају песмицу „Сóлнце, сóлнце, ты откúда?“ на страни 62 *Уџбеника*. Наставник семантизује непознате речи. Затим ученици проналазе именице у генитиву у тексту. Наставник објашњава њихове наставке и функцију у реченици. После тога наставник анализира табелу са приказаним наставцима именица у генитиву, након чега ученици израђују вежбе испод табеларног приказа наставака на страни 65.

3. Игра

Циљ: утврђивање наставака именица у номинативу множине.

Трајање: око 5 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик.

Опис активности:

Наставник распоређује ученике у круг, а сам стоји у центру и додаује им тениску лоптицу. Када баци неком ученику лоптицу – говори именицу и број. Ученик хвата лоптицу и говори исправан облик генитива задате именице у задатом броју. Наставник убрзава игру. Онај ко погрешно излази из круга.

4. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици самостално израђују вежбу 25 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежба 26 у *Радној свесци*.

11. час

1. Провера домаћег задатка

Циљ: утврђивање грађе

Трајање: 10 минута

Начин извођења: колективно

Ойис акѣивносѣи

Ученици читају своје одговоре на питања из вежби у *Радној свесци*.

2. Превођење

Циљ: стицање вештине превођења са српског на руски језик

Трајање: око 15 минута

Начин обављања акѣивносѣи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; рад у групама.

Ойис акѣивносѣи

Наставник упућује ученике на вежбу 28 у *Радној свесци*. Ученици уз наставникову помоћ преводе понуђене реченице.

4. Презентација

Циљ: усвајање спојивости бројева с одговарајућим падежним обликом именица

Трајање: 15 минута

Начин извођења: групно

Ойис акѣивносѣи

Наставник помоћу табеле на стр. 66 *Уџбеника* објашњава спојивост бројева са одговарајућим падежним обликом именица.

Затим сви заједно на табли израђују вежбу на страни 66 *Уџбеника*. Израда вежбе може да се изведе у облику такмичења између двеју екипа. Представник једне екипе бира број из вежбе и именицу, а представник друге исправно пише облик именице уз задати број. Затим се улоге представника екипа мењају. Побеђује екипа са више исправних одговора.

4. Понављање

Циљ: утврђивање усвојеног градива

Трајање: 5 минута

Начин извођења: индивидуално и групно

Опис активности

Ученици на табли израђују вежбу 27 о спојивости бројева у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежбе 21, 23 у *Радној свесци*

12. час

1. Загревање: игра «ИНТЕРВЬЮ»

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно и индивидуално

Опис активности

Извести загревање у облику игре. Један ученик је школски репортер. Он интервјуише своје другове. Репортер бира ученика и интервјуише га. Репертоар питања за интервју:

Как тебе́ зову́т? Ско́лько тебе́ ле́т? В како́м кла́ссе ты у́чишься? Кем рабо́тают твои́ роди́тели? Кем ты хо́чешь ста́ть? итд. Затим заменити пар ученика и наставити игру.

2. Тест

Циљ: провера нивоа усвојености лекције

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник упућује ученике на тест у *Радној свесци*. После теста наставник проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставниковог рада.

3. Игра

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник припрема две врсте карата: на једним су исписане интенције (нпр. *Как вы́разить эмо́ции? Как взять интервью́? Как отве́тить на вопро́сы о свободном времени? Как расспроси́ть о профе́ссии? Как отве́тить на вопро́с о профе́ссии? Как сказа́ть, кем ты хо́чешь ста́ть? Как попроси́ть разреше́ния? Выра́жение запрёта* итд.), а на другим искази са одговарајућом илокутивном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију, док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси већи број поена.

4. Презентација

Циљ: усвајање културолошких чињеница

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник чита ученицима текст о руској изреци «Рабо́тать спу́стя рука́». Затим ученици одговарају на питања испод текста.

Открытый урок

КЕМ БЫТЬ?

Циљ:

– утврђивање усвојених комуникативних функција:

Как расспроси́ть о профе́ссии? Как отве́тить на вопро́с о профе́ссии? Как сказа́ть, кем ты хо́чешь ста́ть?

– утврђивање лексике за именовање професија;

– стицање вештине решавања логичких задатака исказаних на руском језику.

Трајање: 45 минута

Ойис акѣивносѣи

За отворени час на ову тему наопходно је припремити ученике, поделити улоге водитеља и представника различитих занимања (кувар, возач, учитељ, морнар). Представници професија могу бити костимирани или имати на себи неки препознатљив детаљ који асоцира на одређено занимање (куварска, возачка, морнарска капа, наочаре и дневник учитеља).

Неопходно је такође на једном од претходних часова показати ученицима 3 саобраћајна знака и рећи им како се они називају на руском језику, јер ће то бити један од задатака: *Зе́бра; Кирпíч* („Забрањен пролаз“); *Де́ти*.

Током овог часа ученици ће решавати логичке задатке на руском језику. Задатке за екипе треба одштампати на посебним листовима папира. Док екипе решавају задатке, пушта се тиха музика или песме на руском језику које се тематски уклапају. На часу се такмиче две екипе. Цео разред је обухваћен овом активношћу. Побеђује екипа са више исправних одговора.

Неопходно је обезбедити и жири који може да се састоји од других наставника руског језика, ученика који уче руски језик из других разреда и сл.

Наставник:

У меня расту́т годá –

Будет мне семна́дцать.

Где рабо́тать мне тогда́,

Чем занима́ться?

Это отрывок из стихотворения Влади́мира Влади́мировича Маяко́вского «Кем быть?». И на са́мом де́ле: кем быть? Каку́ю профе́ссию вы вы́берите, когда́ выра́стите? Об э́том мы сего́дня с ва́ми погово́рим на на́шем уро́ке. Вы узна́ете о не́которых профе́ссиях, чем по́лезны и интере́сны э́ти профе́ссии. Кро́ме того́, выполните ряд интере́сных зада́ний, а на́ше уважа́емое жу́ри оце́нит ка́ждое зада́ние и опреде́лит победи́теля.

Ученици су подељени у две екипе. Свака екипа има свој назив према одређеном занимању. На пример: пе́рвая кома́нда «Доктора́», второ́я кома́нда «Спортсме́ны».

На средину учионице излази ученик у костиму куvara:

Что́бы де́ти не боле́ли,

Не ходи́ли еле-эле,

Чтоб здоро́выми росли́,

Ели ка́шу, пиро́ги,

Чтоб упи́танными (ухра́нены) бы́ли,

В шко́лу ка́ждый де́нь ходи́ли,

Что́бы слы́шать де́тский го́вор,

Ну́жен ка́ждой шко́ле... .. Разред одговара заједно: по́вар.

Затим кувар прича веома кратко о занимању куvara.

По́вар – э́то челове́к, профе́сией кото́рого явля́ется пригото́вление пи́щи. Ско́рее всего́, сло́во «по́вар» произошло́ от славя́нского «вар», означа́вшего кипя́щую во́ду и жар. На фло́те до́лжность по́вара называ́ется кок.

По́вар гото́вит супы́, второ́ые блю́да, друго́ую пи́щу. Зна́ет, как пра́вильно храни́ть проду́кты, гото́вит ра́зные блю́да по реце́птам и уме́ет оформля́ть

приготовленное. Профессию повара можно приобрести в специальных колледжах

А теперь я вам предлагаю побыть в роли повара и решить задачки.

Свака од екипа добија папир са задацима које треба решити за 5 минута.

Задания повара.

1. Папа купил яблоки, груши, бананы, апельсины. Всего 44 плода. Число яблок на 2 больше числа груш, груш на 8 больше, чем бананов, которых на 2 больше, чем апельсинов. Сколько груш купил папа? (Одговор: 16 груш).
2. Красная шапочка несла бабушке пироги: 7- с капустой, 6- с яблоками, 3- с мясом. По дороге она съела 2 пирога. Что могло при этом получиться?
 - А. Бабушке не досталось пирогов с мясом.
 - Б. Пирогов с яблоками стало меньше, чем с мясом.
 - В. Пирогов всех видов стало поровну.
 - Г. Пирогов двух видов стало поровну.
 - Д. Пирогов с капустой стало больше, чем остальных вместе взятых.(Одговор: Г)
3. Петух на одной ноге весит 3,5 кг. Сколько будет весить на двух ногах? (Одговор: 3,5 кг).

Излази ученик у костиму возача.

В любую погоду, метель и жару,

Кручу я баранку – машину веду.

Для стройки музея везу кирпичи,

Из пекарни везу в магазин калачи,

На ферму коровам везу я корма,

Для школ молока привезу задарма (бесплатно).

И честно признаюсь – машин я любитель,

Типичный трудяга, обычный..... . (водитель). википедия

Возач прича о себи:

Водитель – профессия особая. Высоко развитое чувство ответственности и находчивость, быстрота реакции и мастерство необходимы ему в большей степени, чем кому-либо другому. За рулем он один на один с дорогой, на которой могут возникнуть разные ситуации. Вот почему труд водителя – это постоянный экзамен на мастерство и выдержку. И тут нужны люди крепкие, волевые, любящие свою профессию.

Водитель: *Сейчас мы проверим, как вы знаете дорожные знаки. Вам предстоит выполнить задание, по числу полученному в ответе, найти карточку, на обратной стороне которой изображён дорожный знак и рассказать о его назначении.*

Свака од екипа добија задатке. Саобраћајни знаци леже на столу окренути; на полеђини су бројеви који одговарају бројевима одговора на задатке.

Задания водителя.

1. Крышка стола имеет 4 угла. Если отпилить один угол, сколько углов останется?

(5, под бројем 5 је знак «зебра», ученици треба да га именују).

2. Полтора лимона стоят полтора рубля. Сколько стоят 10 лимонов? (10 рубаља, под бројем 10 је знак „Забрањен пролаз“, на руском он се зове «кртіч»).

4. Две матери, две дочери да бабушка с внучкой. Сколько всего человек? (3, под бројем 3 је насликан знак «дети»).

Жири сабира поене.

Ишлази учитель:

Услышав, как звенит звонок,

Спешат ребята на урок.

Узнать, что дважды два-четыре,

Что значит уже, а что шире,

Узнать откуда взялся снег,

Что означает слово «смех».

Учить их будет не любитель,

А добрый, ласковый (учитель).

Учитель прича о свом занимању: *Учитель – это прежде всего человек, который любит детей, находит радость в общении с ними, верит в то, что каждый ученик может стать хорошим человеком, умеет дружить с детьми, принимает близко к сердцу детские радости и горести, никогда не забывает, что и сам он был учеником. Хороший учитель — это, во-вторых, человек, хорошо знающий предмет, влюбленный в него, знающий самые новые открытия, исследования, достижения.*

Водитель: *Следующее задание называется «Учитель- это». Вам необходимо исправить ошибки в словах. В первом слове исправляют первые члены команд, во втором – вторые члены и так далее.*

Для первой команды: Для второй команды:

1. бугалтер	1. инженер
2. судия	2. страитель,
3. програмист	3. касир
4. учитильница	4. писательница
5. врач	5. лёчик

Побеђује екипа која заврши прва и исправи све грешке.

Излази морнар.

*Я в жи́зни своёй пови́дал мно́го стран,
Учи́телем был у меня́ океа́н.
Мне ве́тры морски́е лицо́ обдува́ли,
Тем са́мым ха́рактер мой закаля́ли.
Не раз приходи́лось боро́ться с волно́й,
Но всё ж я оста́лся дово́лен судьбо́й.
И е́сли б меня́ попроси́ли о́пять
Профе́ссию вы́брать – не стал бы меня́ть.
В глаза́х ва́ших ви́жу ребя́та вопро́с,
И вот мой отве́т вам,
Я ру́сский (матро́с).*

Морнар прича о себи: *Моря́к — э́то челове́к, кото́рый рабо́тает на транспо́ртном и́ли специа́льном су́дне или служит на корабле́ Воённо-морско́го фло́та. Моря́к – э́то морская́ профе́ссия. Моря́к — о́бщее определе́ние заня́тия. В зави́симости от фу́нкций и́ли специа́лизации моряки́ мо́гут быть разделены́ на бо́лее то́чные профе́ссии, наприме́р: капита́н, штурма́н, ло́цман, матро́с и т. д.*

Водитель: *Вот о́ка́зывается кака́я э́то замеча́тельная профе́ссия. Предлага́ю вам зада́чи.*

Задачки на смекалку (луцидность).

1. Три курицы за 3 дня снесли 3 яйца. Сколько яиц снесут 12 кур за 12 дней? (48).
2. Чему равен 1% рубля? (1 копейка).
3. Когда смотрим мы на цифру 2, а говорим 14? (На часах).
4. Какое событие произошло 31 февраля? (Никакое).
5. Как назвать пять дней подряд, не называя дней недели и не пересчитывая их? (Позавчера, вчера, сегодня, завтра, послезавтра).

Жири проглашава победника: *Победитель ко́нкурса кома́нда...*

На средину учioniце излазе представици свих занимања.

Кувар:

Профессий мно́го на землѣ

И ка́ждая важна́.

Возач:

Реши́й, мой друг, кем быть тебе,

Ведь жизнь у нас одна́.

Учитель:

Быть мо́жет ста́нешь маляро́м,

А мо́жет инженеро́м.

Возмо́жно бу́дешь столяро́м,

Возмо́жно милиционеро́м.

Морнар:

Профессий мно́го на Землѣ,

Но выбира́й любя́.

Реши́й мой друг, кем быть тебе,

Сви заједно:

Ведь ка́ждая из них – важна́!

Водитель:

Благодарим за внима́ние.

До свидания, до но́вых встреч.

ДАВАЙ ПОВЕРИМ В ЧУДО! IV УРОК

Комуникативне функције	Језичке структуре	Активности
<ul style="list-style-type: none"> – обнављање функције честитања новогодишних празника – обнављање функције комплиментирања, – усвајање исказа у функцији позивања у госте и дочекивања гостију – усвајање лексике из семантичких поља „дочек Нове године“ и „кухиња“ – обнављање функције конверзације са продавцем приликом куповине – усвајање комуникативне функције вербалног понашања за столом – усвајање функције наручивања јела и пића у кафићу или ресторану – усвајање функције исказивања количине – усвајање функције тражења и добијања обавештења о тачном времену – именовање функција на руском језику: <i>Как пригласи́ть в гости́?</i> <i>Как встре́тить госте́й?</i> <i>Что гово́рят за сто́лом?</i> <i>Как сде́лать зака́з в кафе́?</i> <i>Как вы́разить количество́?</i> <i>Как сказа́ть кото́рый час?</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – усвајање деминутивних именица са значењем хране и пића – исказивање количине: <ul style="list-style-type: none"> • бројеви • прилози за количину • прилошке заменице • зависне реченице – усвајање промене глагола <i>есть</i> и <i>пить</i> у презенту – обнављање наставака за <i>да́йтив</i> јединице и множине свих врста именица – идентификација основних начина употребе именица у дативу: <ol style="list-style-type: none"> 1. означавање адресата: <i>Ми́ла подари́ла подро́uge кни́гу.</i> 2. означавање узраста: <i>Са́мце двена́дцать лет.</i> 3. употреба уз предикативе <i>мо́жно, на́до, ну́жно, нельз́я:</i> <i>Ма́льчику ну́жно (на́до, мо́жно, нельз́я) бо́льше чита́ть.</i> 4. употреба уз безличне повратне глаголе <i>хо́чется, нра́вится:</i> <i>Ма́мце хо́чется (нра́вится) танцева́ть.</i> 5. употреба именица у дативу уз прилоге–предикативе <i>хо́лодно, жа́рко, ве́село, ску́чно, интере́сно:</i> <i>Во́ве бы́ло интере́сно на экску́рсии.</i> 6. употреба именице у дативу у циљу одређивања места (предлог <i>по</i>): <i>Я иду́ <u>по</u> бе́регу.</i> 7. употреба именице у дативу у циљу одређивања правца кретања (предлог <i>к</i>): <i>Учени́к подошёл <u>к</u> шко́ле.</i> 8. употреба именице у дативу у циљу изражавања средства везе: (предлог <i>по</i>): <i>Мы гово́рим <u>по</u> телефо́ну.</i> 9. употреба именице у дативу у циљу означавања наставног предмета: <i>У нас контро́льная <u>по</u> матема́тике.</i> – промена глагола <i>советовать</i> у презенту; промена глагола са суфиксом <i>-ова-/-уј-</i> у презенту, типа <i>рисова́ть, совеща́вать.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – аудирање и усвајање кратких дијалога – читање дијалога – одговарање на питања у вези са садржајем цртежа и текста – увежбавање усвојених комуникативних структура путем драматизације исказа – извођење вежби са понављањем мини-дијалога ради продуктивног усвајања основног речника – фонетске игре у циљу увежбавања правилног изговора – игре са елементима фонетско-геометријског транскрибовања речи – игре у циљу продуктивног и рецептивног усвајања лексике – игре у циљу активног усвајања обрађених комуникативних функција – вежбање у радној свесци – слушање и меморисање песмица са аудио-касете – рецитовање

ЕЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ

Обнављање фонетских промена – једначења сугласника по звучности и губљења сугласника.

Обнављање употребе меког знака, деоног меког знака и деоног тврдог знака

РЕЧНИК

внимание – *џажња*; стараться – *џирудити се*; удивить – *изненадити*; вещь – *сџивар*; шкатулка – *куџија*; платок – *марама*; позаботиться о... – *џобринутити се за...*; к лицу – *леџо сџоџи*; подчёркивать – *наџлашаваџи*; в полоску – *на џруџе*; в горошек – *на џуфне*; в клетку – *карирани*; удача – *усџех*; покорить – *освоџити*; белки – *беланца*; желтки – *жуманца*; убратъся – *џосџремаџи*; загадать – *замислити*; сбудется, исполнится – *осџвариџе се*; нем, как рыба – *џуџаџи као заливен*; иметь в виду – *мислити на*; в канун, накануне – *уочи*; выцвести – *избледеџи*; воскликнуть – *узвикнуџи*; солёные грибы – *усоџене џечурке*; ассорти – *мешано*; заливной – *у асџику*; икра – *кавиџар*; бульон – *суџа*; борщ – *чорба од цвекле и куџуса*; солянка рыбная – *рибџа чорба*; окрошка – *хладна чорба с квасом*; баранина – *овчеџина*; утка – *џаџка*; шашлык – *врџиа ражњиџа*; голубцы – *сарма*; ватрушки – *слаџке кифле са сиром*

РЕЦЕПТИВНИ РЕЧНИК

расположен – *налази се*; выезжать – *одлазити*; зажечь – овде: *уџалиџи ламџионе*; не пустует – *ниџе џразан*; хозяйюшка – *домаџица*; вышивать – *весџи*; набраться ума–разума – *џосџаџи мудар*; наряженный – *украшен*; обращение – *џорука*; провозгласить – *џроџласити*

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, Радна свеска, аудио-касета; карте са исписаним комуникативним функцијама и одговарајућим исказима; лопта; фотографије ресторана и кафиџа, рецепти руских јела с фотографијама, јеловник на српском језику, новогодишње честитке; картонски сат са сказалкама које се померају; портрет Сергеја Јесењина.

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЕЛЕМЕНТИ

Дочек Нове године у Русији
Велики Устјуг – руски град у којем станује Деда Мраз
Московски ресторани и кафићи
Руска национална кухиња
Лав Толстој «Три калача и одна баранка»
Сергеј Јесењин «Белая берёза»

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини-дијалози
Дијалози
Текст: «Вѣришь ли ты в деда Мороза»
Текст: Л.Толстой «Три калача и одна баранка»
Текст: «Великий Устюг – родина Деда Мороза»

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(13 часова)

1. час

1. Загревање: игра «С НОВЫМ ГОДОМ!»

Циљ: обнављање функције честитања новогодишњих празника

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник дели разред у три екипе. Затим даје свим ученицима делиће претходно исечених новогодишњих честитки – свакој од екипа делиће једне честитке. Циљ игре је да ученици што пре саставе делиће честитке и исправно испишу на табли исказ у функцију честитања новогодишњих празника. Побеђује екипа која прва састави слику и исправно испише на табли честитку.

2. Презентација

Циљ:

- обнављање функције честитања новогодишњих празника;
- обнављање функције комплиментирања;
- усвајање лексики из семантичких поља „дочек Нове године“ и „кухиња“;

- обнављање функције конверзације са продавцем приликом куповине;
- усвајање функције исказивања количине;
- исказивање количине.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активносћи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активносћи

Упутите ученике да отворе Уџбеник на странама 70–71. Користећи поступак питање–одговор опишите илустрације основног стрипа на странама 70–71. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу. Предложени репертоар питања и одговора:

Дѣти покупајот подарѣки к Новому году. Где дѣти? Они в магазине. Что хѳчет купитъ Мила? Она хѳчет купитъ шкатулку. А что хѳчет купитъ Маиша? Она хѳчет купитъ платѳк. Дети, а вы покупаѣте друзьям и близким подарѣки к Новому году?

На ѣтой картинке Маиша и Мила собирајотся на встрѣчу Нового года. Дѣвочки смѳтрятся в зѣрало. Что наделѣ Маиша? Она наделѣ юбку и кофту. Каѳого цвѣта юбка? Фиолѣтового. А что наделѣ Мила? Она наделѣ коричневую кофту в полѳску. Миле ѣта кофта ѳчень к лицу.

На ѣтой картинке Саиша и Воѣа гѳтовѣят на кѳхне? Что они гѳтовѣят? Мальчиѣки гѳтовѣят шоѳоладный мус. Что у Саиши в руках? Он дерѣжит “Кулинарную книгу». Саиша диктуѣт Воѣе реѣѣпт, а Воѣа гѳтовѣит.

Что дѣлаѳют дѣти на ѣтой картинке? Они встрѣѣают Новый год. Дѣти танѣцѳют, весѣлѣются и жѣлајот друг другу сѣѣстья, здѳровья и успѣхов.

Обратити пажњу на исказе у функцији честитања Нове године.

После презентације главног стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама, које су у функцији активног усвајања комуникативне функције конверзације са продавцем приликом куповине.

Неопходно је применити поступак питање–одговор на Уџбеник, а затим на ученике. Пожељно је постављати ученицима овде понуђена (или слична) питања и помоћи им да исправно одговоре користећи што више нових речи.

После презентације прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 7 минута

Ойис акѣивносѣи

Објаснити ученицима да ће слушати дијалог између актера стрипа. Затим прећи на слушање записа мини-дијалога. Приликом слушања сваког од њих скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију. После слушања ових дијалога упутити ученицима питања о називу и распореду школских просторија у њиховој школи.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме мини-дијалог налик на понуђене, у различитим комуникативним ситуацијама. Наставник исписује на табли и семантизује непознате речи, а затим помаже ученицима да одглуме следеће дијалогe:

а) куповина прехранбених артикала (између купца и продавца);

б) куповина одеће и обуће – избор модела одређеног броја и боје (између купца и продавца).

Понављати дијалогe по неколико пута и сваки пут нешто мењати у исказима. Уколико се дијалози успешно инсценирају, извођење мини-дијалога може да се претвори у забавну и веома корисну игру.

5. Игра «ХЛОП-ШЛЁП»

Циљ: активно усвајање обрађене лексике и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 7 минута

Начин извођења: групно

Ойис акѣивносѣи

Наставник именује ситуације из 3. лекције. Уколико именује исправно, ученици плескају и кажу «Хлоп». Уколико наставник именује ситуацију погрешно – ученици плескају по коленима и кажу «Шлѣп!».

На пример: *Дѣти встрѣчают Нѡвый год.* – «Хлоп!»

Дѣти в зоопáрке. – «Шлѣп!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Читање дијалога на странама 70–71. Пожељно је поделити ученицима улоге тако да свако увежба свој део текста. **Уколико наставник сматра**

да је градиво преобимно, ученицима треба да зада само два од четири понуђена дијалога, према свом избору. Усвајање нових речи и израза из речника на страни 73. *Радна свеска*: вежбе 1 и 2.

2. час

1. Игра «ВАРИМ СУП И КОМПОТ»

Циљ: увежбавање усвојене лексике

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник дели разред у две екипе. Једна „кува“ супу, а друга – компот. Када наставник да знак, представници екипа почињу да исписују на табли називе поврћа за супу и воћа за компот. Побеђује екипа која исправно напише више речи.

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу

Опис активности

Ученици читају дијалог, сваки ученик чита своју улогу. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексике

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Ученици заједно са наставником израђују вежбе у *Уџбенику* на страни 71 — *СМОТРИМ, СЛУШАЕМ, ОТВЕЧАЕМ*. С обзиром на то да се ради о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике како би их мотивисао успех постигнут приликом извођења.

5. Игра «ЯРМАРКА»

Циљ: утврђивање лексики за именовање одеће и назива за боје

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Ученици стоје у кругу. Они су продавци. У центру круга је један ученик. Он је купац. На наставниковом столу се налазе одевни предмети (можете задати девојчицама да донесу одевне предмете својих лутака, или искористити флеш-картице). Продавци у хору рецитују стихове, а дечак у центру круга окреће се око себе, испруживши једну руку.

Ваня, Ваня, покружись,
Всем ребятам покажись,
И какой тебе милей,
Укажи нам поскорей! Стоп!

Код последње речи дете се зауставља. Продавац на кога показује испружена купчева рука пита:

– *Что угодно для души? Все товары хороши.*

– *Хочу рубашку.*

Продавац тражи на столу одевни предмет који је купац хтео. Пошто нађе кошуљу, продавац каже: *Вот рубашка*. Када купац хоће да је узме, продавац га упита: *Какого цвета рубашка?* – *Зелёная*. Уколико правилно именује боју, продавац му даје кошуљу. Уколико погрешно, испада из игре. После тога неко друго дете долази у центар.

5. Домаћи задатак

Увежбавање нових речи и израза из речника на страни 73. Вежбе 3 и 4 у *Радној свесци*

3. час

1. Загревање: игра «ХЛОП-ШЛЕП»

Циљ: утврђивање усвојене лексики

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Загревање се изводи у облику игре *ХЛОП-ШЛЕП*. Ученицима се каже тематска реч, рецимо *КУХНЯ*. Наставник изговара речи, које су тематски у вези са припремањем и конзумирањем хране (лексика обрађена у оквиру ове теме), као и речи узете из других семантичких поља. Уколико реч спада у лексику тематски у вези са кухињом (*кастрюля, ложка, сахар, котлета*,

поварѣшка, посудомойка итд.), ученици плесну у дланове и кажу «Хлоп», ако је реч узета из друге области (*студия, микрофон, магнитофон, запись, реклама, репортёр, ведущий* итд.), ученици кажу «Шлёп» и ударе се по коленима. Темпо игре се постепено убрзава, а онај ко трипут погреша – испада из игре.

2. Презентација

Циљ: усвајање комуникативних функција позивања у госте, дочекивања гостију и понашања за столом

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активносћи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ојис активносћи

Ученици заједно са наставником читају садржај рубрика: *Как пригласи́ть в го́сти? Как встрéтитъ гостéй? Что говоря́т за столом?*, на страни 74 у *Уџбенику*.

Затим следи обрада презентованих комуникативних функција. Наставник поставља ученицима питања, а ученици одговарају користећи исказе понуђене у *Уџбенику*.

3. Игра «ПРИХОДИТЕ В ГОСТИ!»

Циљ: утврђивање комуникативних функција позивања у госте, дочекивања гостију и понашања за столом

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ојис активносћи

Изабрати парове способнијих ученика који ће користећи питања и одговоре из рубрика *Как пригласи́ть в го́сти? Как встрéтитъ гостéй? Что говоря́т за столом?* на страни 74 у *Уџбенику*, инсценирати дијалоге приликом позивања у госте, дочекивања гостију и разговора за столом. Наставник инсистира да се искористи што више понуђених варијаната одговора из истоимених рубрика у *Уџбенику*.

4. Презентација

Циљ: усвајање комуникативних функција тражења и добијања дозволе и изрицања забране

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активносћи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис акѣивносѣи

Ученици заједно са наставником читају садржај рубрике *Как сделать заказ в кафе?* на страни 75 у *Уџбенику*. Затим следи обрада презентоване комуникативне функције.

5. Игра «ДЕЛАЕМ ЗАКАЗ»

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима.

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме следећу ситуацију. Један од ученика је келнер, а други муштерија. Користећи дијалоге понуђене у *Уџбенику*, муштерија наручује ручак. Побеђује пар који без грешака инсценира ситуацију.

6. Домаћи задатак

Вежбе број 5 и 6 у *Радној свесци*.

4. час

1. Загревање: игра «ВСЯ СЕМЬЯ В СБОРЕ»

Циљ: обнављање усвојене лексике и структура

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

У игри учествују сви ученици. Пре почетка игре наставник дели цео разред у три или више породица. Свака породица има неко руско презиме, на пример: Иванóвы, Вóлгины, Птицýны. Затим сваком ученику у оквиру породице наставник одређује улогу: мама, тата, брат, сестра, деда, бака итд. Када су улоге подељене, наставник даје команде, на пример: *Ма́мы убира́:т в до́ме*. (На ту команду маме из свих породица окупе се на једном месту и праве се да спремају стан.) Команде такође могу бити: *Папы гото́вят обе́д*. *Ба́бушки иду́т на ры́нок*. *Дедушки игра́ют в баскетбол*. *Сёстры игра́ют в ку́клы*. (Смешније је ако су ситуације нелогичне, рецимо: *Ба́бушки игра́ют в ку́клы* итд.) После низа таквих команди (активности се не прекидају док се не дају друге команде) наставник командује: *Вся семья́ в сборе!* На ту команду породице морају да се окупе по својим презименима. Побеђује породица која се брже окупи.

2. Презентација

Циљ: усвајање културолошких чињеница које су у вези са руском националном кухињом

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Наставник представља ученицима мени кафеа «Пушкин» на страни 76 *Уџбеника*. Семантизовати називе јела. По могућству донети фотографије јела из јеловника. Подсетити ученике како се она припремају.

3. Игра «КАФЕ»

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Види опис игре на страни 76 *Уџбеника*.

4. Презентација

Циљ: обнављање употребе меког знака, деоног меког знака и деоног тврдог знака

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Наставник обраћа пажњу ученика на употребу меког и деоног меког знака у презентским облицима глагола *пить*. Затим заједно са ученицима анализира табелу на стр. 79 *Уџбеника*, у којој је објашњена употреба меког и тврдог знака. Ученици самостално израђују вежбу на стр. 79 *Уџбеника*.

5. Читање

Циљ: утврђивање употребе присвојних заменица и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: индивидуално

Опис активности

Ученици читају текст «Три калача и одна баранка» на страни 78 у *Уџбенику*. Ученици, затим, одговарају на питања у вези с текстом.

6. Домаћи задатак

Читање текста «Три калача и одна баранка». Вежба 8 у *Радној свесци*

5. час

1. Загревање: игра «КАКОЕ СЕГОДНЯ ЧИСЛО?»

Циљ: утврђивање употребе бројева приликом исказивања временских односа

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Опис активности

Изабрати парове бољих ученика и помоћи им да одглуме следећу ситуацију. Један од ученика пише на табли датум (било који) и поставља питање: *Какое сегодня число?* Други ученик одговара, на пример: *21.07.2003* – *Сегодня двадцать первое июля две тысячи первого года.*

2. Превођење и препричавање

Циљ:

- усвајање руских конструкција у вези хуманитарним манифестацијама;
- увежбавање препричавања текста;
- стицање вештине превођења са српског на руски језик.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; рад у групама.

Опис активности

Наставник упућује ученике на страну 76, на текст „Улица отвореног срца“. Наставник обраћа пажњу ученика на издвојене изразе у табели на истој страни. Ученици увежбавају превођење издвојених конструкција и исписују их у своје свеске. Потом наставник заједно с ученицима преводи текст. У току превођења наставник исписује важније речи на табли (на пример, *традиционное мероприятие, музыканты и актёры, гуманитарный характер мероприятия....*). После усменог превода, наставник позива боље ученике да следећи тезе исписане на табли препричају текст.

3. Читање текста

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 15 минута

Начин обављања актиивносѝи: индивидуално

Оѝис актиивносѝи

Ученици слушају аудио-снимак а затим сами читају текст Л. Толстоја «Три калача́ и одна́ баранка́». После читања исписују на табли речи из текста са деоним тврдим знаком и коментаришу његову употребу.

4. Презентација

Циљ:

- усвајање начина исказивања количинских односа;
- утврђивање усвојене лексике и обрађених структура.

Трајање: око 10 минута

Начин обављања актиивносѝи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Оѝис актиивносѝи

Упутити ученике да отворе *Уѝбеник* на страни 78. Наставник подсећа ученике на врсте речи и конструкције које изражавају количинске односе у руском језику. Обратити пажњу на хомонимију речи *стоѝт* и *стоѝит*. Затим ученици заједно са наставником израђују вежбе у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежба 10 у *Радној свесци*.

6. час

1. Загревање: игра «ДЕЛАЕМ ЗАКАЗ»

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 10 минута

Начин извођења: у паровима

Оѝис актиивносѝи

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме следећу ситуацију. Један од ученика је келнер, а други муштерија. Користећи дијалоге понуђене у *Уѝбенику*, муштерија наручује ручак. Побеђује пар који без грешака инсценира ситуацију.

2. Презентација

Циљ: усвајање промене глагола *естѝ* и *питѝ* у презенту

Трајање: око 10 минута

Начин обављања актиивносѝи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис акѣивносѣи

Упутити ученике да отворе *Уѣбеник* на страни 79. Наставник заједно са ученицима анализира табелу са презентским облицима глагола *естъ* и *пить*. Затим ученици заједно са наставником раде вежбе на истој страни у *Уѣбенику*.

3. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици самостално израђују вежбе 23 и 25 у *Радној свесци*.

4. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора

Трајање: око 5 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник упућује ученике да отворе *Уѣбеник* на стр. 81 и објашњава да ће слушати текст о руском граду у којем живи Деда Мраз. Ученици слушају аудио-снимак текста «Великий Устюг – родина Деда Мороза». Наставник показује ученицима одговарајуће илустрације у *Уѣбенику*.

5. Читање

Циљ:

– увежбавање исправног изговора;

– утврђивање облика компаратива.

Трајање: око 15 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник дели улоге међу успешнијим ученицима и упућује их да прочитају текст «Великий Устюг – родина Деда Мороза». Наставник објашњава ученицима непознате речи и изразе, посебно скреће пажњу именице у генитиву и спојивост бројева са именицама.

Затим ученици одговарају на питања (вежба на страни 82).

6. Домаћи задатак

Писмено одговорити на питања на страни 82 у *Уѣбенику*.

7. час

1. Загревање: игра «КТО ПЬЁТ»

Циљ: утврђивање промене глагола *есть* и *пить* у презенту

Трајање: око 5 минута

Начин обављања актиивносѝи: групно

Ойис актиивносѝи

Наставник распоређује ученике у круг, а сам стоји у центру и додацује им тениску лоптицу. Када баци неком ученику лоптицу – говори инфинитивни облик једног од два обрађених глагола и личну заменицу, на пример: *пить* – *они*. Ученик хвата лоптицу и говори исправан падежни облик (*пьют*). Наставник убрзава игру. Онај ко погреши излази из круга.

2. Читање

Циљ:

– увежбавање исправног изговора;

– утврђивање облика компаратива.

Трајање: око 10 минута

Ойис актиивносѝи

Наставник дели улоге међу успешнијим ученицима и упућује их да прочитају текст «Великий Устюг – родина Деда Мороза». Наставник исправља изговор ученика. Читање се може оцењивати.

3. Игра «ИСПОРЧЕННЫЙ ТЕЛЕФОН»

Циљ: увежбавање изговора и разликовања парних тврдих и меких сугласника у речима

Трајање: око 10 минута

Начин обављања актиивносѝи: групно и индивидуално

Ойис актиивносѝи

Загревање се изводи у облику игре. Наставник опонаша телефонски разговор са једним од ученика изговарајући пар речи са опозитивним паровима тврдих и меких сугласника, на пример: *сад* – *сядь*. Ученик понавља пар речи. Затим наставник изговара само једну реч од названих, на пример: само са тврдим – *сад*, а ученик треба да изговори реч са меким сугласником – *сядь* и супротно.

Наставник наизменично изговара речи са тврдим и меким сугласницима. У „телефонском разговору“ истовремено могу учествовати два или три ученика.

Списак речи за игру:

[л] – [л']: ла́па – ля́па, луна́ – Ле́на, лук – люк, га́лка – га́лька, по́лка – по́лька, по́лный – бо́льно, у́гол – у́голь, ел – ель, кол – моль.

[р] – [р']: ров – рёв, Ро́ма – Ри́мма, рад – ряд, зо́рко – зо́рько, го́рка – го́рько, жар – жарь.

[д] – [д']: дала́ – дела́, дам – день, до́ма – Ди́ма, дубо́к – дя́тел, оди́н – одна́, е́дут – е́дят.

[с] – [с']: сад – сядь, сады́ – сиди́, сам – Сеня, трус – гусь, Тара́с – кара́сь, ко́лос – пове́сь, рис – рысь.

[з] – [з']: фазан – Кузьма́, вокза́л – озя́бнуть, коза́ – козе́л, замо́к – земля́, забо́р – зе́бра, зал – зе́лье.

[н] – [н']: бараба́н – бараба́нь, сын – кинь, Зи́на – Со́ня, нам – нет, на́до – не́бо.

[т] – [т']: кнут – гнуть, тут – ти́хо, тяну́т – тяну́ть, про́сит – проси́ть, ты – тебя́, так – ти́хо.

На једном часу није пожељно презентовати више од две фонолошке опозиције.

4. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 15 минута

Опис активносћи

Ученици самостално раде вежбу 9 у *Радној свесци*. Наставник помаже ученицима у састављању приче. Неколико ученика чита причу састављену по сликама.

5. Домаћи задатак

Вежбе 6а) и 6б) у *Радној свесци*.

8. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 10 минута

Опис активносћи

Наставник припрема две врсте карата: на једним су исписане интенције (нпр. *Как пригласи́ть в го́сти? Как встрети́ть гостей? Что говорят за столом? Как сдела́ть заказ в кафе? Как вырази́ть эмо́ции? Как взять интервью́? Как отве́тить на вопро́сы о свободном времени? Как расспроси́ть*

о професии? Как ответить на вопрос о профессии? Как сказать, кем ты хочешь стать? Как попросить разрешения? Выражение запрета итд.), а на другим искази са одговарајућом илокутивном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију, док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси већи број поена.

2. Презентација

Циљ: усвајање спојивости бројева с одговарајућим падежним обликом именица

Трајање: 10 минута

Начин извођења: групно

Ойис активносѝи

Наставник објашњава спојивост бројева са одговарајућим падежним обликом именице *час*. Затим сви заједно на табли раде вежбу на страни 83 *Уџбеника*. Израда вежбе може да се изведе у облику такмичења између двеју екипа.

3. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција

Трајање: око 15 минута

Ойис активносѝи

Ученици самостално израђују вежбе 10 и 12 у *Радној свесци*.

4. Презентација

Циљ: давање и пружање информације и тачном времену.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања активносѝи: групно и индивидуално

Ойис активносѝи

Ученици читају дијалоге из вежбе 2 на страни 83 у *Уџбенику*. Наставник исписује на табли дате конструкције. Ученици понављају неколико пута, а затим раде вежбу на страни 83 *Уџбеника*.

5. Игра «КОТОРЫЙ ЧАС»

Циљ: утврђивање исказа у функцији захтевања и пружања информације о тачном времену

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Две екипе се такмиче. Свака од екипа има по један велики картонски сат са казалицама, које се померају. Представник једне екипе намешта стрелице сата и пита: «Который час?» Представник друге екипе одговара које време показује сат. Затим се парови мењају. Побеђује екипа са више исправно формулисаних исказа.

6. Домаћи задатак

Одговорити писмено на питања на страни 84 *Уџбеника* (одговорима на питања добија се састав «Мой день»).

9. час

1. Загревање: игра «ДЕЛАЕМ ЗАКАЗ»

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Игра је описана у оквиру 3. часа ове лекције.

2. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на стр. 85 и објашњава да ће слушати текст о томе како исправно читати песме. Приликом слушања снимка наставник семантизује непознате речи. Ученици одговарају на питања о томе да ли умеју да читају поезију.

3. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора

Трајање: око 15 минута

Опис активности

Наставник пушта ученицима аудио-снимак песме С. Јесењина «Белая берёза». Неопходно је укратко представити ученицима личност истакнутог

руског песника и његову поезију. Затим ученици читају песму. Обухватити све ученике овом врстом активности.

4. Радна свеска

Циљ: увежбавање усвојених функција пружања и тражења информације о тачном времену

Трајање: око 15 минута

Опис активности

Ученици самостално израђују вежбе 11 и 13 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Научити стихове Сергеја Јесењина напамет.

10. час

1. Загревање

Циљ: усвајање исправног изговора, добре дикције, стицање умења изражајног рецитовања

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Ученици реитују стихове Сергеја Јесењина. Наставник исправља изговор.

2. Презентација

Циљ:

– обнављање наставака за *датив* једине и множине свих врста именица;

– идентификација основних начина употребе именица у *дативу*.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Наставник упућује ученике на страну 86 *Уџбеника*. Прочитајте прво стихове сугеришући ученицима именице које ће подвући (именице у дативу). Питајте их онда у ком су падежу дате именице, одредите њихове наставке. Пређите затим на читање (наставник или неко од бољих ученика може читати питања и поједина значења датива), а остали ученици примере (сваки ученик различит пример). Пожељно је сваки пут поновити питање за датив и одредити наставак именица из примера.

3. Вежбања

Циљ:

– утврђивање наставака за *дајив* једнине и множине свих врста именица;

– постављање питања за именице у дативу.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности

Ученици писмено раде вежбе на страни 88 Уџбеника.

4. Радна свеска

Циљ:

– утврђивање наставака за *дајив* једнине и множине свих врста именица;

– постављање питања за именице у дативу.

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Ученици самостално раде вежбања 14 и 15 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежбања 16 и 17 у *Радној свесци*.

11. час

1. Загревање: игра «КОМУ ПРИСНИЛОСЬ»

Циљ: утврђивање датива једнине и множине свих врста именица

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник доноси на час картице: на једној групи картица су именице које означавају биће (што већи број именица у номинативу једнине и множине), а на другој су написане зависне реченице с везником **что**:*что (он/она/они) заболел/а. / что (он/она/они) в школе был/а без ботинок./ ... что (он/она/они) опоздал/а в школу на сорок минут. ...что у (он/она/они) исчезли все книги.* Припремити бар 5 парова оваквих картица и поделити их друговима из клупе. Када сви извуку картице, састављају реченице, на пример: *Друзьям приснилось, что они опоздали в школу на сорок минут.* Наставник тада прозива ученика који није учествовао у игри и поставља му питање: *Кому приснилось, что он опоздал в школу на сорок минут?* Ученик одговара употребивши личну заменицу: *Им приснилось, что они опоздали в школу на сорок минут.* Један од ученика исписује дате реченице на табли, а

остали ученици их преписују у свеске. Игра се наставља док се не употребе све реченице.

2. Радна свеска

Циљ: утврђивање датива једнине и множине свих врста именица

Трајање: око 10 минута

Ојис акѣивносѣи

Ученици израђују вежбања 18 и 19 у *Радној свесци*.

3. Презентација

Циљ: обнављање презента и императива глагола са суфиксом **-ова/-уј-**

Трајање: око 10 минута

Начин обављања акѣивносѣи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ојис акѣивносѣи

Ученици читају промену глагола *совѣтовать* у презенту на страни 88 *Уѣбеника*. Наставник говори још неколико глагола с датим суфиксом, а ученици у хору говоре промену датих глагола. После овога прелазе на решавање вежби на страни 89 *Уѣбеника*.

4. Игра

Циљ: утврђивање презента и императива глагола са суфиксом **-ова/-уј-**

Трајање: око 5 минута

Начин обављања акѣивносѣи: групно

Ојис акѣивносѣи

Наставник распоређује ученике у круг, а сам стоји у центру и додацује им тениску лоптицу. Када баци неком ученику лоптицу, говори заменицу или лично име и глагол. Ученик који ухвати лоптицу треба да каже исправан облик датог глагола. Наставник убрзава игру. Онај ко погреша излази из круга.

5. Радна свеска

Циљ: утврђивање презента и императива глагола са суфиксом **-ова/-уј-**

Трајање: око 5 минута

Ојис акѣивносѣи

Ученици израђују вежбу 21 у *Радној свесци*.

6. Домаћи задатак

Вежба 20 у Радној свесци

12. час

1. Загревање

Циљ: утврђивање презента и императива глагола са суфиксом -ова-/-уј-

Трајање: око 5 минута

Начин обављања активности: појединачно

Опис активности

Наставник прегледа домаћи задатак. Ученици читају реченице које се, по природи вежбања, разликују једне од других. Неколико реченица треба исписати на табли.

2. Слушање аудио-снимка

Циљ: усвајање исправног изговора

Трајање: око 5 минута

Опис активности

Наставник упућује ученике да отворе *Уџбеник* на страни 89 говорећи да ће слушати текст о руском граду у којем живи Деда Мраз. Ученици слушају аудио-снимак текста «Вѣришь ли ты в Деда Мороза?». Наставник им показује одговарајуће илустрације у *Уџбенику*.

3. Читање

Циљ:

– увежбавање исправног изговора;

– утврђивање облика компаратива.

Трајање: око 15 минута

Опис активности

Наставник додељује улоге успешнијим ученицима и упућује их да прочитају текст «Вѣришь ли ты в Деда Мороза?». Ученици одговарају на питања (вежба на страни 89).

4. Превођење

Циљ: стицање вештине превођења са српског на руски језик.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; рад у групама.

Ойис акѣивносѣи

Наставник упућује ученике на вежбу 26 у *Радној свесци*. Ученици уз наставникову помоћ преводе понуђене реченице.

6. Домаћи задатак

Вежба 24 у *Радној свесци*.

13. час

1. Загревање: игра «ИНТЕРВЬЮ»

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 5 минута

Начин обављања акѣивносѣи: групно и индивидуално

Ойис акѣивносѣи

Извести загревање у облику игре. Један ученик је школски репортер. Он интервјуише своје другове. Репортер бира ученика и интервјуише га. Репертоар питања за интервју: *В котóром часу ты просыпáешься? В котóром часу за́втракаешь? Во ско́лько у тебя начина́ются заня́тия в шко́ле? Когда́ отды́хаешь по́сле шко́лы? В како́е вре́мя ты гото́вишь дома́шние задáния? В котóром часу ты обы́чно ложии́шься спáть?* итд.

2. Тест

Циљ: провера нивоа усвојености лекције

Трајање: око 15 минута

Начин обављања акѣивносѣи: групно

Ойис акѣивносѣи

Наставник упућује ученике на тест у *Радној свесци*. После теста наставник проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставниковог рада.

2. Читање

Циљ: увежбавање исправног изговора

Трајање: око 15 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник пушта ученицима аудио-снимак песме С. Јесењина «Бéлая берёза». Ученици обнављају песму, а затим је и самостално рецитију.

3. Игра

Циљ: утврђивање усвојених комуникативних функција

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Наставник припрема две врсте карата: на једним су исписане интенције (нпр. *Как пригласи́ть в го́сти? Как встре́тить гостей? Что говорят за столом? Как сде́лать заказ в кафе? Как вы́разить эмо́ции? Как взять интервью? Как отве́тить на вопро́сы о свободном времени? Как расспроси́ть о профе́ссии? Как отве́тить на вопро́с о профе́ссии? Как сказа́ть, кем ты хо́чешь ста́ть? Как попроси́ть разреше́ния? Выра́жение запрёта* итд.), а на другим искази са одговарајућом илокутивном функцијом. Игра се одвија између двеју екипа, које наизменично мењају улоге. Представник једне екипе извлачи из шпила интенцију, док представници друге екипе деле карте са исказима између себе и одговарају на карту са што више карата са исказима одговарајуће интенције. Већи број одговарајућих карата доноси већи број поена.

АХ, ЭТОТ ПИТЕР! V УРОК

Комуникативне функције	Језичке структуре	Активности
<ul style="list-style-type: none"> – усвајање исказа у функцији дочекивања с пута – именовање превозних средстава – упознавање са знаменитостима Санкт-Петербурга – усвајање исказа у циљу оријентације у простору, – захтевање помоћи од пролазника ради боље оријентације у простору, – искази у функцији изражавања културног понашања у јавном превозу (аутобусу, трамвају..) – усмено изражавање: састављање хипотетичке приче о показивању знаменитости свог града. пролазнику 	<ul style="list-style-type: none"> – префиксални глаголи кретања: дистрибуција предлога и префикса; питања која одговарају одређеним префиксима и предлозима: <i>выйти (откуда?) из...., уйти (откуда? от кого?) из..., от...., с...., сойти (откуда? от кого?) с...., дойти (куда?) до....</i> – обнављање предикатива <i>нельзя, можно</i> – обнављање наставака за <i>акузатив</i> јединице и множине свих врста именица – прилози за место и правац: <i>там, спереди, здесь, тут, справа, сюда, вверх, вниз; туда, вперед, налево, направо, назад, вверх, вниз</i> – идентификација основних начина употребе именица у акузативу: <ol style="list-style-type: none"> 1. означавање објекта радње: <i>Витя купил <u>билеты</u>.</i> 2. означавање правца кретања: <i>Девочки <u>приехали в Петербург</u>.</i> 3. означавање времена: <i>Встретимся <u>в субботу</u>.</i> 4. означавање узрока: <i>Мы поблагодарили хозяйку <u>за хлеб-соль</u>.</i> 5. означавање савладане препреке: <i>Мы пошли гулять, <u>несмотря на погоду</u>.</i> 6. означавање квалитета: <i>У меня рубашка <u>в полоску</u>.</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – аудирање и усвајање кратких дијалога – читање дијалога – одговарање на питања у вези са садржајем цртежа и текста – увежбавање усвојених комуникативних структура путем драматизације исказа – извођење вежби са понављањем мини-дијалога ради продуктивног усвајања основног речника – фонетске игре у циљу увежбавања правилног изговора – игре са елементима фонетско-геометријског транскрибовања речи – игре у циљу продуктивног и рецептивног усвајања лексике. – игре у циљу активног усвајања обрађених комуникативних функција – вежбање у радној свесци – слушање и меморисање песмица са аудио-касете – рецитовање

ЕЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ

Обележавање удвојених сугласничких слова и њихово читање.

РЕЧНИК

Скуча́ть за кем-то/ по кому́-то – *ужелеџи се некоја*; обяза́тельно, непреме́нно – *обавезно*; что поде́лаешь – *шџа да се ради*; руко́й пода́ть – *близу је*; езда́ – *вожња*; ба́рышня – *јосјођица*; стоя́нка – *јаркинџ*; приво́кзальная пло́щадь – *јирџ исјред желе́зничке сџанице*; проголода́ться – *ојладнеџи*; на́бережная – *кеј*; экску́рсия по го́роду – *разјледање јрада*; ка́тер – *јлисер*; разводно́й мост – *јокреџни мосџ*; шпиль – *шиљак*

РЕЦЕПТИВНИ РЕЧНИК

Обще́ственный тра́нспорт – *јавни јревоз*; раста́лкивать локтя́ми – *јурайџ лакџовима*; пожи́лые лю́ди – *сџарије особе*; стра́хивать – *ојресайџ*; ковы́рять в носу́ – *чачкаџи нос*; разгя́дывать в упо́р – *јледаџи неџремице*; опира́ться – *ослањаџи се*; задё́ть – *закачиџи*; запáчка – *зайрљаџи*; не сле́дует – *не би јпребало*; оскорбля́ть – *вређаџи*; замечáние – *јримедба*; оттесня́ть – *јоџиискивайџи*; кража́, грабе́ж – *јљачка*; пропáжа – *несџало је*; прокра́сться – *ушуньяџи се*; грош – *монейџа*; карма́н – *чей*; карто́нка – *куџијица*; прóбка – *чей*; подпры́гнуть – *јодскочиџи*; моргну́ть – *јпрејнуџи*; карау́л – *ујомоћ!* вожáтый/ вагоновожа́тый – *возач јтрамваја*; глубокоуважа́емый – *високојошџовани*; отце́пленный – *ојкачени*; узлы́ – *завежљаџи, сџиџи јрџљаџ*; рассува́ть – *ујурайџ*; полуста́нок – *мала сџаница*; спозара́нок – *рано*

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, *Рагна свеска*, аудио-касета, цртеж (видети 2. час дате лекције), картице с питањима за игру *Виктори́на* (видети 5. час дате лекције), картице за игру *Перепу́танные отве́ты* (видети 8. час дате лекције). Двадесетак картица с исписаним особинама јунака поеме „*Руслан и Лјудмила*“ (видети 9. час дате лекције).

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЕЛЕМЕНТИ

Знаменитости Санкт-Петербурга: *Зџмний дворе́ц*, «*Эрмита́ж*», «*Ме́дный вса́дник*», *Ле́тний Сад*, *Кунстка́мера*, *Адмиралте́йство*, *Мариинский театр*
Посета позоришту у Русији. Делови позоришне представе

Одломак из поеме А. С. Пушкина *Руслан и Людмила*
Песма: *В. Орлов* «Ворона»

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини-дијалози

Дијалози

Песма: *В. Орлов* «Ворона»

Поема: *А. С. Пушкин* «Руслан и Людмила»

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(12 часова)

1. час

1. Загревање: игра «МЫ СТРОИМ ПРЕДЛОЖЕНИЕ»

Циљ:

- обнављање садржаја текста и дијалога обрађених на претходним часовима;
- обнављање лексики научене на претходним часовима.

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Наставник пише на табли неколико реченица на матерњем језику које су у вези с обрађиваним текстом и дијалозима из претходне лекције. Ученици преводе текст, тј. сваки ученик преводи по једну реч, с тим што сваки следећи ученик понавља све оно што су рекли претходни ученици. Текст на табли делимично олакшава игру, а уједно је то и одлична вежба превођења на страни језик с матерњег. Ево примера реченица:

1. Маша обожава да купује поклоне за Нову годину и Божић.
2. Саша се свиђа марама. Јевтина је.
3. Вова је позвао цео разред на дочек Нове године.
4. Вова честита Маши Нову годину.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање исказа у функцији дочекивања с пута;
- именовање превозних средстава;
- упознавање са знаменитостима Санкт-Петербурга;
- усвајање исказа у циљу оријентације у простору;
- захтевање помоћи од пролазника ради боље оријентације у простору.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања акџивносџи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Оџис акџивносџи

Упутите ученике да отворе Уџбеник на странама 92–93. Користеџи поступак питање–одговор, опишите илустрације основног стрипа на страни 92–93. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу.

Мџла и Мџша на вокзџле. Оџи ѓдут в Санкт-Петербург к бџбушке и дѓдушке Маши. Их провожџют родџтели Мџши, Сџша и Вѓва.

Где дѓвочки? Дѓвочки на перрѓне в Москвѓ. Как назывѓется их пѓезд? Их пѓезд назывѓется «Крѓсная стрела». В какѓм вагѓне бѓдут Мџла и Мџша? Оџи бѓдут в вагѓне нѓмер 432 (четѓреста трѓдцѓть два).

Кудѓ приѓхали дѓвочки? Дѓвочки приѓхали в Санкт-Петербург. Кто встречѓет дѓвочек на вокзџле в Санкт-Петербурге? Дѓвочек встречѓют бџбушка и дѓдушка Мџши. Как зовѓт бџбушку и дѓдушку Мџши? Бџбушку и дѓдушку Мџши зовѓт Аџя и Вѓтя. Как оџи поѓдут до дѓма бџбушки и дѓдушки? Оџи поѓдут на машиѓне. Где нахѓдится машиѓна? Машиѓна нахѓдится на стояѓнка на привокзѓльной плѓщади.

Где Мџла и Мџша? Мџла и Мџша на нѓбережной рекѓ Невѓ, ѓколо Зѓмнего дворѓѓ. С кем встрѓтились дѓвочки ѓколо Зѓмнего дворѓѓ? Дѓвочки встрѓтились с Кириллом и Вѓтей, друзѓями Сџши и Вѓвы. Чѓто мѓльчики хотѓт показѓть дѓвочкам? Оџи хотѓт показѓть дѓвочкам достопримѓчѓтельности Санкт-Петербурга.

Где мѓльчики и дѓвочки? Оџи в кѓтере. Чѓто оџи дѓлают? Оџи рассмѓтривают Санкт-Петербург. Чѓто оџи видѓт? Оџи видѓт Мѓдного всѓдѓника, знаменѓтый пѓмятник Петру Пѓрвому, основѓтелю гѓрода, затѓм Кунсткамеру, пѓрвый музей в Россѓи.

Пожељно би било на час понети фотографије (разгледнице) датих знаменитости Петрограда и показати их ученицима.

После презентације главног стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама, које су у функцији активног усвајања истакнутих комуникативних функција.

Неопходно је применити поступак питање–одговор на Уџбеник, а затим на ученике. Пожељно је постављати ученицима овде понуђена (или слична) питања и помођи им да исправно формулишу одговоре користеџи што више нових речи.

После презентације пређи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 7 минута

Ойис акѿивносѿи

Упутити ученике да ће слушати дијалог између актера стрипа, а затим прећи на слушање записа мини-дијалога. Приликом слушања сваког од њих скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: око 10 минута

Начин извођења: у паровима

Ойис акѿивносѿи

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме мини-дијалог, налик на понуђене у *Уѿбенику*, у различитим комуникативним ситуацијама:

а) у возу (између путника и контролора);

б) у аутобусу (између путнице и детета);

в) у возу (између оца и сина);

г) на улици (између милиционера и возача аутомобила).

Понављати дијалог по неколико пута и сваки пут нешто мењати у исказима. Уколико се дијалози успешно инсценирају, ово извођење мини-дијалога може да се претвори у забавну и веома корисну игру.

5. Игра «ХЛОП-ШЛЁП»

Циљ: активно усвајање обрађене лексики и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 6 минута

Начин извођења: групно

Ойис акѿивносѿи

Наставник именује ситуације из 5. лекције. Уколико именује исправну ситуацију, ученици плескају и кажу «Хлоп». Уколико наставник именује ситуацију погрешно – ученици тапшу по коленима и кажу «Шлѧп!».

На пример: *Дѧвочи ѧдут в Санкт-Петербург.* – «Хлоп!»

Мальчики ѧдут с девочками. – «Шлѧп!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Читање дијалога на странама 92–93 у *Уѿбенику*. Пожељно је поделити ученицима улоге тако да свако увежба свој део текста. **Уколико наставник**

сматра да је градиво преобимно, ученицима треба да зада само два од четири понуђена дијалога, према свом избору. Усвајање нових речи и израза помоћу речника на страни 95. Вежбања 1, 2 и 3 у *Радној свесци*.

2. час

1. Загревање: игра «НАРИСУЙ КАРТИНКУ»

Циљ:

- описивање цртежа, постављање питања;
- употреба предлога.

Трајање: око 8 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Загревање се изводи у виду игре. Један ученик излази пред таблу и леђима се окреће разреду. Ученик црта цртеж који ланчано описују остали ученици. На цртежу, који може припремити наставник или ученици, не би требало да буде више од 20 детаља. За час могу бити припремљени цртежи неколико превозних средстава, са по неким од јунака *Уџбеника* у њима, или бројем написаним на аутобусу или вагону.

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу

Опис активности

Ученици читају дијалог, сваки ученик чита своју улогу. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексики

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Ученици заједно са наставником израђују вежбе у *Уџбенику* на странама 92–93: *СМОТРИМ, СЛУШАЕМ, ОТВЕЧАЕМ*. С обзиром на то да се ради

о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике како би их мотивисао успех постигнут приликом извођења.

4. Игра «ВИСЕЛИЦА»

Циљ: утврђивање назива превозних средстава

Трајање: 7 минута

Начин извођења активности: групно

Опис активности

Игра «Виселица» идентична је као наша игра „Вешала“. Наставник је „целат“ – «палач» – и он црта на табли вешала и испод њих пише празне цртице – у зависности од тога колико слова има реч. Екипа која погоди реч добија један поен, а наставник задаје следећу реч. Нека предмет игре буду називи за превозна средства.

5. Домаћи задатак

Увежбавање нових речи и исказа помоћу речника на страни 95. Вежбе 4, 5, и 6 у *Радној свесци*.

3. час

1. Загревање: игра «ИЗ КАЖДОЙ БУКВЫ СЛОВО»

Циљ:

– препознавање врста речи;

– увежбавање ортографије.

Трајање: око 10 минута

Начин извођења активности: групно и појединачно

Опис активности

Наставник исписује усправно на табли дужу именицу или глагол, те задаје задатак да свако од ученика за себе, на свако задато слово у одређеном временском периоду (30-ак секунди) напише по једну реч која почиње датим словом. (Могу се речи ограничити на одређену врсту речи, нпр. на глаголе.) Ученици који не успеју да у задатом времену напишу неколико речи – испадају из игре. Игра се наставља, док не остане неколико победника.

2. Презентација

Циљ: усвајање префиксалних глагола кретања: дистрибуција предлога и префикса; питања која одговарају одређеним префиксима и предлозима: *выйти (откуда?) из...., уйти (откуда? от кого?) из..., от..., с... , сойти (откуда? от кого?) с..., дойти (куда?) до....*

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Упутити ученике на стране 96–97 *Уџбеника*. Прочитати прво глагол кретања с предлогом, а затим поставити одговарајуће питање и разрешити одговором (тј. именицом у генитиву), на пример: *вѣйти из (отку́да?) – из ваго́на*. Затим прочитати пример испод датог текста на дати глагол: *Ма́ша вѣ́шла из ваго́на. Отку́да вѣ́шла Ма́ша? Ма́ша вѣ́шла из ваго́на*. Када ученици уоче дати поступак, препустити њима иницијативу, тј. њих прозивати да поставе питање и допуне одговором, а затим да прочитају пример с одговарајућим глаголом кретања. Коначно, још једном постављати питања на дати пример и давати одговоре. Када се на овај начин исцрпу сви примери, урадити вежбање на страни 99 у *Уџбенику*.

3. Вежбање

Циљ: уочавање глагола кретања с префиксима **при-** и **у-**

Трајање: око 8 минута

Опис активности

Ученици читају дијалоге на страни 98 у *Уџбенику*. После читања текста, ученици подвлаче глаголе с префиксима **при-** и **у-** и исписују их у свеске.

4. Радна свеска

Циљ: утврђивање префиксалних глагола кретања

Трајање: око 12 минута

Опис активности

Ученици израђују вежбања **9** и **10** у *Радној свесци*.

4. час

1. Загревање: игра «ТЫ ЗНАЕШЬ СВОЕГО ДРУГА?»

Циљ:

- утврђивање усвојених комуникативних функција из претходних лекција;
- постављање питања.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Неко од ученика има доброг друга у разреду. Тај добар друг изађе из разреда. Цео разред поставља питања (у вези с другом) ученику чији је добар

друг изашао. На пример: *Когда у него день рождения? На какой улице он живёт? Какой номер его телефона? Кем работает его мама? На каком этаже он живёт? У него есть брат или сестра?* Именује се и записничар, који бележи све одговоре. Када се исцрпи одређен број питања (која може сугерисати наставник, рецимо, на матерњем језику), ученик се враћа у разред и одговара на иста питања. Ученици проверавају тачност одговора.

2. Презентација

Циљ: упознавање са Санкт-Петербургом и неким од његових знаменитости

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Наставник упућује ученике на стране 99–100 *Уџбеника*. Уколико посеђује фотографије знаменитости Санкт-Петербурга, може их понети на час. Наставник показује ученицима фотографије и коментарише заједно с ученицима слике именујући их. Затим прозива ученике да читају текст о Санкт-Петербургу.

3. Презентација

Циљ: усвајање исказа у функцији изражавања културног понашања у јавном превозу (аутобусу, трамвају...)

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама

Опис активности

Ученици заједно с наставником читају садржај рубрике *«Как вести себя в общественном транспорте»* на страни 101 у *Уџбенику*. После читања раде вежбу испод датих рубрика. Неко од ученика чита питање, а остали ученици дају одговор: *можно* или *нельзя*. Ова вежба може се урадити и у облику игре. Ученици се поделе на две екипе од по 8 ученика (толико има питања). На свако питања одговара други ученик из сваке екипе. Поен добија она екипа која брже да тачан одговор.

4. Радна свеска

Циљ: утврђивање префиксалних глагола кретања

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици израђују вежбања 8 и 11 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежбање 7 у *Радној свесци*

5. час

1. Загревање: игра «ИЗ КАЖДОЙ БУКВЫ СЛОВО»

Циљ:

- препознавање врста речи;
- увежбавање ортографије.

Трајање: око 10 минута

Начин извођења акѣивносѣи: групно и појединачно

Ойис акѣивносѣи

Игра је описана у оквиру трећег часа дате лекције. Инсистирати на инфинитивима глагола.

2. Читање дијалога

Циљ:

- усвајање исказа у циљу боље оријентације у простору;
- прилози за место и правац: *там, спѣреди, здѣсь, тут, спрѣва, сзѣди, вверху, внизу, тудѣ, вперѣд, налѣво, направо, назад, вверх, вниз.*

Трајање: око 8 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник упућује ученике на страну 102 у *Уѣбенику*. Ученици и наставник читају питања која се односе на дате прилоге за место и правац, а затим и дате прилоге. Наставник црта на табли дату шему. Прочитати по улогама дијалоге на страни 103 у *Уѣбенику*.

3. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање исказа у циљу боље оријентације у простору

Трајање: око 7 минута

Начин обављања акѣивносѣи: у паровима

Ойис акѣивносѣи

Изабрати парове способнијих ученика и показати им како да одглуме мини-дијалоге према следећим обрасцима:

- *Как дойти до театра?*
- *Тебѣ нѣжно идти до конца улицы, а затем повернуть налево.*

Можете узети и неколико предмета школског прибора, ставити их тако да су у одређеном саодносу. Ученици могу да постављају питања и на њих одговарају, на пример:

– *Где нахóдится пенáл?*

– *Пенáл нахóдится слéва от карандашá.*

4. Радна свеска

Циљ: утврђивање исказа у циљу боље оријентације у простору

Трајање: око 8 минута

Ойис акѿивносѿи

Ученици израђују вежбање 17 у Радној свесци.

5. Игра «ВИКТОРИНА»

Циљ: обнављање градива дате лекције

Трајање: око 12 минута

Начин обављања акѿивносѿи: групно

Ойис акѿивносѿи

Игра је описана у оквиру петог часа претходне лекције. Ево могућих питања из дате лекције (игру можете проширити, обухвативши и питања из претходне лекције):

1. *На какóй рекé располóжен Санкт-Петербúрг?*
2. *Скóлько лет гóроду?*
3. *Кто основáл Санкт-Петербúрг?*
4. *Как ещé назывáли гóрод крóме Санкт-Петербúрг?*
5. *Скóлько мостóв в Санкт-Петербúрге?*
6. *Как назывáется пёрвый музéй в России?*
7. *Скóлько éхать от Москвý до Санкт-Петербúрга на пóезде?*
8. *Как назывáется знамени́тый пáмятник Петру́ Пёрвому?*
9. *Как назывáют сѿмвол Санкт-Петербúрга?*
10. *Скóлько прибли́зительно экспонáтов нахóдится в Эрмитáже?*

6. Домаћи задатак

Вежбање 18 у Радној свесци.

6. час

1. Загревање: игра «ТЫ ЗНАЕШЬ СВОЕГО ДРУГА?»

Циљ:

- утврђивање усвојених комуникативних функција из претходних лекција;
- постављање питања.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Игра је описана у оквиру четвртог часа дате лекције.

2. Презентација

Циљ: – обнављање наставака за *акузатив* једине и множине свих врста именица;

- идентификација основних начина употребе именица у дативу.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Упутите ученике на страну 104 *Уџбеника*. Прочитајте прво стихове, сугеришући им именице које ће подвући (именице у акузативу). Питајте их онда у ком су падежу дате именице, одредите њихове наставке, укажите им на наставак. Пређите затим на читање (наставник или неко од бољих ученика може читати питања и поједина значења датива), а остали ученици примере (сваки ученик различит пример). Пожељно је сваки пут поновити питање за акузатив и одредити наставак именица из примера.

3. Вежбања

Циљ:

- утврђивање наставака за *акузатив* једине и множине свих врста именица;
- постављање питања за именице у акузативу.

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Ученици писмено раде вежбања на страни 106 *Уџбеника*.

4. Радна свеска

Циљ: – утврђивање наставака за *акузатив* једине и множине свих врста именица;

- постављање питања за именице у дативу.

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици самостално раде вежбања 12 и 13 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежбање 14 у *Радној свесци*

7. час

1. Загревање

Циљ: упознавање ученика с разликовањем акузатива за бића (Акуз.= Ген.) / ствари. (Акуз.=Ном.).

Трајање: око 8 минута.

Начин обављања акѣивносѣи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама

Ойис акѣивносѣи

Упутити ученике на страну 105 *Уџбеника*; прочитати текст о раздвајању облика акузатива (живо – неживо, биће – ствар).

2. Слушање аудио-снимка

Циљ:

– усвајање правилног изговора;

– упознавање с руским песником В. Орловом.

Трајање: око 12 минута

Ойис акѣивносѣи

Упутити ученике на страну 106 *Уџбеника*, на песму «Ворона». Пустити прво аудио-снимак песме. После слушања ученици читају песму неколико пута. Затим исписују у своје свеске именице из песме употребљене у облику акузатива.

3. Игра «ИЗ КАЖДОЙ БУКВЫ СЛОВО»

Циљ:

– препознавање врста речи;

– увежбавање ортографије.

Трајање: око 10 минута

Начин извођења акѣивносѣи: групно и појединачно

Ойис акѣивносѣи

Игра је описана у оквиру трећег часа дате лекције. Инсистирати на именицама у акузативу једнине и множине.

4. Радна свеска

Циљ:

- писмено изражавање: састављање приче по сликама;
- обнављање лексики и конструкција усвојених у датој лекцији.

Трајање: око 15 минута

Опис активности

Ученици израђују вежбање 16 у Радној свесци.

8. час

1. Загревање: игра «ПЕРЕПУТАННЫЕ ОТВЕТЫ»

Циљ: обнављање акузатива именица

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Наставник дели ученицима по два комада папира. На сваком ученици треба да напишу што чудније питање које треба да почиње са: *Кого?* Уколико је разред слабији, па наставник процени да ученици не могу то да ураде, он сам припрема питања. На другом папирићу се напише једна реч која означава биће. Наставник узима сва питања и све одговоре, измеша их. Сваки играч извлачи по једно питање и по један одговор и наглас их чита. Именицу која означава биће употребљава у дативу. На пример: *Кого ты вчера видел в театре? Кого ты любишь?* Као одговори могу бити употребљени и називи животиња, јер тада долази до смешних ситуација, на пример: *Кого ты вчера видел в театре? Кóшку.* Исписати и неколико именица у акузативу множине.

2. Слушање аудио-снимка

Циљ:

- усвајање правилног изговора;
- упознавање с руским песником В. Орловом

Трајање: око 15 минута

Опис активности

Упутити ученике на страну 106 у *Уџбенику*, на песму «Ворона». Пустити прво аудио-снимак песме. После слушања ученици читају песму неколико пута. После читања песме прећи на питања која су у вези с песмом. Одговоре пронаћи у песми и написати их у свеске.

3. Презентација

Циљ: упознавање с писањем удвојених сугласничких слова у руском језику и њиховим читањем

Трајање: око 10 минута

Начин обављања актиивносџи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис актиивносџи

Наставник чита описе ситуација у којима се срећу удвојена сугласничка слова. Ученици читају примере. Инсистирати на томе да се чују и удвојени сугласнички гласови при читању датих слова. Затим ученици исписују у свеске све речи с удвојеним сугласничким словима и одређују којој групи припадају.

4. Игра «ВИКТОРИНА»

Циљ: обнављање градива дате лекције

Трајање: око 12 минута

Начин обављања актиивносџи: групно

Ойис актиивносџи

Употребити питања из дате и претходне лекције.

5. Домаћи задатак

Вежбање 18 у Радној свесци

9. час

1. Загревање: игра «ПЕРЕПУТАННЫЕ ОТВЕТЫ»

Циљ: обнављање акузатива именица

Трајање: око 10 минута

Ойис актиивносџи

Наставник дели ученицима по два папира. На првом ученици треба да напишу питање које почиње заменицом «Кого?». На другом папиру пише се одговор. Наставник, затим, меша ова питања и одговоре. Сваки ученик извлачи по једно питање и по један одговор и наглас их чита. На пример: – *Кого́ ты вчера видел в театре?* – *Кошку*. Или: *Кого́ ты любишь?* – *Бабу-ягу*.

2. Презентација

Циљ:

- формулисање исказа у циљу изражавања утисака о представи;
- формулисање исказа у циљу изражавања емоција;
- обнављање исказа у функцији изражавања допадања или недопадања.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања акџивносџи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Оџис акџивносџи

Упутите ученике да отворе Уџбеник на страни 107. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу.

Наџши герџи Миџа, Маџша, их новџе друзџа Виџтя и Кирилл решиџли посмџтрџть џперу «Русџан и Людмиџа» в џзвџстном «Мариџнском теџтре» в Петербурџе. Поџэму «Русџан и Людмиџа» написал велиџкий русџский поџэт Алексџндр Серџеевич Пуџшкин. В џтой поџэме рџчь џдџт џ том, как во врџэма свџдьбы княџзя Русџана и княжнџ Людмиџы – дџчџри велиџкого кџевского княџзя Владиџмира, невџсту похитџл злоџ воџшебник Черномџр. Несчџстный Русџан отпраџляется џскџть еџ. Но в Людмиџу вџлюбленџ и виџязи Рџгдџй, Фарџаф и Рџтмиџр. Онџ таџже џдут в дџльние стрџны, чтџбы найџти Людмиџу, а џтчџанныџ Владиџмир џбџщџет полџцџрствџя и рџку своџй дџчџри тому, кто спасџт еџ и возвратџт в Кџев.

Предложџени репертоар питања и одговџра:

Где Маџша, Саџша, Кирилл и Виџтя? Онџ в «Мариџнском теџтре». Чџто онџ бџдут смџтерџть в «Мариџнском теџтре»? Дџети бџдут смџтрџть џперу Русџан и Людмиџа. Чџто делаџют дџети? Дџети стоџят в џчерџди в гардерџбе, ждџут сдџть дежџрному своџу вџрхнюю одџжду. Во чџто одџты мџльџики? Мџльџики одџты в нарядные костюмы и в гџслџуки-бџбочкой. Во чџто одџты дџвџчки? Дџвџчки одџты в нарядные плџтьџа. Чџто дџлаџют дџвџчки? Дџвџчки переџбуџаются в гардерџбе.

Каџие мџстџ в теџтре у дџтеџ? У дџтеџ бельџтаџж – лџжа. Где сидџт Виџтя и Кирилл? Виџтя и Кирилл сидџт вперџди. Где сидџт Маџша и Миџа? Онџ сидџт позади. Чџто виџдно на сџџене? На сџџене виџден дџб у лукомџрья, кџт учџный на џепџ. Кто еџщџ появџляется на сџџене? На сџџене появџляется тџидџцџт богџтырџй.

Где дџети? Дџети на антраџкте в буџфџте. Чџто онџ дџлаџют в буџфџте? Онџ еџдџт конфџџты и пџют сок.

Где дџети? Дџети на џџлицџ, џпера кџнџилась, онџ возвращџются домоџй. Каџџя поџџда на џџлицџ? На џџлицџ поџшџл сиџльный снег – настџџџџџя мџтџль. Чџто на мџльџиках? На мџльџиках пџховикиџ. Чџто на дџвџчках? На дџвџчках шџбы. На чџм дџети поџџдут домоџй? Дџети поџџдут домоџй на метрџ.

После презентџциџ главнџг стрџпа наставник прџлази на џпис илџстраџиџа на марџинама, кџје су у функцији активнџг усџџања џстакнџтих комуниџативних функциџа.

Неџпџдно је применити поступак питање–одговџр на Уџбеник, а затџм на ученике. Пожеџьно је поставџљати учениџима џвде понџџџена (или сџџџна)

питања и помоћи им да исправно формулишу одговоре користећи што више нових речи.

После презентације прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 7 минута

Опис активности

Упутити ученике на то да ће слушати дијалог између актера стрипа, затим прећи на слушање снимка дијалога.

4. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу

Опис активности

Ученици читају дијалог, сваки ученик чита своју улогу. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања читања. Читање се оцењује.

5. Игра «ХЛОП-ШЛЁП»

Циљ: активно усвајање обрађене лексике и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 6 минута

Начин извођења: групно

Опис активности

Наставник именује ситуације из 5. лекције. Уколико именује ситуацију исправно, ученици плескају и кажу «Хлоп». Уколико наставник именује ситуацију погрешно – ученици се плескају по коленима и кажу «Шлѐп!».

На пример: *Дѣти в «Маринском театре».* – «Хлоп!»

Дѣти смóтрят балѣт «Лебединое о́зеро». – «Шлѐп!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Писмено одговорити на питања из 1. вежбе на страни 108 *Уџбеника*.

10. час

1. Загревање: игра «ВИСЕЛИЦА»

Циљ: утврђивање назива јунака поеме „Руслан и Лјудмила“

Трајање: 7 минута

Начин извођења акџивносџи: групно

Оџис акџивносџи

Игра «*Виселица*» идентична је са нашоџ игром «*Вешала*». Наставник је „делат“ – «*палач*». Он црта на табли вешала и испод њих пише онолико празних цртица колико слова има дата реч. Предлажеџо да овај пут обновите јунаке поеме „*Руслан и Лјудмила*“ (*Руслан, Лјудмила, Черномор, богатырь, Владимир, Ратмир...*). Ученике поделите у две екипе, које погађају о ком јунаку се ради задајући наставнику наизменично по једно слово. Уколико се слово садржи у датој речи, наставник га уписује на линију. Уколико слова нема, наставник црта детаљ на вешалима: прво главу, очи, уста, нос, тело, једну руку, другу руку, једну и другу ногу. Екипа која погоди реч добија један поен, а наставник поставља следећу реч. Улогу целата може преузети и неко од ученика.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање исказа у циљу идентификације људских особина;
- усвајање употребе заменица са значењем генерализације: *каждый, любой, всякий*;
- обнављање заменичких и придевских наставака.

Трајање: око 12 минута

Начин обављања акџивносџи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Оџис акџивносџи

Упутите ученике на 110. страну *Уџбеника*. Постављајте питање: *Какой?* (или *Какая?*) која се односе на јунаке поеме „Руслан и Лјудмила“, позивајући ученике да прочитају свако по један пример придева, на пример:

Наст: *Какой Князь-Владимир?*

Уч. 1: *Великий.*

Уч. 2: *Сильный.*

Уч. 3: *Властный.*

Када на овај начин прочитате придеве који се односе на све ликове поеме, упутите ученике да придеве који нису распоређени ставе у одговарајућу колону.

На исти начин прочитајте на које све начине може да се идентификује особина човека или предмета: «*Как выразить качество?*». Као финале дате

презентације можете још једном одиграти игру «Из *каждой буквы слово*», с тим што би ученици на свако задато слово из одређене именице обавезно писали придев.

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: упознавање с поемом «*Руслан и Людмила*», А. С. Пушкина

Трајање: око 10 минута

Ојис активносѝи

Упутити ученике на страну 110 *Уџбеника*. Пратити с ученицима текст поеме, а затим прећи на читање; свако од ученика чита по неколико стихова из поеме.

4. Вежбање

Циљ: обнављање заменичких и придевских наставка

Трајање: око 5 минута

Ојис активносѝи

Ученици раде вежбу на стр. 112 *Уџбеника* (дописују придевске и заменичке наставке).

5. Игра «КАКОЕ СЛОВО К КОМУ ПОДХОДИТ?»

Циљ: утврђивање придева са значењем људске особине

Трајање: око 8 минута

Начин обављања активносѝи: групно

Ојис активносѝи

Наставник доноси на час картице на којима је исписао придеве са значењем особина (на сваку картицу по једну особину) и ставља их на сто. Петнаестак ученика наставник распоређује у три екипе: прва је *Князь-Владимир*, друга – *Руслан*, трећа – *Людмила*. Водити рачуна да се подједнак број картица односи на сваку од личности из поеме. Свака екипа треба да пронађе картице које се односе на личност под чијим именом се такмиче. Побеђује она екипа која најбрже испуни задатак. Поновити игру бар два пута.

6. Домаћи задатак

Вежбање 21 у *Радној свесци*. Научити напамет одломак из поеме «*Руслан и Людмила*».

11. час

1. Загревање

Циљ: усвајање исправног изговора

Трајање: око 5 минута

Начин обављања актиивносѝи: групно и појединачно

Ойис актиивносѝи

Пре рецитована пустити ученицима аудио-снимак одломка. Наставник и ученици у хору рецитују одломак из поеме. Оне који су најбоље научили позвати да одрецитују песму индивидуално (бар један део).

2. Презентација

Циљ:

– усвајање комуникативне функције формулисања исказа у циљу пристојног понашања на представи / филму;

– обнављање предикатива *нельзя*, *мóжно*.

Трајање: око 10 минута

Начин обављања актиивносѝи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис актиивносѝи

Ученици заједно с наставником читају садржај рубрике «*Как вести́ себя́ в теа́тре и в конце́ртном за́ле*» на страни 113 у Уџбенику. После читања раде вежбу испод датих рубрика. Неко од ученика чита питање, а остали ученици дају одговор: *мóжно* или *нельзя*. Ова вежба може се урадити и у облику игре. Ученици се поделе у две екипе од по 7 ученика (толико има питања). На свако питање одговара други ученик из сваке екипе. Поен добија она екипа која брже да тачан одговор.

3. Радна свеска

Циљ: састављање приче по сликама

Трајање: око 15 минута

Ойис актиивносѝи

Ученици раде вежбање 23 у *Радној свесци*.

4. Читање дијалога

Циљ:

– усвајање исказа у циљу наручивања позоришних и биоскопских карата телефонским путем;

– усвајање исказа у циљу куповине позоришних карата на каси позоришта.

Трајање: око 7 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици читају по улогама дијалоге «*Как заказатъ билеты по телефону*» и «*Как купитъ билеты в кассе*» на страни 114 Уѣбеника.

3. Радна свеска

Циљ: обновљање комуникативних функција наручивања карата телефоном

Трајање: око 15 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици раде вежбање 24 у *Радној свесци*.

6. Домаћи задатак

Вежбање 26 у *Радној свесци*. Ученици треба да прочитају у *Радној свесци* текст о режисеру познатог руског филма «Ирѣния судьбы, или с лёгким паром».

12. час

1. Загревање

Циљ: проверка домаћег задатка

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник проверава домаћи задатак. Неколико ученика пише одговоре на питања после 26. вежбе у *Радној свесци*. Пожељно би било да наставник исприча нешто ученицима о датом филму, преприча радњу и покаже фотографије глумаца (или се чак договори за заједничко гледање филма у учионици у којој постоји пројектор или видео-бим). Наставник може подсетити ученике на то да је песма «Я спросил у ясеня», која се налази на прошдогодишњем аудио-диску и у *Приручнику за насѣавнике* – песма из датог филма.

2. Тест

Циљ: проверка нивоа усвојености лекције

Трајање: око 15 минута

Начин обављања акѣивносѣи: индивидуално

Ойис акѣивносѣи

Наставник упућује ученике на тест у *Радној свесци*. После теста наставник

проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставниковог рада.

2. Преводјење

Циљ: стицање вештине преводјења са српског на руски језик

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; рад у групама.

Опис активности

Наставник упућује ученике на вежбу бр. 27 у *Радној свесци*. Ученици уз наставникову помоћ преводе понуђене реченице.

4. Игра «ВИКТОРИНА»

Циљ: обнављање градива дате лекције

Трајање: око 12 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник пише на картицама питања из општег знања, која се тичу дате лекције. Ученике распоређује у две екипе са по онолико ученика колико укупно има питања. Сваки ученик одговара на своје питање, екипе се смењују, а тачан одговор на питање доноси по један поен за екипу. Питања се чувају, у свакој наредној лекцији се додаје један број нових питања. Сва могу бити у оптицају у датој игри до краја школске године. Што је већи број питања, већи је број учесника у свакој екипи. Ево могућих питања:

1. Кто написál поѐму «Руслán и Людмíла»?
2. Как зовут злого волшебника в поэме «Руслán и Людмíла»?
3. Как зовут отца Людмíлы?
4. Как зову вíтязей влюбленýх в Людмíлу?
5. Как зовут женихá Людмíлы?
6. В каком театре идёт óпера «Руслán и Людмíла»?
7. Где сдаóт вёрхнюю одéжду в театрах?
8. Как называется перерыв в театре мéжду двумя дéйствиями? (антра́кт)
9. Где в театре мóжно перекусíть?
10. Какие спектакли даóтся в Большóм театре? (óперы и балéты)

ПРОЩАЊЕ НЕ ДЛЈА НАС VI УРОК

Комуникативне функције	Језичке структуре	Активности
<ul style="list-style-type: none"> – Усвајање исказа у циљу изражавања узрока у вези с одређеном радњом – утврђивање исказа у циљу обављања телефонског разговора – именовање делова намештаја и покућства – именовање просторија у стану – усвајање исказа у циљу изражавања временских прилика – упознавање с првим словенским просветитељима, Тирилом и Методијем – усмено изражавање: сатављање приче о Дану Словенске писмености и првим словенским просветитељима, Тирилу и Методију – упознавање с местима у Београду у којима се изучава руски језик: Филолошки факултет, Филолошка гимназија, Руски дом 	<ul style="list-style-type: none"> – предлози <i>из-за</i> + Ген., <i>от</i> + Дат., <i>благодаря</i> + Дат. за изражавање узрока – узрочне зависне реченице са сложеним везницима: <i>потому-что, так как, из-за того что</i> – степени поређења: прости и сложени компаратив и суперлатив – обнављање промене простих и сложених компаратива и суперлатива – предикативи <i>тепло, холодно, жарко</i> – промена и употреба повратне сложене заменице <i>друг друга</i> – предикативи <i>решительно, жад, холодно</i> – обнављање наставака за инструментал јединице и множине свих врста именица – идентификација основних начина употребе именица у инструменталу: 1. означавање именског предиката: <i>Витя станет инженером.</i> 2. означавање лица, вршиоца радње: <i>Маша дружит с Милой, Вовой и Сашей.</i> 3. означавање оруђа помоћу ког се врши радња: <i>Ира рисует карандашом.</i> 4. означавање места вршења радње: <i>За домом сад.</i> 5. означавање квалитета производа радње: <i>Я люблю пирог с яблоками.</i> 6. означавање времена вршења радње: <i>Вечером пойдем в кино.</i> 7. означавање циља вршења радње: <i>Саша пошел за хлебом.</i> 8. Означавање начина вршења радње: <i>Певец поет басом.</i> 9. означавање поређења: <i>Хоть волком вой.</i> – наставци –ОМ и –ЕМ после сугласника <i>ж, ч, ш, щ и ц,</i> – обнављање наставака за <i>локатив</i> јединице и множине свих врста именица – идентификација основних начина употребе именица у локативу: 1. означавање места вршења радње: <i>Маша гуляет во дворе.</i> 2. означавање времена вршења радње: <i>В мае цветут каштаны.</i> 3. означавање објекта мисли или говора: <i>Вова мечтает о велосипеде.</i> 4. означавање начина вршења радње: <i>Девочки ездили в Петербург на поезде.</i> 5. означавање квалитета производа радње: <i>У меня руки в чернилах.</i> – локатив на –у, –ю (месно и временско значење) – конструкције с везницима <i>что, чтобы, почему</i> са глаголима <i>сказать, попросить, просить</i> (претварање директног говора у индиректни) 	<ul style="list-style-type: none"> – аудирање и усвајање кратких дијалога – читање дијалога – одговарање на питања у вези са садржајем цртежа и текста – увежбавање усвојених комуникативних структура путем драматизације исказа – извођење вежби са понављањем мини-дијалога ради продуктивног усвајања основног речника – фонетске игре у циљу увежбавања правилног изговора – игре са елементима фонетско-гео-метријског транскрибовања речи – игре у циљу продуктивног и рецептивног усвајања лексике – игре у циљу активног усвајања обрађених комуникативних функција – вежбања у радној свесци – слушање и меморисање песмица с аудио-касете – рецитовање

ЕЛЕМЕНТИ ФОНЕТИКЕ И ФОНОЛОГИЈЕ

Хомографи: речи које се исто пишу а различито читају (и значе) у зависности од места акцента. Хомоформе: облици речи који се исто пишу а припадају различитом падешком облику у зависности од акцента.

Изговор гласова [ч'], [ш']. Удвојена сугласничка слова и њихово читање

РЕЧНИК

Прóводи – *исѣраћај*; командирóвка – *службени љуџи*; обижа́ешь – *немој да вређаш*; не ху́же мальчи́шки – *ништа није ѿра од дечака*; отзы́вчивый – *сѣреман да ѿмоѿне*; хва́статься – *хвалиџи се*; задо́рный – *ѿун ениџузијазма*; мо́жно положи́ться – *можеш да се ослониш*; сплётничать – *оѿоварџи*; с углублённым изуче́нием – *са ѿсебним акце́нѿом на*; проща́нье не для нас – *расѣанак није за нас*. Урони́ть – *исѣусѣиџи*; упрáвиться – *снаџи се*; пере́езд – *селидба*; новосе́лье – *усељење*; тюльпа́н – *лала*; пройди́сь – *ѿрошеџиџи*

НАСТАВНА СРЕДСТВА

Уџбеник, Радна свеска, аудио-касета, цртеж (видети 2. час дате лекције), картице за игру *Викторѿна* (видети 5. час дате лекције), картице за игру *Переџутанные отве́ты* (видети 7. час дате лекције), картице за игру: *Кто? С кем? Куда? За чем?* (Видети 7. час дате лекције.)

ЛИНГВОКУЛТУРОЛОШКИ ЕЛЕМЕНТИ

Руски дом у Београду. Програм Руског дома за месец мај
Филолошка гимназија у Београду
Филолошки факултет у Београду
Дан словенске писмености. Први словенски просветитељи Ћирило и Методије
Словенски народи (источни, западни, јужни)

САДРЖАЈ АУДИО-СНИМКА

Мини- дијалози
Дијалози Проща́нье не для нас
Текст: «Семья и спорт»
Текст: «День славянской письменности»

ПОДЕЛА ЛЕКЦИЈЕ НА ЧАСОВЕ

(12 часова)

1. час

1. Загревање: игра «МЫ́СТРОИМ ПРЕДЛОЖЕНИЕ»

Циљ:

- обнављање садржаја текста и дијалога обрађених на претходним часовима;
- обнављање лексики научене на претходним часовима.

Трајање: око 10 минута

Ојис акти́вности

Игра је описана у оквиру првог часа претходне лекције. Ево примера реченица:

1. Маша и Мила путују возом у Санкт-Петербург.
2. На железничкој станици Милу и Машу чекају Машини баба и деда.
3. Дечаци и девојчице се шетају по кеју реке Неве.
4. Дечаци и девојчице су пошли у разгледање града.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање исказа у циљу изражавања узрока у вези с одређеном радњом;
- утврђивање исказа у циљу обављања телефонског разговора.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања акти́вности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ојис акти́вности

Упутите ученике да отворе *Уџбеник* на странама 118–119. Користећи поступак питање–одговор опишите илустрације основног стрипа. Именујте и идентификујте ситуације и ликове у стрипу.

Мила возвра́щается в э́том году́ в Сэ́рбию. Друзья́ договáриваются о том, как бу́дут организовáть про́водь для Ми́лы.

Где Ма́ша? Ма́ша у себя́ в ко́мнате. Что Ма́ша де́лает? Ма́ша разгово́ривает по телефо́ну. С кем Ма́ша разгово́ривает по телефо́ну? Ма́ша разгово́ривает с Са́шей по телефо́ну. Что висит на сте́не? На сте́не висит совме́стная фотогра́фия друзе́й: Ма́ши, Са́ши, Во́вы и Ми́лы.

Где де́ти? Де́ти в ко́мнате у Са́ши. Что стои́т у Са́ши на столе́? У Са́ши на столе́ сто́ят маке́ты раке́т, кле́тки с подо́пытными мы́шами. Где сиди́т Са́ша? Са́ша сиди́т на сту́ле о́коло стола́. Где сидя́т Ма́ша и Во́ва? Ма́ша и Во́ва сидя́т на дивáне. С кем игра́ет Ма́ша? Ма́ша игра́ет с хомячко́м.

Где Маша и Саша? Они на скамейке в школьном дворе. Что в руках у Маши? В руках у Маши микрофон. Что в руках у Саши? В руках у Саши камера. Что они делают? Они берут интервью у школьников на тему «Чем мне нравится Мила?».

Где дети? Дети в школьном зале. Они устроили проводы для Милы. Что висит на стенах? На стенах висят фотографии Милы. В зале много детей? Да, в зале много детей, много учителей, классный руководитель Милы, Маши, Саши и Вовы. В зале много разноцветных воздушных шариков.

После презентации главного стрипа наставник прелази на опис илустрација на маргинама, које су у функцији активног усвајања истакнутих комуникативних функција.

Неопходно је применити поступак питање–одговор на *Учебник*, а затим на ученике. Пожељно је постављати ученицима овде понуђена (или слична) питања и помоћи им да исправно формулишу одговоре користећи што више нових речи.

После презентације прећи на слушање аудио-снимка (дијалози из главног стрипа и озвучене илустрације на маргинама).

3. Слушање аудио-снимка

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: 7 минута

Опис активности

Упутити ученике да ће слушати дијалог између актера стрипа, затим прећи на слушање записа мини-дијалога. Приликом слушања сваког од њих скренути ученицима пажњу на одговарајућу илустрацију.

4. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање усвојених структура и комуникативних функција

Трајање: око 10 минута

Начин извођења: у паровима

Опис активности

Изабрати парове способнијих ученика и помоћи им да одглуме мини-дијалог, налик на понуђене у *Учебнику*, у различитим комуникативним ситуацијама:

- а) у кући (телефонски разговор двојице дечака);
- б) у пошти (између муштерије и службеника) ;
- в) у кући (између мужа и жене о писму);
- г) напољу (између два младића – о писму).

Понављати дијалоге по неколико пута и сваки пут нешто мењати у исказима. Уколико се дијалози успешно инсценирају, ово извођење мини-дијалога може да се претвори у забавну и веома корисну игру.

5. Игра «ХЛОП-ШЛЁП»

Циљ: активно усвајање обрађене лексики и утврђивање усвојених структура и комуникативних функција.

Трајање: 6 минута

Начин извођења: групно

Опис активности

Наставник именује ситуације из 5. лекције. Уколико именује исправну ситуацију, ученици плескају и кажу «Хлоп». Уколико наставник именује ситуацију погрешно – ученици се плескају по коленима и кажу «Шлѐп!».

На пример: *Міла возвращается на родину.* – «Хлоп!»

Дѣти устраивают проводы у Саше дома. – «Шлѐп!»

Побеђује екипа са мање погрешних реакција.

6. Домаћи задатак

Читање дијалога на страни 120–121 у *Уџбенику*. Пожељно је поделити ученицима улоге тако да свако увежба свој део текста. **Уколико наставник сматра да је градиво преобимно, ученицима треба да зада само два од четири понуђена дијалога, према свом избору.** Усвајање нових речи и израза помоћу речника на страни 121. Вежбања 1, 2 и 3 у *Радној свесци*.

2. час

1. Загревање: игра «НАРИСУЙ КАРТИНКУ»

Циљ:

– описивање цртежа, постављање питања;

– употреба предлога.

Трајање: око 8 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Игра је описана у оквиру другог часа претходне лекције. Овај пут ученици цртају, доносе на час и ланчано описују цртеж који је у складу с лексиком и тематиком дате лекције, тј. телефонског разговора Саше и Маше, сваког у својој соби, са по неколико елемената намештаја погодних за илустровање.

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активности: у складу са бројем ликова у дијалогу

Опис активности

Ученици читају дијалог, сваки ученик чита своју улогу. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања читања. Читање се оцењује.

3. Понављање

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и лексике

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Ученици заједно са наставником израђују вежбе у *Уџбенику* на странама 118–119: *СМОТРИМ, СЛУШАЕМ, ОТВЕЧАЕМ*. С обзиром на то да се ради о лакшем типу вежби, неопходно је обухватити овим вежбањем слабије ученике како би их мотивисао успех постигнут приликом извођења.

4. Игра «ВИСЕЛИЦА»

Циљ: утврђивање назива превозних средстава

Трајање: 7 минута

Начин извођења активности: групно

Опис активности

Игра је описана у оквиру 2. часа пете лекције. Предмет игре могу бити неки од елементарних илустрованих у мини-дијалозима: микрофон, камера, слика, балони...

5. Домаћи задатак

Увежбавање нових речи и исказа помоћу речника на страни 121. Вежбе 4, 5, 6 и 7 у *Радној свесци*.

3. час

1. Загревање: игра «ИЗ КАЖДОЙ БУКВЫ СЛОВО»

Циљ:

- препознавање врста речи;
- увежбавање ортографије.

Трајање: око 10 минута

Начин извођења активности: групно и појединачно

Опис активности

Игра је описана у оквиру трећег часа пете лекције. Инсистирати на именицама из дате теме.

2. Презентација

Циљ:

- усвајање исказа у циљу изражавања узрока у вези с одређеном радњом;
- предлози *из-за* + Ген., *от* + Дат., *благодаря* + Дат. за изражавање узрока;
- узрочне зависне реченице са сложеним везницима: *потому-что, так как, из-за того что*

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Наставник упућује ученике на страну 122 *Уџбеника*. Ученици прво читају примере употребе предлога у циљу изражавањ узрока, а тек онда анализу: који предлог захтева који падешки облик. После овога прелази се на читање још примера с датим предлозима, као и на обраду узрочних зависних реченица. После читања примера, ученици одговарају на питања (вежба на страни 123 *Уџбеника*).

3. Радна свеска

Циљ: утврђивање зависних узрочних реченица с везником *потому что*

Трајање: око 8 минута

Опис активности

Ученици израђују вежбу 8 у *Радној свесци*.

3. Презентација

Циљ: упознавање с институцијама у Београду у којима се изучава руски језик: Филолошки факултет, Филолошка гимназија, Руски дом

Трајање: око 20 минута

Начин обављања активносћи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активносћи

Наставник упућује ученика на страну 123 у *Уџбенику*. Ученици читају кратке текстове о Филолошкој гимназији, Руском дому и Филолошком факултету у Београду. После ових текстова наставник прелази на програм Руског дома за месец мај. Ученици усмено казују шта им се у програму највише допада и зашто. Наставник поставља ученицима питање у вези с Даном словенске писмености и културе и говори им по чему је значајан тај датум.

4. Домаћи задатак

Вежба 9 у *Радној свесци*.

4. час

1. Загревање

Циљ: обнављање трансформације индиректног говора у директни

Трајање: око 10 минута

Начин обављања активносћи: групно

Опис активносћи

Наставник проверава домаћи задатак. Ученици читају дијалоге које су добили трансформацијом индиректног говора у директни.

2. Мини-дијалози

Циљ: утврђивање исказа у циљу обављања краћег телефонског разговора

Трајање: око 7 минута

Начин обављања активносћи: у паровима

Опис активносћи

Према дијалозима на страни 126 *Уџбеника*, ученици између себе праве сличне дијалоге, на пример:

– Алло, добрый день.

– Добрый день.

– Ивана у телефона. Можно Игоря к телефону?

– Игоря нет дома. Он вышел гулять с собакой.

– Спасибо, до свидания.

3. Игра «ВИКТОРИНА»

Циљ: обнављање градива дате лекције

Трајање: око 12 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Игра је описана у оквиру петог часа пете лекције. Ево могућих питања из дате лекције (игру можете проширити обухвативши и питања из претходних лекција):

1. Куда Ми́ла возвраща́ется?
2. Почему́ Ми́ла возвраща́ется в Сёрбию?
3. Что друзья́ реши́ли устро́ить Ми́ле?
4. С кем Ма́ша разгово́ривает по телефо́ну по по́воду про́водов Ми́лы?
5. Чем де́ти укра́сили класс?
6. Как называ́ется опро́с, кото́рый де́ти прове́ли ме́жду шко́льниками?
7. Куда́ Ми́ла посту́пит учи́ться по́сле нача́льной шко́лы?
8. Куда́ Ми́ла посту́пит учи́ться по́сле гимна́зии?

5. час

1. 3. Игра «КТО? С КЕМ ? КУДА? ЗА ЧЕМ?»

Циљ:

- обнављање падежних наставака у једнини;
- обнављање имена јунака руских бајки;
- обнављање назива руских градова.

Трајање: око 13 минута.

Начин обављања активности: групно.

Опис активности

На малим листовима хартије написати 8 имена јунака руских бајки, називе 4 руска града и 4 производа која се купују у продавници. Децу поделити у 4 екипе са по 4 ученика. Два ученика добијају имена јунака из бајки, а по један назив града и производа који се купује. Сваки тачан одговор на наставниково питање доноси по један поен екипи.

Наставник: – *Кто?*

Ученик 1: – *Черномо́р.*

Наставник: – *С кем?*

Ученик 2: – *С Людми́лой.*

Наставник: – *Куда́?*

Ученик 3: – *В Санкт-Петербу́рг.*

Наставник: – *За чем?*

Ученик 4: – *За молоко́м.*

2. Презентација

Циљ:

- обнављање наставака за *инструментал* јединице и множине свих врста именица;
- идентификација основних начина употребе именица у инструменталу.

Трајање: око 15 минута.

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Упутите ученике на страну 126 *Уџбеника*. Прочитајте прво стихове, сугеришући ученицима именице које ће подвући (именице у инструменталу). Питајте, затим, ученике у ком су падежу дате именице, одредите њихове наставке. Пређите затим на читање (наставник или неко од бољих ученика може читати питања и поједина значења инструментала), а остали ученици примере (сваки ученик различит пример). Пожељно је сваки пут поновити питање за инструментал и одредити наставак именица из примера. Посебно скренути пажњу ученика на табелу на странама 127–128 у *Уџбенику*, прочитати примере у којима је наставак акцентован и примере у којима наставак није акцентован.

3. Вежбања

Циљ:

- утврђивање наставака за *инструментал* јединице и множине свих врста именица;
- постављање питања за именице у инструменталу.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности

Ученици раде 3. вежбу на страни 129 *Уџбеника*.

4. Радна свеска

Циљ:

- утврђивање наставака за *инструментал* јединице и множине свих врста именица;
- постављање питања за именице у инструменталу.

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Ученици израђују вежбе 10 и 11 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежбе 12 и 13 у *Радној свесци*

6. час

1. Загревање: игра «ПЕРЕПУТАННЫЕ ОТВЕТЫ»

Циљ: утврђивање наставака и питања за инструментал јединице и множине именица.

Трајање: око 10 минута.

Ойис акѿивносѿи

Игра је описана у оквиру 9. часа претходне лекције. Написати питања која почињу упитном речју у инструменталу: *С кем...?* (*С кем ты вчера гулял в парке? С кем ты собираешься поехать на море? С кем ты будешь писать домашнее задание?* Као одговоре понудити именице које означавају биће. Поново понудити разна бића (животиње, јунаке из бајки), тако да игра испадне духовита, на пример: *С кем ты гулял в парке? С Бабой-Ягой.*

2. Читање дијалога

Циљ: утврђивање усвојених конструкција и увежбавање исправног изговора

Трајање: око 20 минута

Начин обављања акѿивносѿи: у складу са бројем ликова у дијалогу

Ойис акѿивносѿи

Наставник чита ученицима дијалог на странама 129–130 *Уѿбеника*. Ученици затим читају дијалог, сваки ученик чита своју улогу. Неопходно је обухватити цео разред овом врстом активности, тако да док једна група чита, остали уочавају грешке у изговору и настоје да их исправе. Они који уоче исправно грешке треба да буду похваљени или додатно мотивисани плусом који се узима у обзир приликом оцењивања читања. Читање се оцењује.

3. Презентација

Циљ: усвајање промене и употребе повратне сложене заменице *друг*

Трајање: око 8 минута

Начин обављања акѿивносѿи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис акѿивносѿи

Наставник упућује ученике на страну 131 у *Уѿбенику*. Заједно с ученицима наставник чита примере употребе дате сложене повратне заменице. После читања и анализе, поређења с матерњим језиком, ради се вежба у вези с датом заменицом на истој страни.

4. Игра «ВИКТОРИНА»

Циљ: обнављање градива дате лекције

Трајање: око 12 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Игра је описана у оквиру петог часа претходне лекције. Ево могућих питања из дате лекције (игру можете проширити, обухвативши и питања из претходне лекције):

1. Кто переезжаёт на новую квартиру?
2. Что устроила семья Вовы, переехав на новую квартиру?
3. Кто детям показывает новую квартиру?
4. Что дети подарили Вове на новоселье?
5. Во что дети хотят играть во дворе?
6. Какая погода во дворе?
7. Куда дети поехали вместе с семьёй Саши?
8. Что дети делают на даче?
9. Что посадили мальчики?
10. Что посадили девочки?

5. Радна свеска

Циљ: обнављање употребе неуправног говора

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Ученици израђују вежбу 8 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежба 7 у *Радној свесци*

7. час

1. Загревање: игра «КТО? С КЕМ ? КУДА? ЗА ЧЕМ?»

Циљ:

- обнављање падежних наставака у једнини;
- обнављање имена јунака руских бајки;
- обнављање назива руских градова.

Трајање: око 13 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

На малим листовима хартије написати 8 имена јунака руских бајки, називе 4 руска града и 4 производа која се купују у продавници. Децу поделити у 4

екипе са по 4 ученика. Два ученика добијају имена јунака из бајки, а по један назив града и производа који се купује. Сваки тачан одговор на наставниково питање доноси по један поен екипи.

Наставник: – *Кто?*

Ученик 1: – *Черномор.*

Наставник: – *С кем?*

Ученик 2: – *С Людмилой.*

Наставник: – *Куда?*

Ученик 3: – *В Санкт-Петербурџ.*

Наставник: – *За чем?*

Ученик 4: – *За молоком.*

2. Презентација

Циљ:

- обнављање степена поређења: простог и сложеног компаратива и суперлатива;
- обнављање промене простих и сложених компаратива и суперлатива.

Трајање: око 12 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Упутите ученике на страну 132 у *Уџбенику*. Прочитајте заједно с њима дате примере с компаративима и суперлативима. Провежбајте падешку промену. После овако обрађене табеле, пређите на израду вежбања на страни 133 у *Уџбенику*.

3. Игра «ИЗ КАЖДОЙ БУКВЫ СЛОВО»

Циљ:

- препознавање врста речи;
- увежбавање ортографије;
- утврђивање компаратива придева.

Трајање: око 5 минута

Начин извођења активности: групно и појединачно

Опис активности

Одиграјте још једном на овом часу исту игру. Игра је описана у оквиру трећег часа пете лекције. Инсистирати на придевима. Придеве писати у основном облику и у компаративу.

4. Домаћи задатак

Вежба 25 у *Радној свесци*

8. час

1. Загревање: игра «КАКОЙ, КАКАЯ?»

Циљ: утврђивање компаратива и суперлатива придева

Трајање: око 7 минута

Начин обављања активности: групно

Опис активности

Наставник изводи неколико (најбоље три) ученика пред таблу. Ученици су различите висине. Наставник каже за једног (средњег) ученика: *Како́й Ма́рко? Ма́рко вы́сокий. Ма́рко вы́ше Саши.* Ученици настављају. *Ма́рко ни́же Миши. Ми́ша вы́ше всех.* Квалификовати све ученике према висини. Обрадити још негде особине на овај начин. Овако можете обрадити и различите особине које се односе на предмете (може се поредити дужина три обичне оловке, где имамо придев *длинный*, или три гумице – *большой, маленький...*)

2. Радна свеска

Циљ: утврђивање компаратива и суперлатива придева

Трајање: око 12 минута.

Опис активности

Ученици израђују вежбу 26 у *Радној свесци*.

3. Презентација

Циљ:

– упознавање с местима на којима се одмарају Московљани;

– усмено изражавање: састављање кратке приче о излету с породицом.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Наставник упућује ученике на страну 133 *Уџбеника*. Прво разгледају слике одмаралишта с потписима. После тога ученици читају кратке текстове о омиљеним излетиштима Московљана и начинима на које се до њих може стићи. Коначно, ученици уз помоћ наставникових питања састављају краће усмено излагање о једном активном излету с породицом.

4. Презентација

Циљ: усвајање правилног изговора

Трајање: око 12 минута

Ойис акѣивносѣи

Упутити ученике на страну 135 у *Уѣбенику*, на текст «Семья и спорт». Ученици читају текст, наставник исправља читање. Сваки мањи одломак текста наставник именује и исписује на табли. Коначно, после читања, ученици одговарају на питања испод текста. Наставник може задати ученицима да одговоре пронађу у тексту и препишу их у свеску. После овог вежбања ученици читају кратке дијалоге и решавају вежбу на 136. страни у *Уѣбенику*.

5. Радна свеска

Циљ: утврђивање облика за прост и сложен компаратив и суперлатив

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици израђују вежбу 27 у *Радној свесци*.

6. Домаћи задатак

Прочитати шале на страни 132 у *Уѣбенику*. Научити једну за препричавање у неуправном говору.

9. час

1. Загревање

Циљ:

- усвајање исправног изговора;
- увежбавање говора на руском језику.

Трајање: око 5 минута

Начин обављања акѣивносѣи: индивидуално

Ойис акѣивносѣи

Ученици причају једни другима шале са 132. стране. Наставник исправља грешке у изговору и језику.

2. Презентација

Циљ: обнављање употребе глагола кретања

Трајање: око 15 минута

Начин обављања акѣивносѣи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис акѣивносѣи

Наставник упућује ученике на страну 137 *Уѣбеника*. Наставник именује време глагола који ће ученици читати као пример. Наставник обраћа пажњу

ученицима на глаголе који немају облике у презенту (свршени глаголи). После читања датих примера, ученици раде вежбе у вези с глаголима кретања на страни 138 *Уџбеника*.

3. Радна свеска

Циљ: обнављање употребе глагола кретања.

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Ученици израђују вежбу 16 у *Радној свесци*.

4. Читање дијалога

Циљ:

- усвајање исказа у циљу изражавања временских прилика;
- обнављање предикатива којима се исказују временске прилике: *тепло, холодно, жѣрко...*;
- усмено изражавање: састављање кратког описа временских прилика.

Трајање: око 8 минута

Ойис акѣивносѣи

Наставник упуђује ученике на страну 134 *Уџбеника*. Ученици и наставник читају по улогама дијалоге. Затим приступају изради вежбе на страни 134. Ученици уз помоћ понуђених речи састављају кратак опис временских прилика.

5. Домаћи задатак

Вежба 15 у *Радној свесци*

10. час

1. Загревање: игра «МЫ СТРОИМ ПРЕДЛОЖЕНИЕ»

Циљ:

- обнављање садржаја текста и дијалога обрађених на претходним часовима;
- обнављање лексики научене на претходним часовима.

Трајање: око 10 минута

Ойис акѣивносѣи

Игра је описана у оквиру првог часа пете лекције. Ево примера реченица:

1. Вова се сели у нови стан.
2. Ира носи стону лампу.

3. Деца хоће да играју одбојку у новом дворишту.

4. Ира показује деци свој нови стан.

2. Презентација

Циљ:

– обнављање наставака за *локатив* једнине и множине свих врста именица;

– идентификација основних начина употребе именица у локативу.

Трајање: око 15 минута

Начин обављања активности: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Опис активности

Упутите ученике на страну 138 у *Уџбенику*. Прочитајте прво стихове сугеришући им именице које ће подвући (именице у локативу). Питајте их онда у ком су падежу дате именице, одредите њихове наставке. Пређите затим на читање (наставник или неко од бољих ученика може читати питања и поједина значења локатива), а остали ученици примере (сваки ученик различит пример). Пожељно је сваки пут поновити питање за локатив и одредити наставак именица из примера. Посебно скренути пажњу ученика на табелу на странама 140 и 141 *Уџбеника*, прочитати примере локатива на -у.

3. Вежбе

Циљ:

– утврђивање наставака за *локатив* једнине и множине свих врста именица;

– постављање питања за именице у локативу.

Трајање: око 10 минута.

Опис активности

Ученици раде вежбе на страни 141 *Уџбеника*.

4. Радна свеска

Циљ:

– утврђивање наставака за *локатив* једнине и множине свих врста именица;

– постављање питања за именице у локативу.

Трајање: око 10 минута

Опис активности

Ученици раде вежбе 18 и 20 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежба 19 у *Радној свесци*

11. час

1. Загревање: игра «ПЕРЕПУТАННЫЕ ОТВЕТЫ»

Циљ: утврђивање наставака и питања за локатив јединине и множине именица

Трајање: око 10 минута.

Ойис акѿивносѿи

Игра је описана у оквиру 9. часа пете лекције. Написати питања која почињу: *О ком...?* (*О ком ты вчера́ долго ду́мал? О ком ты собира́ешься писа́ть сочи́нение? О ком ты бу́дешь писа́ть дома́шнее зада́ние?* Као одговоре понудити именице које означавају биће. Поново понудити разна бића (животиње, јунаке из бајки), тако да игра испадне духовита, на пример: *О ком ты вчера́ долго ду́мал? О Ба́бе-Я́ге.*

2. Презентација

Циљ:

- упознавање с првим словенским просветитељима Тирилом и Методијем;
- усвајање исправног изговора;
- Дан словенске писмености и културе, 24. мај.

Трајање: око 10 минута.

Начин обављања акѿивносѿи: питања и одговори на релацији наставник–ученик; мини-дијалози; рад у групама.

Ойис акѿивносѿи

Наставник упућује ученике на страну 142 у *Уџбенику*. Наставник чита текст. Затим ученици читају, а наставник исправља изговор. После прочитаног текста, ученици одговарају на питања испод текста. Коначно, наставник исписује на табли називе словенских народа на руском језику (*Уџбеник*, страна 143) и указује на њихову припадност одређеној словенској групи (западној, источној или јужној).

3. Радна свеска

Циљ: обнављање падешких наставака именица и придева

Трајање: око 15 минута

Ойис акѿивносѿи

Ученици раде вежбу 24 у *Радној свесци*.

4. Радна свеска

Циљ: обнављање градива дате лекције

Трајање: око 10 минута
Ойис акѿивносѿи
Ученици раде вежбу 23 у *Радној свесци*.

5. Домаћи задатак

Вежба 22 у *Радној свесци*

12. час

1. Загревање: игра «ПЕРЕПУТАННЫЕ ОТВЕТЫ»

Циљ: обнављање локатива именица
Трајање: око 10 минута
Ойис акѿивносѿи
Игра је описана у оквиру 9. часа пете лекције.

2. Тест

Циљ: провера нивоа усвојености лекције
Трајање: око 15 минута
Начин обављања акѿивносѿи: индивидуално
Ойис акѿивносѿи
Наставник упућује ученике на тест у *Радној свесци*. После теста наставник проверава резултате. Резултат овог теста служи као индикатор ефикасности наставниковог рада.

3. Радна свеска

Циљ: утврђивање императива глагола
Трајање: око 10 минута
Ойис акѿивносѿи
Ученици раде вежбу 21 у *Радној свесци*.

4. Превођење

Циљ: стицање вештине превођења са српског на руски језик
Трајање: око 15 минута
Начин обављања акѿивносѿи: питања и одговори на релацији
наставник–ученик; рад у групама.
Ойис акѿивносѿи

Наставник упућује ученике на вежбу 28 у *Радној свесци*. Ученици уз наставникову помоћ преводе понуђене реченице.

ПЕСНИ

Ты неси меня река (группа Любэ)

Am F
Ты неси меня, река
C G
За крутые берега,
Am F
Где поля мои поля,
C G
Где леса мои леса.

Ты неси меня, река
Да в родные мне места,
Am F
Где живет моя краса...
G* Am
Голубы у нее глаза.

Припев: (можно играть боем или перебором)
F C G Am
Как ночка темная,
F C G Am
Как речка быстрая,
C F G Am
Как одинокая луна
F C G Am*
На небе ждет меня она.

За туманом огонек -
Как же он еще далек.
Ты мне, ветер, помоги -
Милой восточку шепни.
Am F
Знаю ждет меня моя краса -
G* Am
Проглядела в ночь глаза.
F

Припев: Как...
Проигрыш: Am, F, C, G, Am, F, C, G, Am, F
C G Am F
Ты неси меня, река, за крутые берега! (2 раза)
G* Am

Голубы у нее глаза.

F

Припев: Как... Am*

Грузинская песня (Булат Окуджава)

Am

Dm

Виноградную косточку в теплую землю зарю,

G7

C

И лозу поцелую, и спелые гроздья сорву,

Am

Dm

И друзей созову, на любовь свое сердце настрою...

E7

Am

А иначе зачем на земле этой вечной живу?

C

Dm

Собирайтесь-ка, гости мои, на мое угощение,

G7

C E7

Говорите мне прямо в лицо, кем пред вами слыву,

Am

Dm

Царь небесный пошлет мне прощение за прегрешенья...

E7

Am

А иначе зачем на земле этой вечной живу?

В темно-красном своем будет петь для меня моя дали,

В черно-белом своем преклоню перед нею главу,

И заслушаюсь я, и умру от любви и печали...

А иначе зачем на земле этой вечной живу?

И когда заклубится закат, по углам залетая,

Пусть опять и опять предо мной проплывут наяву

Белый буйвол, и синий орел, и форель золотая...

А иначе зачем на земле этой вечной живу?

Др Људмила Поповић, мр Јелена Гинић • РОДНИЧОК 8 Руски језик за 8. разред основне школе, осма година учења • ПРИРУЧНИК ЗА НАСТАВНИКЕ • Прво издање 2010. година • *Издавач* Завод за уџбенике Београд, Обилићев венац 5, www.zavod.co.rs • *Ликовни уредник* Аида Спасић • *Лектијор* Љиљана Митровић • *Графички уредник* Милан Мркобрад • *Коректијор* Душанка Торбица *Компјутерска обрада* Наташа Доловачки • Обим 10 штампарских табака • Формат 16,5×23,5 cm • Рукопис предат у штампу августа 2010. године • Штампање завршено августа 2010. године • Штампа „Службени гласник“, Београд